

PROGRAMMA- BEGROTING 2023

EN MEERJAREN- PERSPECTIEF 2024 – 2026

Na verwerking amendementen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Aanbieding	3
Leeswijzer	5
Financieel- en beleidskader	6
Centrale thema's	17
0. Bestuur en ondersteuning	26
1. Veiligheid	30
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	33
3. Economie	35
4. Onderwijs	37
5. Sport, cultuur en recreatie	40
6. Sociaal Domein	42
7. Volksgezondheid en milieu	47
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	50
Paragraaf Lokale heffingen	53
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	57
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	63
Paragraaf Financiering	67
Paragraaf Bedrijfsvoering	72
Paragraaf Verbonden partijen	76
Paragraaf Grondbeleid	85
Paragraaf Taakstellingen	88
Financiële begroting per taakveld	89
Totaaloverzicht baten en lasten per programma	100
Financiële uitgangspunten	104
Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten	106
Bijlage 1 Reserves en voorzieningen	107
Bijlage 2 Geprognosticeerde balans	109
Bijlage 3 Algemene dekkingsmiddelen	110
Bijlage 4 Gemeentefonds	111
Bijlage 5 Interbestuurlijk toezicht	112
Bijlage 6 Trendontwikkeling indicatoren 'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling'	117
Bijlage 7 Portefeuillehouders verdeling	121
Bijlage 8 Afkortingenlijst	123

Aanbieding

Aan de leden van de gemeenteraad,

De verkiezingen 2022 zijn achter de rug. De kiezer heeft gesproken en heeft u een vierjarig mandaat gegeven om voor de periode 2022-2026 de politieke koers van de gemeente Haaksbergen te bepalen. Wij geven graag uitvoering aan deze koers samen met de samenleving van Haaksbergen.

U heeft uw kaderstellende taak voor 2022 en ter voorbereiding op de programmabegroting 2023-2026 serieus genomen door collectief raadsafspraken te maken ([link raadsafspraken](#)). Een fundamenteel vertrekpunt om vaart te maken op enkele dossiers die voor u en de samenleving van Haaksbergen van betekenis zijn. Wij zien deze afspraken als een belangrijk uitvoeringskader en opdracht voor de komende vier jaren. Om u betrokkenheid te geven in de uitvoering van de raadsafspraken stellen wij een 'uitvoeringsprogramma raadsafspraken' op waarin wij aangeven 'hoe' wij uw raadsafspraken gaan realiseren. Dit uitvoeringsprogramma kan betrokken worden bij het opstellen van de kadernota 2024. Dat wil niet zeggen dat de uitvoering van de raadsafspraken tot dat moment op zich laat wachten. In de voorliggende programmabegroting zijn al stappen gezet om de raadsafspraken uit te voeren.

Het vertrekpunt voor de programmabegroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026 is de meicirculaire 2022 en de kaderbrief 2023. Vanwege de raadsverkiezingen is geen kadernota, maar een kaderbrief opgesteld ([link kaderbrief](#)). In de kaderbrief bent u geïnformeerd over de meerjarig autonome en wettelijke ontwikkelingen en hebben wij u kennis laten nemen van (mogelijke) knelpunten. Knelpunten betreffen situaties waardoor het uitvoeren van het bestaande beleid of (nieuw) uit te voeren wettelijke taken, binnen de door u gestelde kaders, beperkt wordt. Deze autonome en wettelijke ontwikkelingen alsmede de knelpunten hebben wij in voorliggende programmabegroting expliciet (financieel) uitgewerkt en nader onderbouwd.

De samenleving is continu in beweging en vraagt daarom om flexibel in te spelen op uitdagingen, behoeften en noodzaken. De ontwikkelingen in de maatschappij houdt de samenleving van Haaksbergen bezig en roept de gemeente op om hier (pro)actief op te acteren. Denk aan de opvang van ontheemden (crisisnoodopvang en Oekraïense vluchtelingen), prijsstijgingen door inflatie, opkomende energie-armoede, woningnood, stikstofcrisis, zoutwinning, noodzakelijke investeringen in wegen en verder. In de programmabegroting spelen wij hierop in door onder andere een post 'noodfonds energie' op te nemen, indexaties en prijsstijgingen door te voeren op budgetten en kostenposten, de opvang ontheemden projectmatig te organiseren en door uitvoering te geven aan uw raadsafspraken (o.a. leefbaar buitengebied, woningbouw en zoutwinning).

Naast het inspelen op ontwikkelingen in de samenleving, zullen wij ook in 2023 uitvoering blijven geven aan het meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling' met als doel het herstel van vertrouwen van de inwoners in de gemeente Haaksbergen en het versterken van de verbinding met de samenleving. Met diverse projecten zullen we inzetten op het verbeteren van de dienstverlening naar onze inwoners, het versterken van het samenspel met de samenleving (participatie) en tussen raad, college en ambtelijke organisatie, het verder versterken van onze bedrijfsvoering en het doorontwikkelen van de organisatie. In 2023 willen we een stabiele organisatie neerzetten door de basis (verder) op orde te brengen. Het interbestuurlijk toezicht van de provincie (IBT) zien wij daarin als een belangrijk middel en meetinstrument om dit te realiseren.

Voor wat betreft het sociaal domein gaan we in 2023 werken aan verbetering van de dienstverlening op basis van het Wmo-onderzoek en wordt de bedrijfsvoering van de Noaberpoort met het oog op dienstverlening in werkprocessen en systemen beter geborgd. We blijven in 2023 uitvoering geven

aan de opdrachten en taken om onderdak te bieden voor ontheemden. Tevens geven wij samen met u uitvoering aan het afronden van de voorzieningendiscussie om te komen tot duidelijke uitgangspunten ten aanzien van voorzieningen en het culturele beleid van Haaksbergen.

In 2023 is de gemeente Haaksbergen klaar om uitvoering te geven aan de Omgevingswet. Een nieuw omgevingsrecht dat het principe 'ja, mits...' hanteert in plaats van 'nee, tenzij...'. In 2023 zullen wij dit principe nader samen met u verkennen en zo nodig in houding en werkwijzen (door)ontwikkelen. Daarnaast zullen we in 2023 de omgevingsvisie opstellen die het integrale beleid voor de gehele fysieke leefomgeving van de gemeente Haaksbergen verwoordt. Een visie die richtinggevend gaat worden voor de uitvoering van beleid ten aanzien van onder andere wonen, bedrijvigheid, duurzaamheid, gezondheid, natuur, landbouw, verkeer en vervoer en water. Ook zullen we in 2023 actief inzetten op woningbouw voor verschillende doelgroepen. De woonvisie en het in 2023 op te stellen uitvoeringsplan vormen daarvoor de basis, maar dit mag niet leiden tot vertraging van nieuwe initiatieven voor woningbouw. In 2023 zal het bestemmingsplan voor het marktplan/centrumvisie voorbereid worden en ter vaststelling aan u worden aangeboden.

In het kader van financieel herstel hebben we een belangrijke doelstelling uit het Financieel Herstelplan 2020 behaald. We zijn er namelijk in geslaagd om over voldoende weerstandsvermogen te beschikken door een algemene reserve van minimaal € 3.000.000 op te bouwen. Een andere belangrijke doelstelling uit dit herstelplan is zorgdragen voor een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Dit is niet alleen van betekenis voor gezond financieel beleid, maar ook voor het interbestuurlijk toezicht (IBT) door de provincie op de programmabegroting. Het behalen van deze doelstelling wordt bemoeilijkt door het zogenaamde ravijnjaar 2026. Het jaar waarin onzekerheid bestaat over de omvang van de te verwachten Rijksmiddelen voor gemeenten. De in 2022 uitgevoerde financiële scan ([link financiële scan](#)) geeft dit onzekere beeld duidelijk weer en beveelt aan om de nota weerstandsvermogen en risicomanagement te actualiseren (reeds in gang gezet). In 2023 leggen wij deze nota ter behandeling aan u voor. De onzekerheid willen we in deze begroting afdekken door het opnemen van een behoedzaamheidsstelpost en storting in de algemene reserve ter (incidentele) overbrugging van het ravijnjaar 2026. Daarmee wordt voorkomen dat omvangrijke tegenvallers direct leiden tot noodzakelijke bezuinigingen. Met deze programmabegroting willen we hiermee de lijn om financieel gezond beleid te voeren continueren waarbij de financiële scan ons helpt deze lijn te bestendigen.

Het college van burgemeester en wethouders,

Rob Welten
Johan Niemans
Pieter van Zwanenburg
Jan-Herman Scholten

Leeswijzer

In het kader van het verbeteren van de P&C cyclus, onderdeel van "Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling", hebben wij een aantal verbeteringen doorgevoerd in de opzet van de begroting 2023, zodat deze meer structuur en overzicht geeft. Hierover is uw raad in juli 2022 geïnformeerd. Het gaat om de volgende verbeteringen:

- In het beleidsdeel informeren wij op programmaniveau (bijvoorbeeld programma 6. Sociaal Domein) en niet meer versnipperd naar subcategorieën die één-op-één gekoppeld zijn aan de financiële taakvelden (6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-, etc.)
- De relatie van maatschappelijk effect (Waar doen we het voor?) naar doelstellingen (Wat willen we bereiken?) en naar acties (Wat gaan we ervoor doen?) is verder versterkt.

Door afrondingsverschillen kunnen de totaalstellingen in de financiële tabellen kleine afwijkingen vertonen.

Financieel- en beleidskader

In dit hoofdstuk worden de financiële beleidskaders uitgewerkt. Ook is een overzicht toegevoegd met alle mutaties ten opzichte van de kaderbrief 2023.

Centrale thema's

In dit hoofdstuk zijn een aantal belangrijke thema's opgenomen die meerdere programma's raken.

Programma's

Ieder programma is in een apart hoofdstuk opgenomen. Per programma is het maatschappelijk effect in een doelstelling geformuleerd en wordt ingegaan op wat we willen bereiken en wat we hiervoor doen in 2023. Daarnaast zijn de begrote middelen op programma-niveau opgenomen.

Voor een aantal indicatoren heeft de raad nog geen norm vastgesteld. Deze zijn aangegeven met het *-teken. Aan het thema "normering van prestatie-indicatoren" wordt binnen het programma "Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling" aandacht geschonken.

Paragrafen

De verplichte paragrafen zijn in aparte hoofdstukken opgenomen.

Financiële begroting per taakveld

De financiële begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2023-2025 is in dit hoofdstuk per taakveld opgenomen. Hierbij wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de begroting 2022, na vaststelling van de eerste bestuursrapportage 2022.

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

In dit hoofdstuk is een totaaloverzicht opgenomen van alle baten en lasten per programma.

Financiële uitgangspunten

In dit hoofdstuk zijn de financiële uitgangspunten opgenomen, op basis waarvan de financiële begroting is opgesteld.

Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten en een toelichting hierop zijn opgenomen in dit hoofdstuk.

Financieel- en beleidskader

Voor de financiële kaders zijn de doelstellingen, zoals opgenomen in het Financieel Herstelplan 2020, leidend:

1. Zorg voor herstel van het structureel en reëel begrotingsevenwicht.
2. Zorg ervoor dat de gemeente uiterlijk in 2026 over voldoende weerstandsvermogen beschikt door een algemene reserve van minimaal € 3.000.000 op te bouwen.

Structureel en reëel begrotingsevenwicht

De begroting sluit in 2023 met een negatief resultaat van € 117.000. Meerjarig laat de begroting in 2024 een positief resultaat zien van € 1.848.000, welke oploopt naar € 2.919.000 in 2025. Dit is inclusief een jaarlijkse storting van € 250.000 in de algemene reserve.

Voor 2026 laat de begroting een negatief resultaat zien van € 792.000. Dit is het zogenaamde ravijnjaar 2026. Het Rijk wil in 2026 een nieuwe financieringssysteem invoeren voor gemeenten. Hiertoe heeft zij het accres in het gemeentefonds voorsnog bevroren op een specifiek niveau. Hierover is uw raad geïnformeerd bij de meicirculaire 2022. Wij verwachten dat de uiteindelijke financiering voor de jaarschijf 2026 hoger zal zijn dan in de meicirculaire 2022 is opgenomen. Daarnaast vinden wij het wenselijk om noodzakelijke investeringen voor onze inwoners en in onze organisatie door te voeren.

Algemene reserve minimaal € 3.000.000

De algemene reserve zal naar verwachting per 1 januari 2023 € 8.705.000 bedragen. Begin 2023 zal de nieuwe nota weerstandsvermogen en risicomanagement met uw raad worden behandeld. Afhankelijk van de hierin gestelde kaders wordt de minimaal benodigde algemene reserve herijkt.

Mutaties na kaderbrief 2023

Het vertrekpunt voor de programmabegroting 2023 en het financieel meerjarenperspectief 2024-2026 is de kaderbrief 2023. Onderstaande tabel geeft inzicht in de autonome mutaties en de aanvullende voorstellen die na de kaderbrief 2023 zijn doorgevoerd in de voorliggende begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026. In deze tabel hebben min-bedragen een negatief effect op het saldo, plus-bedragen hebben een positief effect op het saldo.

Een toelichting op de belangrijkste financiële ontwikkelingen op taakveldniveau is opgenomen in het hoofdstuk "*Financiële begroting per taakveld*".

Mutaties Begroting 2023 tov kaderbrief 2023

(Bedragen x € 1.000)

		2023	2024	2025	2026
A	Saldo kaderbrief	2.514	3.004	3.960	-317
		voordeel	voordeel	voordeel	nadeel
B	Autonome ontwikkelingen				
	<u>Prijsstijging</u>				
1	Indexatie investeringskredieten	-75	-75	-75	-75
2	Indexatie zwembad	-20	-20	-20	-20
3	Prijsstijging jeugdzorg	-65	-65	-65	-65
4	Prijsstijging energie	-50	-37	-25	-38
	Subtotaal prijsstijging	-210	-197	-185	-198
	<u>Overig autonoom</u>				
5	Aanpassing salarislasten o.b.v. cao	-41	-41	-41	-41
6	Urentoerekening	-115	-111	-107	-107
7	Verbonden partijen	-58	-58	-58	-58
8	Afval	-75	-75	-74	-67
9	Riool	-20	-18	-17	-5
10	Exploitatiebijdrage ontwikkeling gronden	103	0	0	0
11	<i>Open-eindregelingen sociaal domein</i>				
a	Participatiewet	164	188	232	181
b	Wmo en Jeugd	92	92	92	92
12	Eliminatie structurele subsidie MBS	50	50	50	50
13	Aanpassing rente	-4	-16	-28	-40
14	Overige verschillen	-83	-83	-83	-83
	Subtotaal overig autonoom	11	-72	-34	-78
	Totaal autonome ontwikkelingen	-199	-269	-219	-276
C	<u>Algemene middelen</u>				
1	Extra middelen Jeugd	0	263	-202	-628
2	Besparing vanuit Rijk	0	109	545	545
	Totaal algemene middelen	0	372	343	-83
	Saldo	2.315	3.106	4.084	-675
		voordeel	voordeel	voordeel	nadeel

(Bedragen x € 1.000)

		2023	2024	2025	2026
D	Knelpunten				
	<u>Nieuwe (wettelijke) taken</u>				
1	Omgevingsvisie	-150	0	0	0
2	Omgevingswet	-245	-250	-250	-250
3	Digitale toegankelijkheid	-8	-8	-8	-8
	Subtotaal nieuwe (wettelijke) taken	-403	-258	-258	-258
	<u>Raadsafspraken</u>				
4	Participatie	PM	PM	PM	PM
5	Leefbaar buitengebied - Plattelandsontwikkeling	-93	-93	-93	-93
6	Zoutwinning	PM	PM	PM	PM
7	Woningbouw				
a	Versterking RO en infra	-280	-280	-280	-280
b	Vorbereidingsbudget Buurse	-50			
8	Voorzieningen				
a	Projectbudget	-120	0	0	0
b	Niet invullen taakstelling voorzieningendiscussie	-245	0	0	0
9	Sociaal domein - functioneel applicatiebeheer	-71	-71	-71	-71
10	Continuering projectmanagement	-96	-96	-96	-96
	Subtotaal raadsafspraken	-955	-540	-540	-540
	<u>IBT (basis op orde)</u>				
11	Archief	-50	-50	0	0
12	Versterken informatiemanagement	-342	-142	-142	-142
	Subtotaal IBT (basis op orde)	-392	-192	-142	-142
	<u>Knelpunten met grootste impact</u>				
13	Aanpak ondermijning	-45	-45	0	0
14	Project dienstverlening	-30	0	0	0
15	Beleidsplan groenbeheer	-45	0	0	0
16	Versterking management	-112	-112	-112	-112
17	Juridische ondersteuning sociaal domein	-45	-45	-45	-45
	Subtotaal knelpunten met grootste impact	-277	-202	-157	-157
	<u>Overige knelpunten</u>				
18	Opleidingsbudget	-20	-20	-20	-20
19	Griffie- en managementondersteuning	-71	-71	-71	-71
20	MBS voortzetting bijdrage	-50	0	0	0
21	Stichting Groot Scholtenhage	-80	0	0	0
22	Coöperatie de Kappen	-181	0	0	0
23	Overige mutaties	-6	-3	-3	-2
	Subtotaal overige knelpunten	-408	-94	-94	-93
	Totaal knelpunten	-2.435	-1.286	-1.191	-1.190

(Bedragen x € 1.000)

		2023	2024	2025	2026
E	Financieel beleid				
1	Behoedzaamheidsstelpost	-500	-750	-750	0
	Vrijval storting algemene reserve herstelplan				
2	2020	1.000	1.000	1.000	1.000
3	Storting algemene reserve t.b.v. ravijnjaar 2026	-250	-250	-250	0
4	OZB	0	0	0	0
	Totaal financieel beleid	250	0	0	1.000
		2023	2024	2025	2026
F	Wensen				
1	CEV en procesondersteuner				
a	Inzet CEV en procesondersteuner	-60	-60	-60	-60
b	Besparing Wmo en Jeugd nav interventie CEV	150	150	150	150
2	Kennisondersteuning BRP applicatie	-10	-10	0	0
3	Maatregelen bomen markt	-45	0	0	0
4	Dr. Prinsstraat, onderdeel actieplan Centrum, krediet € 115.000	-5	-5	-5	-5
5	Noodfonds energie	-100	0	0	0
6	Straatmeubilair	-35	-35	-35	0
	Totaal wensen	-105	40	50	85
G	Amendementen				
1	Afschaffen hondenbelasting	-143	0	0	0
2	Sneller duurzame verlichting realiseren	0	-13	-25	-12
	Totaal amendementen	-143	-13	-25	-12
	Saldo begroting 2023-2026	-117	1.848	2.919	-792
		nadeel	voordeel	voordeel	nadeel

A Saldo kaderbrief

Uitgangspunt voor de begroting 2022 is het meerjarig saldo, zoals opgenomen in de kaderbrief 2023.

B Autonome ontwikkelingen

Prijsstijgingen

B1. Indexatie investeringskredieten

Bij de kaderbrief 2023 hebben wij aangekondigd dat wij de prijsstijging voor investeringskredieten bij de begroting 2023 betrekken. Wij constateren met name in de bouwkosten een forse prijsstijging. Hiervoor hebben we structureel een extra stelpost voor kapitaallasten in de begroting 2023 opgenomen.

B2. Indexatie zwembad

De bijdrage aan het zwembad voor het begrotingsjaar is, op basis van de overeenkomst met Optisport, gebaseerd op de CPB-cijfers van september van het huidige boekjaar. Dit indexcijfer is hoger dan de index die wij als uitgangspunt voor de begroting 2023 hanteren. Zie hoofdstuk *Financiële uitgangspunten*.

B3. Prijsstijging jeugdzorg

Binnen jeugdzorg wordt in 2023 een prijsstijging verwacht die hoger is dan de inflatie. Dit wordt met name veroorzaakt door kwaliteitsverbeteringen die binnen het gedwongen kader worden doorgevoerd.

B4. Prijsstijging energie

Vanwege de oorlog tussen Oekraïne en Rusland zijn er sancties tegen Rusland opgelegd. Een van deze sancties betreft het beëindigen van energiecontracten met Russische energieleveranciers. Wij hebben samen met een groot aantal Twentse gemeenten een energiecontract lopen bij de Russische energieleverancier Gazprom. Het beëindigen van dit contract betekent dat wij een nieuw energiecontract moeten afsluiten. Gelet op de forse prijsstijgingen op de energiemarkt, zal dit contract tegen een fors hogere prijs zijn. Ook het afsluiten van het nieuwe energiecontract doen we in samenwerking met een groot aantal Twentse gemeenten.

In de raadsvergadering van 9 november heeft de raad het amendement aangenomen om het krediet voor de vervanging van de openbare verlichting in de jaren 2023 en 2024 te verhogen tot € 300.000 en deze in de jaren 2025 en 2026 te verlagen naar 0 euro. De extra kapitaallasten (G2) worden gedekt uit de middelen voor de prijsstijging energie.

Overig autonoom

B5. Aanpassing salarislasten o.b.v. cao

Ten opzichte van de kaderbrief heeft er, op basis van de cao, een actualisatie van de begrote salarislast plaatsgevonden.

B6. Urentoerekening

De mutatie in de urentoerekening wordt met name veroorzaakt doordat er minder uren kunnen worden toegerekend aan de grondexploitaties omdat het aantal grondexploitaties is gedaald.

B7. Verbonden partijen

De mutatie wordt enerzijds veroorzaakt door hogere lasten bij het Recreatieschap Twente en door extra kosten voor de ontvlechting van de Regio Twente (€ 33.000). Anderzijds wordt de mutatie veroorzaakt door een hogere bijdrage aan Twente Milieu (€ 25.000).

B8. Afval

Op basis van een gerechtelijke uitspraak over een zaak van de belastingdienst mogen gemeenten de BTW niet meer volledig betrekken bij de afvalstoffenheffing, dit leidt tot een nadeel in de begroting.

B9. Riool

De mutatie wordt met name veroorzaakt door actualisatie van de urentoerekening aan riool.

B10. Exploitatiebijdrage ontwikkeling gronden

Wij verwachten voor 2023 incidenteel een hogere opbrengst aan exploitatiebijdragen bij de ontwikkeling van gronden door derden.

B11a. Openeindregelingen sociaal domein - Participatie

Over 2021 bedroeg het aantal bijstandsuitkeringen (algemene bijstand, loaw en loaz) gemiddeld 287. In de loop van 2021 is het aantal bijstandsuitkeringen fors gedaald. Waarbij in het eerste kwartaal nog uit werd gegaan van gemiddeld 260 bijstandsccliënten, gaan we op basis van de huidige cijfers uit van een verdere daling naar gemiddeld 251 bijstandsccliënten. De werk-gerelateerde uitstroom ten opzichte van de totale uitstroom bedraagt tot en met juni 2022 41,2%. In dezelfde periode over 2021 was dat lager met 37,2%.

Gebundelde uitkering van het Rijk (BUIG): Het budget blijkt met minder dan het landelijke gemiddelde te zijn gedaald. Landelijk was de daling 5,8%, voor Haaksbergen was de daling 4,7%.

B11b. Openeindregelingen sociaal domein – Wmo en Jeugd

De daling in de lasten wordt met name veroorzaakt door de beschikbaarheidsvoorziening en de geëscaleerde zorg 18-.

Ten aanzien van de beschikbaarheidsvoorziening constateren wij een daling in het aantal kinderen dat hier gebruik van maakt (van 14 kinderen naar 6 kinderen). Dit is een relatief dure voorziening en daardoor kan een beperkte daling al een grote impact hebben op de begroting. Het aantal cliënten waarmee in de begroting rekening is gehouden is gebaseerd op het aantal cliënten waarvoor zorg gedeclareerd is en het aantal cliënten met een indicatie medio augustus 2022.

Ten aanzien van de geëscaleerde zorg verwachten wij een daling in het aantal cliënten in de JeugdzorgPlus. Net als de beschikbaarheidsvoorziening is de gemiddelde prijs per client fors, waardoor de impact per client groot is. In 2020 waren dit 3 cliënten, in 2021 5 cliënten en medio augustus 2022 was dit één client. In onze prognose gaan wij uit van 3 cliënten.

B12 Eliminatie structurele subsidie MBS

In de begroting 2022 was de subsidie aan de MBS structureel opgenomen. Conform de toezegging aan de Raad in 2022 wordt de subsidie niet structureel in het meerjarenperspectief opgenomen.

B13 Aanpassing rente

Betreft een actualisatie in de rentelast.

B14 Overige verschillen

Dit betreffen diverse kleinere mutaties.

C Algemene middelen

Op basis van de uitspraak van de Commissie van Wijzen heeft het Rijk in 2021 in haar begroting rekening gehouden met maatregelen om het tekort op de jeugdzorg bij gemeenten op te lossen. Deze maatregelen bestaan enerzijds uit extra rijksmiddelen en anderzijds uit bezuinigingen (€ 511 mln.). Van de provincie mochten wij in de begroting 2022, voor de jaarschijven 2023-2025, 75% van de totale compensatie meenemen.

In 2022 heeft het kabinet besloten om zelf de verantwoordelijkheid te dragen voor de bezuinigingen. In augustus 2022 hebben wij van de Provincie het bericht ontvangen dat wij de extra rijksmiddelen (verhoging baten) en de extra bezuiniging (verlaging lasten) voor 100% mogen meenemen in onze meerjarenraming. Dit levert dus een voordelige mutatie op in onze begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026.

D Knelpunten

Nieuwe (wettelijke) taken

D1. Omgevingsvisie

In 2023 willen we starten met het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor de Omgevingswet. Het hebben van een omgevingsvisie is per 1 januari 2024 verplicht. Het proces om te komen tot een omgevingsvisie inclusief een participatietraject vraagt veel tijd, externe expertise en inzet.

D2. Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet gaat veel tijd van medewerkers vragen. Met name voor de bodemtaken die overkomen van de provincie, het voldoen aan strengere kwaliteitscriteria en de dienstverlening bij de omgevingsvergunningen. Daarnaast is er voor het inrichten en onderhouden van de nieuwe software functioneel applicatiebeheer noodzakelijk. De gevolgen zijn op dit moment niet exact in te schatten.

D3. Digitale toegankelijkheid

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om hun digitale kanalen toegankelijk te hebben voor mensen met een beperking. Om onze digitale kanalen hierop in te richten is structureel € 8.000 nodig.

Raadsafspraken

D4 Participatie

De komende twee jaren zal de nieuwe functionaris 'inwonersbetrokkenheid' participatie een belangrijke plek geven in diverse plannen. Doel is om inwoners, gemeenteraad, het college en het ambtelijk apparaat dichter bij elkaar te brengen. Na één jaar zal geëvalueerd en bekeken worden of deze functie structureel wordt ingevuld en wat daarnaast eventueel aanvullend nodig is. Daarom staat hier nog een "PM" post voor in de begroting 2023. Zie ook hoofdstuk *Centrale thema's, 1. Raadsafspraken (uitvoeringsprogramma)*.

D5 Leefbaar buitengebied – Plattelandsontwikkeling

In de raadsinformatiebrief van 15 februari 2022 is gereageerd op de motie Lokale uitvoering Agrarisch plan. Daarbij is aangegeven dat het structureel benodigde budget € 93.000 is en dat dit zal worden betrokken bij de begroting 2023.

D6 Zoutwinning

Naar verwachting zullen eind 2022 de verklaringen van geen bedenkingen worden afgegeven. Ook in 2023 zullen deze verklaringen voor andere boorpunten moeten worden afgegeven. Verdere uitwerking van deze raadsafpraak op basis van het uitvoeringsprogramma van het college zal duidelijkheid geven over wat eventueel aanvullend nodig is. Zie ook het *Centrale thema's, 1. Raadsafspraken (uitvoeringsprogramma)*.

D7a Woningbouw – Versterking RO en infra

De maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een versnelling van woningbouwprojecten, er zijn bovendien ook aanzienlijk meer aanvragen die in behandeling moeten worden genomen. Bij de raadsafspraken is gevraagd om een uitvoeringsplan op basis van de woonvisie. Gezien de maatschappelijke ontwikkeling en de grote vraag naar extra woningen en vele verzoeken die worden ingediend willen we hier alvast extra op inzetten om de versnellingsopgave ook te kunnen realiseren. De extra inzet is nodig voor de bestemmingsplanprocedures, projectleider woningbouw en civiele techniek.

D7b Woningbouw – Voorbereidingsbudget Buurse

In Buurse is grote behoefte aan nieuwe woningen. Ook de provincie wil dat wij hier versnellen. Het heeft de brede voorkeur om dit op een locatie te doen waarbij wij de grond aankopen. Voor de aankoop van de grond stellen we een grondexploitatie op. Voor de voorbereiding is in 2023 een voorbereidingsbudget nodig.

D8a Voorzieningen - projectbudget

De noodzaak voor het voeren van een voorzieningendiscussie is gelegen in het Financieel Herstelplan 2020. In de raadsafspraken is opgenomen dat de voorzieningendiscussie op voorstel van het College ten uitvoer moet worden gebracht. Voor de begeleiding en voorbereiding op de voorzieningendiscussie is extra capaciteit noodzakelijk en is behoefte aan een (technisch) scenario-onderzoek naar de (on)mogelijkheden voor het zwembad De Wilder.

D8b. Voorzieningen – niet invullen taakstelling

De deadline waarbinnen instellingen subsidie voor 2023 kunnen aanvragen is 1 november 2022. De voorzieningendiscussie zal naar verwachting voor deze deadline niet zijn afgerond. Dat betekent dat invulling van de taakstelling voor 2023 niet reëel is.

D9 Sociaal domein – functioneel applicatiebeheer

De problemen in het sociaal domein worden onder andere veroorzaakt omdat de medewerkers niet voldoende gefaciliteerd worden door de systemen. We hebben een scan laten uitvoeren naar ons systeem en de benodigde formatie. Hieruit blijkt dat er versterking op applicatiebeheer nodig is.

D10 Continuering projectmanagement

Het programma 'Haaksbergen ter(ker) in Ontwikkeling' heeft als doel het vertrouwen van de samenleving in de gemeente Haaksbergen te herstellen en de verbinding met de samenleving te versterken. Dat wordt gedaan door diverse projecten ten uitvoer te brengen die bijdragen aan de realisatie van dit doel. Daarnaast zijn er ook ad hoc projecten die tijdig om noodzakelijke inzet van medewerkers vraagt. De opvang ontheemden en de te voeren voorzieningendiscussie zijn daar voorbeelden van. De capaciteit uit de bestaande organisatie is onvoldoende toereikend om deze projecten adequaat en tijdig uit te voeren. Daarom willen we structureel een projectleider aanstellen om dit soort projecten beter op te vangen. Daarmee zijn we als gemeente (beter) in staat om snel en effectief maatschappelijke en bestuurlijke effecten te realiseren zonder dat dit inbreuk doet op het reguliere werk, met mogelijke (in)directe gevolgen voor de samenleving.

Basis op orde - IBT

D11. IBT – Archief

Het domein archief dient in het kader van het IBT (verder) geoptimaliseerd te worden om te voorkomen dat de IBT-score van oranje naar rood gaat. Daarvoor moet onder andere een kwaliteitshandboek opgesteld worden en een nulmeting (KPI-rapportage) verricht worden.

D12. Versterken informatiemanagement

Het versterken van ons informatiemanagement is nodig om onze dienstverlening en informatievoorziening naar onze samenleving, maar ook intern tussen medewerkers en tussen ambtelijke organisatie, college van B&W en de gemeenteraad beter te organiseren. Dit is nodig om de bedrijfsvoering beter 'in de basis op orde te krijgen'. Daarom maakt deze versterking onderdeel uit van het meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling'. In 2022 is onderzoek verricht naar mogelijke scenario's om het informatiemanagement te versterken. Vooruitlopend op de keuze voor een scenario, willen we in 2023 incidenteel een projectbudget van € 200.000 opnemen in de begroting. Dit om een start te maken met het versterken op basis van de (nog te maken) scenariokeuze. Daarnaast voeren we structureel € 142.000 op voor de benodigde cloudmigratie in het kader van rechtmatigheid en het aanstellen van een centrale functionaris (informatiemanager) om het informatiemanagement te organiseren en te beheren. Na het maken van de keuze voor het scenario om te versterken – op basis van het onderzoek – zal bezien worden welke incidentele en structurele middelen (mogelijk) aanvullend nodig zijn. De verwachting is dat dit wel leidt tot forse investeringen zoals ook kenbaar gemaakt in het rapport van zowel Rijnconsult als Hiemstra & de Vries.

D13. Aanpak ondermijning

We hebben het Regionale Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) gevraagd een weerbaarheidsscan uit te voeren die inzicht geeft in de weerbaarheid van de gemeente Haaksbergen m.b.t. ondermijning. Het RIEC adviseert de bestrijding van ondermijning op te pakken en daartoe een fulltime coördinator ondermijning aan te stellen voor de duur van twee jaar. Na deze periode zal duidelijk moeten zijn wat de benodigde structurele capaciteit is.

D14 Project dienstverlening

Dienstverlening naar onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vinden wij belangrijk. Met het programma 'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling' werken we aan de herijking van het dienstverleningsconcept. Om de dienstverlening beter te borgen en te organiseren in systemen, processen en werkwijzen is incidenteel projectbudget nodig om onder andere de frontoffice door te ontwikkelen en het herijkte dienstverleningsconcept een plek te geven in de handelswijze van onze organisatie.

D15 Beleidsplan groenbeheer

Op dit moment hebben we geen goed zicht op de staat van het gemeentelijk groen. Om dit goed te kunnen bepalen is een herijking nodig door middel van een nieuw beleidsplan groenbeheer (het oude plan liep in 2021 af). Om dit beleidsplan op te kunnen stellen is incidenteel budget nodig.

D16 Versterking management

Bij de vorige aanpassing van de organisatie is rekenschap gehouden met het feit dat de gehele bedrijfsvoering bij de gemeente Hengelo zou worden ondergebracht. Na een grondige analyse is toen besloten om op een kleiner onderdeel samen te werken met de gemeente Hengelo. Doordat de brede uitbesteding financieel niet haalbaar bleek, is destijds besloten om vooralsnog het overgrote deel van de bedrijfsvoering in eigen huis te versterken. In het bedrag dat daarvoor werd gereserveerd is geen rekening gehouden met de benodigde managementcapaciteit. In 2021 is ervoor gekozen om de span-of-control groter te laten worden door één team minder in te stellen en de aansturing van team Middelen te laten verzorgen door de concerncontroller. Inmiddels is gebleken dat deze keuze tot de nodige knelpunten in de organisatie leidt.

Om de ontwikkelingen binnen de organisatie te kunnen blijven faciliteren en de medewerkers op een goede manier te kunnen coachen/ begeleiden, is extra capaciteit in de vorm van een vijfde teammanager cruciaal.

D17 Juridische ondersteuning sociaal domein

Door veranderingen binnen het sociaal domein en de overgang naar meer voorliggende voorzieningen krijgen we ook meer bezwaren binnen. Binnen de teams voor het sociaal domein is geen formatie voor juridische ondersteuning. Voor een correcte werkwijze is dit wel noodzakelijk.

Overige knelpunten

D18 Opleidingsbudget

Vanwege krapte op de arbeidsmarkt, is het lastig geschikte, ervaren medewerkers aan te trekken. Daarom kijken we steeds vaker naar starters die over de juiste competenties beschikken, maar nog wel enige extra (vak)opleiding nodig hebben om hun functie goed uit te kunnen voeren. Dit knelpunt is bij de eerste bestuursrapportage 2022 incidenteel betrokken, het is echter een structureel probleem.

D19. Griffie- en managementondersteuning

De griffie wordt binnen onze gemeente vormgegeven door de griffier zelf. Het ontbreken van administratieve ondersteuning maakt dat veel uitvoerende werkzaamheden bij de griffier zelf terecht zijn gekomen. Vooruitlopend op de uitvoering van de raadsafspraken en de te verwachten sturing door de werkgeverscommissie, wordt nu ingezet op een grotere ondersteuning van de raad. Er zijn binnen onze organisatie slechts twee bestuursondersteuners werkzaam. Gezien het toenemende takenpakket van de gemeente, alsmede de toegenomen dynamiek in de samenleving, is het noodzakelijk om het secretariaat verder te versterken.

D20. MBS - voorzetting bijdrage

De MBS had voor 5 jaar een subsidie aangevraagd, maar is als jaarlijkse budgetsubsidie beschikt. Juridisch kan deze subsidie niet in één keer op nihil gezet worden. Daarom wordt deze in afwachting van de voorzieningendiscussie voor 2023 nog eenmalig opgenomen.

D21. Stichting Groot Scholtenhagen

Extra subsidie is voor een groot deel nodig om (achterstallig) onderhoud uit te kunnen voeren.

D22 Coöperatie de Kappen

Bij staand beleid is het zeer waarschijnlijk dat Coöperatie de Kappen net als in 2022 ook in 2023 aanvullend € 181.000 nodig heeft.

D23. Overige mutaties

Betreffen diverse kleine mutaties.

E Financieel beleid

E1. Behoedzaamheidsstelpost

Er doen zich een tweetal onzekerheden voor ten aanzien van het gemeentefonds:

Accres

Het accres bestaat uit twee componenten: volumeontwikkeling (trap op-trap af), en loon- en prijsontwikkeling. Voor de periode tot en met 2025 heeft het Rijk de volumeontwikkeling "bevroren". Echter, de loon- en prijsontwikkeling blijven onzekere variabelen. Mede gelet op de huidige grillige ontwikkelingen van de inflatiecijfers, geeft dit onzekerheid. Daarnaast is hoogst onzeker hoe het gemeentefonds zich zal ontwikkelen vanaf 2026 (het zogenaamde ravijnjaar). Hierover is uw raad geïnformeerd bij de meicirculaire 2022 en kaderbrief 2023.

Compensatie Jeugd

Het Rijk heeft extra middelen gereserveerd voor Jeugd (zie ook *C Algemene middelen*). Deze middelen zijn door het Rijk nog niet officieel via de meicirculaire 2022 beschikbaar gesteld aan de gemeenten. De Provincie geeft aan dat hierin een onzekerheid zit. Daarnaast staat het Rijk aan de lat om macro € 511.000.000 op Jeugd te besparen. Hoewel zij daarbij aangeeft zelf risicodragers voor het realiseren van deze besparing te zijn, is onzeker in hoeverre individuele gemeenten nadelige effecten zullen ondervinden.

Als in de gemeentebegroting met bovenstaande geen rekening wordt gehouden, betekent een verlaging in het gemeentefonds een onmiddellijk noodzakelijk ingrijpen in het beleid van de gemeente. Dit wordt bemoeilijkt doordat veel gemeentelijke uitgaven een structureel karakter hebben. De behoedzaamheidsstelpost zorgt voor structurele ruimte in de begroting, waardoor wij beter in staat zijn om structurele tegenvallers binnen de bestaande begroting op te vangen. Hierdoor wordt de kans dat ons weerstandsvermogen wordt aangetast kleiner en wordt het risico verkleind dat wij onmiddellijk moeten ingrijpen in bestaand beleid.

De behoedzaamheidsstelpost is gebaseerd op 15% van het accres (afgerond), gemaximeerd op € 750.000.

E2. Vrijval storting algemene reserve Herstelplan 2020

Een van de doelstellingen uit het Financieel Herstelplan 2020 was dat de algemene reserve toegroeit naar € 3.000.000. Deze doelstelling is gehaald. Hierdoor kan de jaarlijkse storting van € 1.000.000 vrijvallen.

E3. Storting algemene reserve t.b.v. ravijnjaar 2026

Vanaf 2026 wil het kabinet een nieuwe financieringssysteem voor gemeenten invoeren. Zo wil het kabinet bijvoorbeeld het belastinggebied voor gemeenten herzien. Om deze reden heeft zij het accres voor 2026 niet berekend, maar bevroren op een vast bedrag. Hierover is uw Raad geïnformeerd bij de meicirculaire 2022. Ten gevolge hiervan daalt de algemene uitkering in 2026 fors. Hoe de gemeentelijke ontvangsten vanaf 2026 eruit komen te zien is op dit moment onduidelijk. Om het jaar 2026 te kunnen overbruggen doen wij in de periode 2023-2025 een extra storting in de algemene reserve.

E4 OZB

Voor de indexatie van de OZB hanteren wij normaliter de prijsindex van de materiele overheidsconsumptie (IMOC-percentages). In de begroting 2022 is op basis van dit percentage een indexatie opgenomen van 1,5%. Het actuele IMOC-percentages is 2,3%. Wij hebben als norm gesteld dat de woonlasten in Haaksbergen maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde mogen uitkomen. Wij willen de indexatie structureel handhaven op 1,5% en dus niet verhogen naar 2,3%. De woonlasten groeien hierdoor steeds dichterbij de norm zonder dat dit nadelig effect heeft op onze begroting 2023 en meerjarenperspectief 2024-2026.

F Wensen

F1a en b. CEV en procesondersteuner

De interventies van de coördinator externe verwijzers (CEV) laten financieel positieve resultaten zien. Dit is dankzij inzet van andere vormen van jeugdhulp dan in eerste instantie door de zorgaanbieder werd aangevraagd en/of omdat er gestuurd wordt op het te behalen resultaat en de daarbij behorende omvang en duur van de jeugdhulp.

De evaluatie laat zien dat een structureel financieel resultaat van € 150.000 per jaar reëel is. De loonkosten van de CEV en de procesondersteuner moeten hierop in mindering worden gebracht.

F2 Kennisondersteuning BRP applicatie

Ter optimalisatie van de dienstverlening en (digitale) mogelijkheden van de applicatie voor basisregistratie personen (BRP) is structureel ondersteunende inzet vanuit de leverancier nodig. Zonder deze inzet blijven mogelijkheden die de programmatuur biedt onbenut.

F3. Maatregelen bomen markt

De bomen die op markt staan zijn niet vitaal. Om de bomen gezond te krijgen moeten maatregelen getroffen worden om infiltratie van regenwater te verbeteren.

F4. Dr. Prinsstraat, onderdeel actieplan Centrum

Dit betreft het laatste stuk in dit deel van het centrum om aan het actieplan centrum te voldoen.

F5. Noodfonds energie

Vanwege de recente ontwikkelingen van de stijging van de energieprijzen maken wij ons zorgen over verschillende doelgroepen. Om snel in te kunnen spelen op nijpende situaties willen wij hiervoor een bedrag in de begroting opnemen. Daarnaast gaan wij aan de slag met een taskforce energiearmoede.

F6. Straatmeubilair

Vanuit het Financieel Herstelplan 2020 is het onderhoud op straatmeubilair geminimaliseerd. Op dit moment zijn een groot aantal houten banken aan vervanging toe. Deze worden in de periode 2023-2025 vervangen door metalen banken.

G Amendementen

G1. Afschaffen hondenbelasting

In de raadsvergadering van 9 november heeft de raad het amendement aangenomen om de hondenbelasting voor het jaar 2023 af te schaffen en de verminderde opbrengst ten laste te brengen van de algemene reserve.

G2. Sneller duurzame verlichting realiseren

In de raadsvergadering van 9 november heeft de raad het amendement aangenomen om het krediet voor de vervanging van de openbare verlichting in de jaren 2023 en 2024 te verhogen tot € 300.000 en deze in de jaren 2025 en 2026 te verlagen naar 0 euro. De extra kapitaallasten worden gedekt uit de middelen voor de prijsstijging energie (B4). Dit amendement heeft daarom geen effect op het begrotingsaldo.

Centrale thema's

1 Raadsafspraken (uitvoeringsprogramma)

De komende vier jaren willen we vaart maken met enkele dossiers, de verhouding tussen gemeenteraad en college van B&W en tussen de fracties onderling verbeteren en zo de discussie in de raad laten gaan over hoofdlijnen en politieke verschillen. Daarom hebben de raadsfracties op 16 mei 2022 raadsafspraken geformuleerd op acht onderwerpen. Deze raadsafspraken zijn unaniem door de gemeenteraad vastgesteld op 8 juni 2022 ([link raadsafspraken](#)).

Uitvoeringsprogramma raadsafspraken

De raadsafspraken (hieronder weergegeven) geven aan wat de onderwerpen zijn die voor ons belangrijk zijn en welke afspraken wij hier vanuit onze kaderstellende rol over maken. Daarmee blijven we als raad op hoofdlijnen sturen. Het college van B&W geeft uitvoering aan de raadsafspraken als uitvoerend bestuursorgaan. Het college van B&W wil daarom een uitvoeringsprogramma opstellen dat uitwerking geeft aan de onderwerpen waar raadsafspraken over zijn gemaakt. Dit uitvoeringsprogramma gaat in op 'hoe' de raadsafspraken uitgevoerd gaan worden, welke planning daarbij past, wat daarvoor nodig is en eventuele randvoorwaarden.

Dit uitvoeringsprogramma wil het college van B&W opstellen ten behoeve van de Kadernota 2024 om de gemeenteraad in staat te stellen integraal keuzes te maken. Het uitvoeringsprogramma zal via de Kadernota 2024 onderdeel vormen van de P&C-documentatie. Daarmee zal de voortgang en verantwoording over het realiseren van raadsafspraken integraal onderdeel vormen van de kadernota, begroting, bestuursrapportages en jaarstukken. Dit stelt ons als gemeenteraad in staat om continu zicht te houden op de ontwikkelingen rondom de raadsafspraken en wordt er recht gedaan aan het belang van de raadsafspraken.

Dit betekent niet dat we stil blijven zitten totdat het uitvoeringsprogramma gereed is en de kadernota 2024 in behandeling wordt genomen. Veel onderwerpen, waar raadsafspraken over gemaakt zijn, zijn lopende dossiers. Hier blijven we uitvoering aan geven. Hieronder worden de raadsafspraken weergegeven waarbij is aangegeven wat in 2023 ten aanzien van de raadsafspraken wordt uitgevoerd.

Raadsafspraken 2022-2026

Onderstaand wordt per onderwerp aangegeven wat we willen bereiken, welke raadsafspraken erover gemaakt zijn en wat we ervoor doen in 2023. Zie de raadsafspraken ([link raadsafspraken](#)) voor een verdere context van de afspraken.

PARTICIPATIE

Wat willen we bereiken?

Dichter bij elkaar brengen van inwoners, de gemeenteraad, het college en het ambtelijke apparaat.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

We zetten de functionaris inwonersbetrokkenheid in 2023 in om de participatie organisatie breed (beter) te organiseren en om vroegtijdig bij initiatieven/plannen het vastgestelde participatiebeleid uit te voeren. Deze functionaris vormt ook het aanspreekpunt voor de Raad en zal zich niet enkel richten op participatie bij initiatieven (plannen en beleid) van de gemeente, maar ook vanuit de samenleving zelf. Participatie is reeds ondergebracht in de portefeuillevverdeling. De coördinatie van participatie is ondergebracht bij de burgemeester en wethouder van Zwanenburg is projectwethouder overheidsparticipatie.

Dit onderwerp komt ook terug onder het centrale thema 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling' en onder begrotingsprogramma 0 (bestuur & ondersteuning).

Raadsafspraken

- Bij alle onderwerpen van de raadsafspraken een belangrijke plek voor participatie door inwoners in te ruimen waarbij het college de raad faciliteert.

Belangrijk daarbij is begrijpelijke/toegankelijke taal en het begeleiden van de raad in de rol van meer en tijdiger met de samenleving in gesprek gaan. De werkgeverscommissie van de raad dient bij deze rol betrokken te worden. Het college dient aan te geven hoe participatie organisatie breed in de uitvoering van taken wordt betrokken. Dit vereist een aanspreekpunt voor de raad. Er dient een portefeuillehouder participatie aangewezen te worden en er kan worden gewerkt met pilots op een terrein waar beleid nog echt opgebouwd of geactualiseerd moet worden.

EEN LEEFBAAR BUITENGEBIED

Wat willen we bereiken?

Het buitengebied van Haaksbergen ook in de toekomst leefbaar houden en leefbaarder maken.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

In 2022 is aan de agendacommissie een voorstel voor een werksessie voorgelegd. Na het plaatvinden van de werksessie kan een planning opgesteld worden voor het verdere proces. Indien mogelijk nemen we dit mee in het uitvoeringsprogramma van de raadsafspraken. In 2023 zorgen we ervoor dat we aangehaakt zijn bij het provinciaal en landelijk beleid. Hierover zal de raad frequent geïnformeerd worden.

Raadsafspraken

- Verzoek aan het college om in een werksessie te bespreken of het conceptbeleid de 'regionale spelregels' voldoende invulling geeft aan Haaksbergse opvattingen/vraagstukken.
- In die werksessie met de raad moet ook aan de orde komen op welke manier de fracties in de periode 2022-2026 beter geïnformeerd kunnen worden over regionaal, provinciaal en landelijk beleid waarmee het buitengebied te maken krijgt zodat zij proactief kunnen reageren op plannen die op die niveaus spelen.
- In de bespreking moeten in ieder geval de economische, ecologische en recreatieve aspecten van het buitengebied aan de orde worden gesteld.

ZOUTWINNING

Wat willen we bereiken?

De problematiek voorkomen dat tussen inwoners en de gemeente, maar ook tussen de gemeente en andere bestuurslagen verkeerde verwachtingen en irritaties ontstaan.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Naar verwachting zullen deze raadsafspraken in 2022 zijn afgerond. Op 15 juni 2022 is door middel van een raadsinformatiebrief antwoord gegeven op de vijf vragen zoals hiernaast weergegeven ([link raadsinformatiebrief](#)). Tevens zijn naar verwachting in 2022 de verklaringen van geen bedenkingen afgegeven. In 2023 zal het proces voor de zoutwinning verder gevolgd worden in lijn met de antwoorden in de raadsinformatiebrief.

Raadsafspraken

- Verzoek aan het college om te komen met een notitie waarin in ieder geval wordt aangegeven:
 - welk standpunt vanuit de gemeente over zoutwinning richting de verantwoordelijke staatssecretaris (Rijksoverheid) wordt doorgegeven en op welke manier dat zal gebeuren;
 - op welke manier het college de inwoners van Haaksbergen wil informeren over het verloop van de zoutwinning;
 - hoe het college wil monitoren wat de effecten zijn van zoutwinning voor de inwoners van Haaksbergen;
 - welke bevoegdheden de raad wel en niet heeft om zoutwinning en zoutwinning gerelateerde zaken te reguleren (bestemmingsplan);
 - Welke compensatie voor Haaksbergen mogelijk is.

WONINGBOUW

Wat willen we bereiken?

Heldere kaders voor de woonruimteontwikkeling in de komende jaren, zodat bij langskomende nieuwbouwplannen kan worden getoetst of die plannen passen binnen de gestelde kaders.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Nadat de woonvisie is vastgesteld (verwachting eerste kwartaal 2023) kan een start worden gemaakt met het uitvoeringsplan woonvisie. In de begroting is hiervoor en voor de woningbouwprojecten extra capaciteit opgenomen. In het uitvoeringsprogramma van de raadsafspraken wordt nadere invulling gegeven aan 'hoe' het uitvoeringsplan woonvisie wordt vormgegeven. Intussen gaat de realisatie van woningbouwprojecten door.

Zie ook begrotingsprogramma 8 (volkshuisvesting en ruimtelijke ordening).

Raadsafspraken

- Het college vragen haast te maken met de woonvisie en na het vaststellen van de woonvisie het college opdracht te geven een concreet uitvoeringsplan te maken waarin wordt aangegeven 'hoe' de visie uitgevoerd gaat worden.
- Het college te vragen langskomende nieuwbouwplannen daarna expliciet te toetsen aan zowel de woonvisie als aan het uitvoeringsplan.
- Het college vragen of zij, voordat de woonvisie en uitvoeringsplan zijn aangenomen in de raad, al wat kan doen om de woningbouw in Haaksbergen te stimuleren.

In het uitvoeringsplan zouden nadere afspraken moeten komen over hoe en waar wat gebouwd mag worden.

VOORZIENINGEN

Wat willen we bereiken?

Het afronden van een voorzieningendiscussie.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

In 2022 is het procesvoorstel voor het voeren van de voorzieningendiscussie voorgelegd en besproken in de raad. In 2023 wordt (verdere) uitvoering gegeven aan het proces voorzieningendiscussie ten behoeve van de Kadernota 2024. In 2022 is/wordt eveneens een scenario-onderzoek gestart naar De Kappen over de toekomstmogelijkheden en wordt in 2023 een scenario-onderzoek gestart naar de (on)mogelijkheden voor zwembad De Wilder als input voor de voorzieningendiscussie.

Zie ook het centrale thema 'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling' waar dit project deel van uitmaakt.

Raadsafspraken

- Het proces van de voorzieningendiscussie te vervolgen door:
 - het college vragen een voorstel aan de raad voor te leggen over het te volgen besluitvormingsproces rondom de voorzieningen;
 - het onderwerp in de vergadering van september te agenderen voor een voorzieningendiscussie ten behoeve van de begroting van 2023;
 - in de voorzieningendiscussie de resultaten van de burgerpeiling te betrekken.

DUURZAAMHEID

Wat willen we bereiken?

Verdere verduurzaming van de gemeente Haaksbergen.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Dit onderwerp krijgt uitwerking in het uitvoeringsprogramma van de raadsafspraken. Op het moment is er nog geen proces/traject gestart voor windenergie in Haaksbergen. Het betreft een nieuw onderwerp waar in de ambtelijke organisatie (nog) geen capaciteit voor beschikbaar is. Op basis van het uitvoeringsprogramma kunnen gericht keuzes gemaakt worden.

Raadsafspraken

- Het college op te dragen op korte termijn een participatietraject voor te stellen om te komen tot een plan voor de inpassing van windmolens in Haaksbergen.
- Dat het college, zodra het mogelijk is, regels opneemt in de toekomstige bestemmingsplannen om duurzame energieopwekking op grote daken af te dwingen.
- Het college op te dragen onderzoek te (laten) doen naar de mogelijkheden om lokale initiatieven tot versterking van verduurzaming (bijvoorbeeld in 'bouwteam' constructies) te ondersteunen.
- Het college vragen de raad te informeren over de voortgang van de gesprekken die door Losser worden gevoerd over de mogelijkheid gebruik te maken van de Duitse overcapaciteit.

MARKTPLAN/CENTRUMVISIE

Wat willen we bereiken?

Het dichteren van het 'Gat in de Markt'.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Aan de raadsafspraken is in 2022 uitvoering gegeven. In 2023 zal het bestemmingsplan voor het Marktplan voorbereid en aangeboden worden aan de raad.

Zie ook begrotingsprogramma 8 (volkshuisvesting en ruimtelijke ordening).

Raadsafspraken

- Het college vragen een heldere stand van zaken te geven over de besluitvorming rond het Marktplan, voordat de bestemmingsplanwijziging aan de orde wordt gesteld en daarbij in te gaan op de volgende punten:
 - hoelang laat het oordeel van de commissie m.e.r. (second opinion) nog op zich wachten?
 - in welke mate is de huidige besluitvorming gebaseerd op inmiddels achterhaald marktonderzoek en heeft het zin te vragen om een update?
 - waarom denkt het college dat de provincie (anders dan in 2014-2018) nu wel akkoord zal gaan met een bestemmingsplanwijziging waarin een supermarkt aan de markt is opgenomen?
 - waarom denkt het college dat het NIET aanbieden van de grond aan een andere marktpartij ditmaal niet onderuit zal worden gehaald, gegeven recente uitspraken van onder meer de Raad van State?
 - Wat is de status van het contract (dat eerder aan de Raad is gestuurd)?

SOCIAAL DOMEIN

Wat willen we bereiken?

Betrokkenheid van de raad bij het regionale beleid voor Jeugd.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Nadat de raadsafspraken zijn vastgesteld (8 juni 2022) zijn de eerste acties ten aanzien van de raadsafspraken over dit onderwerp uitgezet. In de raadsinformatiebrief ([link raadsinformatiebrief](#)) van 20 juli 2022 wordt een eerste reactie gegeven die aansluit op de raadsafspraken inclusief een voorgangsbericht ([link voortgangsbericht](#)). Verder uitwerking van dit onderwerp volgt in het uitvoeringsprogramma.

Zie ook begrotingsprogramma 6 (sociaal domein).

Raadsafspraken

- Het college opdracht geven de raad halfjaarlijks te informeren over de uitvoering van het ingezette regionaal beleid en de raad tijdig te betrekken bij het opstellen van de kaders voor het regionale beleid.

In de raadsafspraken hebben we opgemerkt dat zich in de komende vier jaar wellicht gelegenheden voordoen om (aanvullende) brede raadsafspraken te maken. Daarmee zijn de overeengekomen raadsafspraken niet limitatief of uitputtend. Elk jaar in maart worden de raadsafspraken geagendeerd om na te gaan waar raadsafspraken bijstelling behoeven. Het uitvoeringsprogramma kan op basis van deze bijstelling geactualiseerd worden en vervolgens via de P&C-documenten verantwoord worden.

2 Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling

'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling' betreft een meerjarig programma voor de periode 2020-2026. De aanleiding is het onderzoek van Rijnconsult naar de toekomstbestendigheid en zelfstandigheid van de gemeente Haaksbergen.

Dit onderzoek resulteerde in een vijftal aanbevelingen, te weten:

1. Versterk de bedrijfsvoering door deze grotendeels te beleggen bij Enschede of Hengelo;
2. Maak op andere uitvoeringsonderdelen deelplannen om door middel van intensivering van de samenwerking met omliggende gemeenten te komen tot vermindering van de kwetsbaarheid;
3. Ga verder met het professionaliseren van de regievoering;
4. Zorg dat in de organisatie de basis verder op orde komt, het college kan daartoe een investeringsvoorstel doen aan de raad;
5. Maak in samenspraak tussen raad, college en ambtelijke organisatie een besturingsfilosofie, waarin de drie rollen helder worden beschreven, en gebruik dat als basis om te komen tot een effectief samenspel tussen deze drie gremia. Betrek hierbij ook de lokale samenleving.

Hiervoor zijn bestuurlijke en organisatorische ontwikkelingen noodzakelijk en wenselijk. Het 'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling' is het middel en de paraplu om deze ontwikkelingen te regisseren. Dat gebeurt door uitvoering te geven aan diverse projecten die in drie ontwikkelsporen zijn weggezet.

Ontwikkelsporen	Toelichting
1) Financiën en risicobeheersing op orde	Onder andere het herstel van de balans tussen ambities en financiële middelen met beheersing van risico's.
2) Effectief samenspel	Onder andere het versterken van het samenspel tussen gemeente, inwoners en externe partners in een duidelijke taak- en rolverdeling en het implementeren van een beleidsstelsel dat past bij de Haaksbergse samenleving en de gemeente die we willen zijn.
3) Stabiele en veerkrachtige organisatie	Onder andere het in de basis op orde brengen van de ambtelijke organisatie, het borgen van continuïteit en stabiliteit in de organisatie en het versterken toekomstbestendiger maken van de bedrijfsvoering als fundament voor het organisatievermogen.

Waar doen we het voor?

Herstel in vertrouwen en verbinding met de samenleving om effectief en efficiënt de Haaksbergse samenleving te bedienen/faciliteren op basis van wettelijke plichten, behoeften en wensen.

Wat willen we bereiken?

De looptijd van het meerjarig programma reikt tot in 2026, vandaar dat onderstaande subdoelen staan tot en met dat jaartal.

- Een toekomstbestendige en zelfstandige gemeente Haaksbergen om dicht bij de inwoners te staan en te besturen.

- Versterking van de bedrijfsvoering door deze grotendeels te beleggen bij de gemeente Hengelo dan wel zelf te versterken (Rijnconsult-aanbeveling 1).
- Kwetsbaarheden verminderen door intensivering van samenwerking met omliggende gemeenten op basis van deelplannen op uitvoeringsonderdelen (Rijnconsult-aanbeveling 2).
- Verdere professionalisering van de regievoering (Rijnconsult-aanbeveling 3).
- De organisatie in de basis op orde brengen (Rijnconsult-aanbeveling 4).

Een besturingsfilosofie met helder beschreven rollen in samenspraak tussen gemeenteraad, college van B&W en ambtelijke organisatie dat als basis gebruikt wordt voor effectief samenspel waarbij ook de samenleving betrokken is (Rijnconsult-aanbeveling 5).

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Onderstaande tabel geeft inzicht in de projecten die onder de paraplu van 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling' in uitvoering worden gebracht dan wel gecontinueerd in 2023. In de tabel wordt verwezen naar de begrotingsprogramma's/taakvelden daar waar deze projecten (financieel) zijn uitgewerkt.

Continuering van dit programma zorgt voor het uitvoering geven aan de gemaakte raadsafspraken voor de huidige raadsperiode. Zo wordt uitvoering gegeven aan de raadsafpraak om participatie door inwoners een belangrijke plek te geven in diverse (beleids)trajecten zoals onder andere het opstellen van de omgevingsvisie en het integraal veiligheidsbeleid. De functionaris adviseur inwonersbetrokkenheid speelt hier een aanjagende rol in. Ook wordt uitvoering gegeven aan de raadsafpraak om het (besluitvormings)proces voor de voorzieningendiscussie op te stellen, waarbij de resultaten uit de burgerpeiling 2021 betrokken worden.

Project	Wat doen we in 2023?	Verwijzing naar begrotingsonderdeel
Financieel Herstelplan (spoor 1)	Opnemen extra storting algemene reserve in de begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026 om het ravijnjaar 2026 incidenteel op te vangen en de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vaststellen en uitvoeren. Het opnemen van een behoedzaamheidsstelpost om schommelingen in het gemeentefonds structureel op te kunnen vangen. Daarnaast zal in het kader van dit project de rechtmatigheidscontrole beter geborgd worden in de organisatie.	Begrotingsprogramma 0 Bestuur en Ondersteuning
Voorzieningendiscussie (spoor 1)	Afronden van de voorzieningendiscussie en de resultaten van de discussie verwerken in de begroting 2024 en het meerjarenperspectief via de kadernota 2024.	
Interbestuurlijk Toezicht (spoor 1)	Basis op orde brengen door het middel 'toetsingskader provincie IBT' in te zetten met als indicator de totaalkleur op groen krijgen/houden.	Bijlage 5 Interbestuurlijk toezicht
Bedrijfsvoering	Project afronden waarbij primaire	Begrotingsprogramma 6

Noaberpoort (spoor 2)	werkprocessen inclusief documentbeheer geoptimaliseerd worden om de dienstverlening vanuit de Noaberpoort naar onze inwoners te verbeteren.	sociaal domein
Besturingsfilosofie (spoor 2)	Traject met de raad om te komen tot een besturingsfilosofie waarin de verhouding van de gemeente Haaksbergen in de Haaksbergse samenleving is beschreven.	
Opstellen omgevingsvisie (spoor 2)	De omgevingsvisie opstellen samen met onze inwoners waarin de visie op de gehele fysieke leefomgeving wordt beschreven. Daarnaast verder uitwerking geven aan het oefenen en werken met de Omgevingswet als nieuw stelsel omgevingsrecht.	Begrotingsprogramma 8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Maatschappelijke prestatie-indicatoren (spoor 2)	Het groeimodel om programma's te voorzien van concrete doelen en prestatie-indicatoren in relatie tot (vastgestelde) doel-/normwaarden uitbreiden naar nog te bepalen programma's, waaronder veiligheid. Het implementeren en inrichten van een burgerplatform.	Begrotingsprogramma 1 Veiligheid
Uitvoeringsprogramma raadsafspraken (spoor 2)	Uitvoeringsprogramma opstellen en bestuurlijk-politiek vaststellen waarin staat beschreven 'hoe' de raadsafspraken uitgevoerd gaan worden.	Centrale thema 1
Dienstverlening (spoor 2)	Het dienstverleningsconcept herijken en dit dienstverleningsconcept implementeren inclusief aanverwante benodigde systemen.	Begrotingsprogramma 0 Bestuur en Ondersteuning
Organisatieontwikkeling fase 2 en 3 (spoor 3)	Efficiënte en effectieve ambtelijke samenwerking met optimale informatievoorziening en dienstverlening voor inwoners, ondernemers en de interne organisatie (ambtelijke organisatie, bestuur en politiek) neerzetten.	Paragraaf bedrijfsvoering geeft nadere uitleg over de projecten als onderdeel van de organisatieontwikkeling
Samenwerking IT-infra	Afronden van het vormgeven van de samenwerking met de gemeente Hengelo op de IT-infrastructuur.	
Versterken informatiemanagement (spoor 3)	Op basis van het onderzoek naar het versterken van informatiemanagement keuzes maken en deze keuzes uitvoeren op basis van een nieuw op te tuigen project (afhankelijk van de uitkomsten). Het (nader) voldoen aan de IBT-criteria maakt daarvan onderdeel uit.	Paragraaf bedrijfsvoering

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten 2021	Waarde	Type waarde*
Vertrouwen in de manier waarop de gemeente Haaksbergen wordt bestuurd.	% respondenten met antwoord (heel) veel	11 %	35%	35% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen doet wat ze zegt.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	11 %	32%	32% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen houdt voldoende toezicht op het naleven van regels.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	19 %	33%	33% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen stelt zich flexibel op als dat nodig is.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	13 %	28%	28% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen luistert voldoende naar de mening van haar inwoners.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	10 %	30%	30% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	14 %	37%	37% in 2026	doelwaarde
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	24 %	37%	37% in 2026	doelwaarde

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten 2021	Waarde	Type waarde*
Wijze waarop de gemeente inwoners en organisaties betreft bij (de uitvoering van) het beleid en de samenwerking zoekt.	rapportcijfer	5,7	6,2	7,0 in 2026	doelwaarde

* Doelwaarden: volledige sturing op het doel is niet mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins. Wel is er sprake van mogelijke beïnvloeding. Daarmee is de waarde een doel: een te beogen resultaat. Normwaarden: volledige sturing op het doel is mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins en daarmee is de waarde een norm: een te realiseren resultaat.

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de stand van zaken in 2021 ten opzichte van het gemiddelde van de referentiegemeenten. De trendmatige ontwikkeling van de stand van zaken en het gemiddelde van de referentiegemeenten zijn in grafieken weergegeven in bijlage 8 van deze begroting.

0. Bestuur en ondersteuning

Inleiding

Binnen dit programma vallen de werkzaamheden die ondersteunend zijn aan de gemeentelijke taken en dragen bij aan de raadsafspraken. Daarnaast valt het financiële beleid van de gemeente, de ontvangst vanuit het gemeentefonds, de lokale lasten zoals OZB, leges en heffingen en de reserves onder dit programma.

Waar doen we het voor?

We willen een betrouwbare, transparante en financieel gezonde partner zijn voor inwoners, ondernemers en (overheids)instellingen. Met de activiteiten in dit programma realiseren we ondersteuning van (inhoudelijke) beleidsprogramma's om de dienstverlening voor en de samenwerking met onze partners zo goed mogelijk te faciliteren.

Wat willen we bereiken?

Personeel en organisatie

Het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Haaksbergen is als werkgever aantrekkelijk voor de medewerker van nu en de toekomst. Binnen onze lerende organisatie zorgen we voor een prettige en veilige werkomgeving, zowel fysiek als digitaal. We willen een organisatie zijn waar mensen graag willen werken, omdat talent gezien en gewaardeerd wordt en er volop ruimte is voor ontwikkeling.

Het zijn van een toekomstbestendig, flexibele en vitale organisatie. De gemeente Haaksbergen staat voor tal van veranderopgaven. Flexwerken en integrale samenwerking binnen teams wordt steeds belangrijker. De realiteit is complex geworden, innovatie en wendbaarheid hebben voorrang want veel verandert en is onvoorspelbaar. Hiervoor is binnen het programma Haaksbergen Sterk(er) in Ontwikkeling het project Leven Lang Ontwikkelen opgesteld waarbij we belangrijke sturingsinstrumenten ontwikkelen en borgen. Dit draagt bij aan een vitale toekomstbestendige en flexibele organisatie waar medewerkers breed en duurzaam inzetbaar zijn.

Dienstverlening

We willen een actueel dienstverleningsconcept opstellen die organisatiebreed ingezet wordt om de dienstverlening naar de samenleving te verbeteren en de servicenormen die we onszelf stellen uitdragen, monitoren en verantwoorden.

Communicatie

We zien onze samenleving in een rap tempo veranderen. De (belangen)tegenstellingen tussen mensen zijn groot. Juist in deze tijd is het belangrijk om op een goede manier te communiceren. Inwoners en anderen moeten kunnen vertrouwen op goede, feitelijke informatie vanuit de gemeente, op basis waarvan ze hun mening kunnen vormen.

Inwoners willen graag meepraten, meedenken, -werken of -beslissen bij thema's die hen raken. De gemeente wil graag anderen betrekken bij gemeentelijke besluitvorming. We vinden het wel belangrijk dat in een vroeg stadium van een project duidelijk is hoever de invloed van diverse betrokkenen gaat. De inzet van een adviseur inwonersbetrokkenheid in 2023 gaat ons helpen om de verbinding met onze samenleving (beter) vorm te geven en heldere dienstverlening te realiseren.

De ontwikkelingen in de buitenwereld zijn vertaald naar de Kijk op Communicatie & Participatie 2020 ([link bestand](#)). Daarin hebben we weergegeven dat onze communicatie aan vier principes moet voldoen: duidelijk, open, optimaal online en offline en in verbinding met anderen. Deze doelstellingen zijn uitgewerkt in concrete acties.

Burgerzaken

- Goed georganiseerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen.
- Het verder uitbreiden van onze digitale dienstverlening. Hiermee zorgen we ervoor dat zowel burgers als ondernemers meer tijd- en plaatsonafhankelijk hun zaken bij ons kunnen regelen.
- Burgerzaken is verantwoordelijk voor het bijhouden van de BRP. Dit jaar ligt het zwaartepunt op het verbeteren van de adreskwaliteit en het voorkomen van identiteitsfraude.

Facilitair

We willen bijdragen aan een gastvrije organisatiecultuur, waar inwoners, ondernemers, huurders en medewerkers zich meteen thuis voelen. Met dienstverlening die de verwachtingen overstijgt. We streven naar een toekomstbestendige (duurzame, flexibele) en prettige (aantrekkelijke, functionele) omgeving waar mensen elkaar ontmoeten om gezamenlijk te werken aan de gestelde doelen.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Personeel en organisatie

- De uitkomsten van het (periodieke) medewerkerstevredenheidonderzoek bieden een basis voor verdere verbetering en versterking van de interne organisatie. Het biedt inzichten in wat goed en beter kan en hoe de organisatie zich door kan blijven ontwikkelen en wat medewerkers nodig hebben om onze dienstverlening nog succesvoller te maken.
- Het huisvestingsplan invullen en uitvoeren. Dit plan is inclusief het beleid over hybride werken dat zal bijdragen aan een fysieke en online omgeving passend bij modern werkgeverschap. Het huisvestingsplan is momenteel in voorbereiding en wordt naar verwachting 1e kwartaal 2023 vastgesteld.
- Het ontwikkelen van een strategisch arbeidsmarktbeleid om de uitdagingen van de arbeidsmarkt krapte het hoofd te bieden. We zoeken hierbij een actieve samenwerking met onze regionale samenwerkingspartners.
- We sturen bij in-, door- en uitstroom van medewerkers, zodat de 'juiste medewerker op de juiste plek' zit. Er is sprake van continuïteit qua beleid en personeel, er zijn evenwichtige teams ten aanzien van leeftijd, kennis en kunde. Dit valt onder het project Leven Lang Ontwikkelen, dat is opgenomen in het programma Haaksbergen Sterk(er) in Ontwikkeling.
- We zetten in op het eigen regie model, dat wil zeggen een omgeving waarin gezamenlijk verantwoordelijkheid wordt genomen in de vitaliteit van onze medewerkers om bij te dragen aan de resultaten van de organisatie, initiatieven te nemen en met oplossingen te komen. Met als beoogd effect het ziekteverzuim te minimaliseren.
- Het opzetten van een goede gesprekkencyclus om inzicht te krijgen in talenten, motivatie en ambities van medewerkers in relatie tot de organisatiedoelstellingen. Dit valt binnen het project Leven Lang Ontwikkelen, het programma Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling.
- We dragen zorg voor een fysiek veilige en gezonde werkomgeving voor alle medewerkers. Er is hernieuwde aandacht voor arbozaken en sociale veiligheid. Integriteit zal als thema binnen de teams worden behandeld.

Dienstverlening

In 2023 herijken we het dienstverleningsconcept en implementeren we de nieuwe versie organisatie breed, tuigen het monitoringsinstrument op om de dienstverlening te monitoren en zorgen voor een doorontwikkeling van de frontoffice. Dit doen we door het project 'dienstverlening' als onderdeel van het meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling' uit te voeren.

Communicatie

We willen onderzoek doen naar de tevredenheid met gemeentelijke communicatie(kanalen) om goede aansluiting te blijven houden bij hoe mensen geïnformeerd en betrokken willen worden. In lijn met de trend hebben we alvast het voornemen om nog vaker online, via bijvoorbeeld

videocontent te communiceren. De organisatie oefende in 2022 met participatieplannen en daar gaan we mee verder. Een participatieplan helpt ons om vooraf verwachtingen helder te krijgen en zo nodig terug te grijpen op afspraken. Verder luisteren we naar geluiden en meningen in de samenleving en passen we daar zo nodig plannen op aan. We stellen (sociale) mediabeelden op en zetten een online-instrument in om meningen te inventariseren.

Burgerzaken

Op woensdag 15 maart vinden de gecombineerde verkiezingen plaats voor de Provinciale Staten en Waterschappen. Deze organiseren wij volgens de wettelijke voorschriften. Dit houdt in dat wij zorgdragen voor een evenwichtige verdeling van de stembureaus over de gemeente en de bezetting hiervan. We zorgen dat kiesgerechtigde inwoners tijdig in het bezit zijn van de juiste stempassen. Indien van toepassing houden we bij de organisatie rekening met de dan geldende coronamaatregelen. Ook worden er in 2023 kaders opgesteld voor de uitingen tijdens verkiezingen.

Om de digitale dienstverlening te optimaliseren wordt het burgerzakensysteem zodanig ingericht en verbeterd dat ook het doen van aangifte van een overlijden, geboorte of huwelijk digitaal mogelijk wordt.

Om de adreskwaliteit te verbeteren is een aantal acties noodzakelijk dat past binnen het bestaande budget en capaciteit:

- Beleid vaststellen
- Aansluiten bij Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)
- Benoemen Toezichthouders BRP (uitvoering huisbezoek)
- Integrale samenwerking starten met interne en externe partners.

Voor het opsporen van de mogelijke identiteitsfraude is de aanschaf van een paspoortscanner noodzakelijk.

Facilitair

Focus op de werkomgeving. Dit bereiken we door het efficiënt organiseren van onze huisvesting en services. We steken onze tijd en energie in een passende werkomgeving met nadruk op welzijn van medewerkers op de werkplek, aantrekkelijke werkomgeving, flexibiliteit en productiviteit. Uitgangspunt moet zijn om de huisvesting omgeving te linken met de organisatieresultaten met positieve effecten op de medewerkerstevredenheid, binding medewerkers en maatschappelijke partners, samenwerking, innovatie en productiviteit.

Verbonden partijen

Zie paragraaf *Verbonden partijen*.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 1 ^e half jaar 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,5	-	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,1	-	*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	330	-	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	15,8 %	17 %	*
Overhead	% van totale lasten	10,7 %	32%	*

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
0	Bestuur en Ondersteuning	Baten	48.565	49.280	52.051	54.727	56.779	53.727
0	Bestuur en Ondersteuning	Lasten	12.251	12.594	14.268	15.648	16.635	17.378
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		36.314	36.685	37.784	39.079	40.144	36.349

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

1. Veiligheid

Inleiding

Binnen dit programma vallen de werkzaamheden die passen bij de verantwoordelijkheid van de gemeente voor openbare orde en veiligheid. Samen met onze partners (geneeskundige dienst, politie en brandweer), inwoners en bedrijven werken we binnen dit programma samen aan de veiligheid in Haaksbergen. Bijvoorbeeld integrale veiligheidszorg, ondermijning, crisisbeheersing, maar ook de werkzaamheden van en samenwerking met de brandweer vallen onder dit programma.

Waar doen we het voor?

Brandweer:

We streven naar een veilig Twente. Ons doel is minder branden, minder slachtoffers en minder schade.

Crisisbeheersing/crisisorganisatie VRT (Veiligheidsregio Twente):

Samen met onze partners geven wij inhoud aan de multidisciplinaire samenwerking. Dit doen wij op het gebied van voorbereiding op de crisisbeheersing en op het gebied van de bestrijding van dagelijkse ongevallen, branden, rampen en crises. Veiligheid is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. De missie is: 'Samen werken aan een veilig Twente'. Door samen te werken creëren we meer veiligheid in Twente en hebben we aandacht voor meer veiligheidsrisico's. Dit sluit goed aan bij de lange traditie van samenwerken in de regio Twente, waarbij iedereen tot op zekere hoogte zelf verantwoordelijk is voor een veilig en gezond leven en waarbij het onze rol is de zelfredzaamheid te stimuleren.

Openbare orde en veiligheid

Ook in 2023 werken we samen met onze partners, zoals de politie en het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum), aan belangrijke veiligheidsthema's als ondermijning. Binnen het platform Integrale Veiligheidszorg (IVZ), waaraan alle Twentse gemeenten en een groot aantal andere partners deelnemen, wordt sinds 2008 op regionaal niveau structureel en integraal samengewerkt. De samenwerking heeft betrekking op diverse thema's voor het vergroten van de veiligheid voor de inwoners van Twente en dus ook Haaksbergen.

Wat willen we bereiken?

Brandweer:

Brandweer Twente staat 24/7 paraat voor een veilig Twente. Dit doen we door onze hulp te verlenen bij branden, maar ook bij complexe incidenten en crises én door te werken aan het voorkomen van branden en ongevallen via voorlichting. We streven naar professionele en slagvaardige brandweezorg, die voldoet aan de wensen en verwachtingen van inwoners.

Crisisbeheersing/crisisorganisatie (VRT):

Centraal thema binnen de VRT is het behoud van wat we nu hebben in een samenleving waarin veel verandert. Belangrijke doelen zijn: voldoende gemotiveerd en gekwalificeerd personeel behouden, 24/7 paraat staan voor onze inwoners en ondernemers in Twente, adequaat kunnen reageren op noodsituaties en op ontwikkelingen in de maatschappij zoals klimaatverandering en cyberveiligheid.

Openbare orde en veiligheid

Met een nieuw IVP en geactualiseerde en nieuwe beleidsdocumenten wordt het fundament verstevigd om ondermijning bij de bron aan te pakken en wordt de samenwerking op het gebied van veiligheid in Haaksbergen gecontinueerd. Op basis van de door het RIEC uitgevoerde

weerbaarheidsscan actualiseren we verscheidene beleidsdocumenten zoals bijvoorbeeld die op het gebied van Damocles (het sluiten van drugspannen) en BIBOB (het preventieve instrument waarmee we voorkomen dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt voor criminele doeleinden).

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Brandweer:

- Ondernemende en vernieuwende organisatie
We monitoren continu de (brandveiligheids-)risico's in Twente en de gegevens die we daarover hebben. Onze acties stemmen we hierop af. We verzamelen steeds meer informatie. Ons Informatie en Operationeel Centrum (IOC) speelt hierbij een belangrijke rol, zowel in de voorbereiding op, als tijdens incidenten.
- Mens staat centraal
We zetten ons in om de brandweer een organisatie te laten zijn waar mensen zich thuis voelen en waar medewerkers zich gezien en gewaardeerd voelen. We zorgen voor een actueel oefenprogramma dat aansluit bij de wensen en behoeften van het repressieve personeel. Vrijwilligers vormen het grootste deel van ons personeelsbestand. We blijven ons richten op het vinden en opleiden van repressieve vrijwilligers. Daarnaast kijken we naar nieuwe varianten van vrijwilligheid, bijvoorbeeld gerelateerd aan voorlichting.
- Midden in de maatschappij
Samenwerking is essentieel voor een goede uitvoering van ons werk. We werken samen met bedrijven en onderwijsinstellingen om kennis te delen en elkaar op het gebied van veiligheid te versterken. De Twente Safety Campus speelt hier een belangrijke rol in. Landelijk bouwen we mee aan het Nederlandse brandweernetwerk.

Crisisbeheersing/crisisorganisatie (VRT):

De overgang naar de nieuwe meldkamer in Apeldoorn krijgt zijn beslag. Ook treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. Deze wet heeft gevolgen voor onze organisatie, specifiek voor de brandweer in samenwerking met gemeenten. Daarnaast gaan we in 2023 door met technologische ontwikkelingen om ons werk op vele terreinen te ondersteunen, zoals informatieveiligheid en de inzet van drones. Het toenemende aantal cyberaanvallen laat zien dat het voor veiligheidsregio's cruciaal is om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen.

Openbare orde en veiligheid

Ondanks de aankondiging in voorgaande begrotingen is er nog geen uitvoering gegeven aan het opstellen van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP). Oorzaak is de opeenvolging van verschillende crises, zoals corona en opvang van Oekraïners.

2023 zien we als een jaar om een inhaalslag te plegen en zal het IVP worden opgesteld. Daarbij zullen ook de extra structurele middelen voor Boa-capaciteit uit de meicirculaire 2022 worden betrokken.

Samen met ketenpartners als de politie en het RIEC treden we op tegen ondermijnende criminaliteit in onze gemeente. In 2023 zullen we, mede op basis van de in onze opdracht uitgevoerde weerbaarheidsscan en opgemaakte ondermijningsbeeld, vervolg gaan geven aan de aanpak van ondermijning. Dit begint in 2023 bij het actualiseren van verscheidene beleidsdocumenten op het gebied van ondermijning en het komen tot een prioritering van onderwerpen binnen de aanpak.

Actualisatie van het bovenstaande werd al eerder voorzien. Om dit te realiseren is gebleken dat extra middelen benodigd zijn. In hoofdstuk *Financieel- en beleidskader, onderdeel D.13, aanpak ondermijning* wordt hier nader op ingegaan.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Twente te Enschede

Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en het vervolgens beperken van letsel en schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio

vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente is verantwoordelijk voor het zo veel mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten. De medewerkers staan 24/7 paraat om te helpen bij het bestrijden van branden, rampen en crises.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Verwijzingen Halt (12-18 jaar)	Aantal per 1.000 jongeren	5	7	*
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	-	-	*
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,4	0,6	*
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	1,7	2,4	*
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,0	1,2	1,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	1,9	4,3	*

*Voor veel van de indicatoren geldt dat de raad de norm, die wordt nagestreefd, nog niet heeft vastgesteld. Aan het thema normering van prestatie-indicatoren zal binnen het programma "Haaksbergen Ster(ker) in ontwikkeling" aandacht worden geschonken.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
1	Veiligheid	Baten	8	0	0	0	0	0
1	Veiligheid	Lasten	2.208	2.308	2.453	2.453	2.408	2.408
	Totaal programma Veiligheid		-2.200	-2.308	-2.453	-2.453	-2.408	-2.408

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Binnen dit programma valt de mobiliteit van voertuigen, zoals de aanleg en onderhoud van wegen en (fiets)paden en het openbaar vervoer.

Waar doen we het voor?

De bereikbaarheid in Haaksbergen op peil houden en de verkeersveiligheid verbeteren.

Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

Verbeteren verkeersveiligheid en onderhoud van de wegen zodat deze zoveel mogelijk voldoen aan de CROW (landelijk geldende richtlijn).

- Optimalisatie van het onderhoud van het straatmeubilair.
- Een goede bereikbaarheid van en naar Haaksbergen.
- Een nieuwe inrichting van de 'oude' N18.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

We bereiden projecten voor in het kader van 'Duurzaam Veilig' zoals de aanpassing van het wegprofiel Goorsestraat (bij het Frankenhuis) en het verbeteren van de Buurserstraat binnen de bebouwde kom.

- We ronden de realisatie van de aanpassing van het tweede deel van de 'oude' N18 af. Het betreft hier het deel waar een maximumsnelheid van 50 km per uur ingevoerd wordt. Dit betreft de volledige weg, exclusief het viaduct en het kruispunt met de Scholtenhagenweg.
- We ronden de realisatie van het project 'Oversteek Hengelosestraat' en de Beckummerweg binnen de bebouwde kom af.
- We bouwen verder aan een volledig systeem van duurzame, energiebesparende minder 'lichtvervuilende' openbare verlichting.
- Vervangen van circa 20 banken in de openbare ruimte.
- We stellen ons actief op in de discussie rond het goederenvervoer over het spoor in oost Nederland en een eventueel onderzoek naar een Noordtak van de Betuweroute.
- Wij blijven ons actief inzetten voor educatie & communicatie, onder andere op scholen, rond verkeersveiligheid.

Parkeren

Wat willen we bereiken?

- Voldoende parkeergelegenheid in Haaksbergen.
- Bijdrage aan duurzame mobiliteit.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- We vertalen het parkeeronderzoek in een nieuw parkeerbeleid.
- We continueren de uitrol van openbare laadplekken voor elektrische voertuigen.

Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Faciliteren van het openbaar vervoer op een zodanige wijze dat het vervoer binnen, van en naar Haaksbergen op een veilige en snelle manier kan worden uitgevoerd.

Wat doen we ervoor doen in 2023?

- Realiseren bushalte langs de Kolenbranderweg.
- We gaan in gesprek met de nieuwe vervoerder voor een optimale overgang naar de nieuwe concessie per december 2023.

Verbonden partijen

Provincie Overijssel

De provincie is concessiehouder openbaar vervoer en is ook subsidieverstrekker voor projecten op het gebied van verkeersveiligheid, educatie en gedragsbeïnvloeding.

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu een partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen 100% aandeelhouder.

Prestatie-indicatoren

Voor dit programma zijn geen indicatoren vastgesteld.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	Baten	117	151	151	151	151	151
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	3.948	4.077	4.213	4.226	4.263	4.169
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-3.832	-3.925	-4.062	-4.074	-4.112	-4.017

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

3. Economie

Inleiding

Binnen dit programma valt de stimulering van de lokale economie. Ook ontwikkeling van bedrijventerreinen en winkelgebieden vallen onder dit programma.

Waar doen we het voor?

Haaksbergen als plaats waar mensen prettig wonen, werken en recreëren en waar verantwoord ondernemerschap kan bloeien.

Wat willen we bereiken?

- Een optimaal vestigingsklimaat met groeimogelijkheden voor gevestigde bedrijven en daarmee samenhangende werkgelegenheid.
- Een compact, aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig centrum.
- Invulling van (winkel) leegstand in het kernwinkelgebied.
- In stand houden en bevorderen van samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven (IKT, HOV, SEH, Parkmanagement en ondernemersverenigingen).
- In standhouden van een ambtelijk en bestuurlijk aanspreekpunt voor ondernemers.
- Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie
- Vitale toeristische bedrijven zowel in verblijfsrecreatie als in dagrecreatie.
- Blijvend goed onderhouden en doorontwikkelen van de recreatieve routestructuren.
- Promotie Haaksbergen optimaliseren en professionaliseren.
- Sterk toeristisch Twente, waarin Haaksbergen zich goed kan profileren.
- Aansluiten bij projecten uit het uitvoeringsprogramma Groene Metropool Twente
- Ruimte voor ondernemers in het buitengebied bieden in bestemmingsplannen.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Ontwikkeling fase 2 bedrijventerrein Stepelerveld
- Optimalisatie verbinding Molenstraat-Markt-Spoorstraat
- Vanuit Actieplan Centrum Haaksbergen: herinrichting kop Spoorstraat tot en met plein "de Kalter"
- Samen met de gevestigde ondernemers en ondernemersorganisaties realiseren van een toekomstbestendig kernwinkelgebied.
- Vastgesteld bestemmingsplan voor het marktplan
- Vaste overlegmomenten met het georganiseerde bedrijfsleven en het afleggen van bedrijfsbezoeken.
- Samen met het expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel een kwaliteitsslag realiseren in de verblijfsrecreatie.
- Participeren, adviseren en stimuleren van de promotie van Haaksbergen.
- Aansluiten bij projecten van de Groene Metropool Twente die meerwaarde hebben voor Haaksbergen.
- Faciliteren van (agrarische) bedrijfsontwikkeling in het buitengebied.

Verbonden partijen

BOSS Twente

Deze bestuursovereenkomst beschrijft de samenwerking tussen de Twentse gemeenten voor het versterken, verbreden en het uitzetten van een gezamenlijke koers van en voor de sociaaleconomische structuur van Twente. In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk de inbreng

in het bestuur van de Stichting Twenteboard voorbereid, afgestemd en teruggekoppeld. Daarnaast wordt overleg gevoerd en afgestemd over het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, de Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties. Met name ten dienste van de sociaaleconomische structuurversterking, maar ook voor door het bestuurlijk overleg gekozen andere onderwerpen.

Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente verzorgt, met inbreng vanuit de Twente Board, de subsidiëring van de toeristische marketing en promotie van Twente. Het strategisch beleid voor vrijetijdseconomie (VTE) is ondergebracht bij de Twente Board. Afstemming over strategisch beleid VTE verloopt via het bestuurlijk overleg (BO) bij de bestuursovereenkomst sociaaleconomische structuurversterking (BOSS Twente).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Funciemenging	Percentage (verhouding tussen banen en woning)	50,9%	48,2%	*
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 10.000 inwoners	1.681	1.306	*

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
3	Economie	Baten	6.097	364	393	396	400	400
3	Economie	Lasten	4.858	903	871	871	871	871
	Totaal programma Economie		1.239	-539	-478	-475	-472	-472

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

4. Onderwijs

Inleiding

Binnen dit programma vallen onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid en voorschoolse voorzieningen.

Onderwijs is een groot goed, alle kinderen kunnen zich hier ontwikkelen en leren vaardigheden om zich een positie te verwerven in de maatschappij. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de aansluiting van kinder- en peuteropvang, onderwijs en zorg en onderwijs goed vorm te geven. Daarnaast draagt de gemeente de zorg voor het voorkomen van onderwijsachterstanden bij kinderen, toe te zien op de leerplicht en diverse andere specifieke wettelijke taken op het gebied van onderwijs.

Waar doen we het voor?

Alle kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 27 jaar kunnen zich ontwikkelen en leren vaardigheden om zich een positie te verwerven in de maatschappij.

Wat willen we bereiken?

Om het bovenstaande maatschappelijk effect te kunnen bereiken is een Lokale Samenwerkingsagenda (LSA) opgesteld in samenwerking met onze maatschappelijke partners. In de LSA zijn de volgende vijf zogenoemde Programmalijnen opgenomen:

1. *Doorgaande lijn/Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)*
Het versterken van de signalering en toeleiding naar voorschoolse educatie, de kwaliteit van peuteropvang en de doorgaande lijn van de voorscholen naar de basisscholen.
2. *Ouderbetrokkenheid*
Een gelijkwaardige en niet vrijblijvende samenwerking tussen ouders en (voor)school vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
3. *Visie op samenwerking en huisvesting*
Een goede kwaliteit van de schoolgebouwen, waarmee we bijdragen aan de ontwikkeling en leerprestaties van kinderen en het werkplezier van de leerkrachten.
4. *Voortijdig schoolverlaten voorkomen*
Het verminderen van schooluitval van jongvolwassenen.
5. *Afstemming zorg voor jeugd*
Versterken van de zorgsignalering en het inzetten op adequate zorg en het vergroten van mogelijkheden om ieder kind de zorg te bieden die het nodig heeft.

Naast bovenstaande programmalijnen zijn aanvullend de volgende punten van belang.

6. *Leerlingenvervoer*
Het creëren van voorwaarden waaronder leerlingen die recht hebben op een voorziening in het kader van leerlingenvervoer daarvan gebruik kunnen maken.
7. *Herstelplan Nationaal Programma Onderwijs (NPO)*
Ondersteuning bieden aan maatschappelijke partners bij het bestrijden van ontstane leer- en ontwikkelachterstanden bij leerlingen als gevolg van de coronacrisis.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

1. *Doorgaande lijn/Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)*
 - Het toepassen van een nieuw monitoringssysteem voor de toeleiding van peuters naar een voorschoolse voorziening en de overdracht naar de basisscholen.
 - Het verder uitwerken van het kwaliteitskader VVE, wat mogelijk leidt tot het maken van resultaatafspraken met de kinderopvangorganisaties.

- Het evalueren van de overdrachtsprocedure met de aanbieders van peuteropvang en de basisscholen. Op basis van de evaluatie coördineren en ondersteunen we bij het treffen van maatregelen om knelpunten weg te nemen.
2. *Ouderbetrokkenheid*
 - Vanaf 2023 werken kinderopvangorganisaties die VVE aanbieden met een ouderbetrokkenheidsprogramma. We leggen in de uitvoering van het programma verbinding met lokale partijen die zich richten op taalontwikkeling/de bestrijding van laaggeletterdheid. Met de basisscholen onderzoeken we het voortzetten van een ouderbetrokkenheidsprogramma in de vroegschoolse periode.
 3. *Visie op samenwerking en huisvesting*
 - Samen met de schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs zijn de ambities en huisvestingsvraagstukken verder uitgewerkt in het in 2022 vastgesteld Integraal Huisvesting Plan (IHP). In 2023 worden de voorbereidingen getroffen van de uitvoering van de eerste fase (periode 2024-2027) van het IHP.
 - In 2023 wordt gestart met de nieuwbouw van het Palet. Het betreft hier één gebouw waarin een school en een gymnastieklokaal worden ondergebracht.
 4. *Voortijdig schoolverlaten voorkomen*
 - Het in beeld brengen en monitoren van de doelgroep kwetsbare jongeren en ze samen met het speciaal onderwijs en hulpverlenende instanties, aansluitend richting een duurzame plek begeleiden richting arbeid of dagbesteding.
 - Versterken van een nauwe samenwerking met collega gemeentes om de RMC-taken te optimaliseren en de Twentse belofte uit te voeren.
 5. *Afstemming zorg voor jeugd*
 - Verder versterken van de zorgsignalering en inzetten op de adequate zorg en vergroten van mogelijkheden om iedere leerling de zorg te bieden die hij/zij nodig heeft.
 6. *Leerlingenvervoer*
 - Het doelgroepenvervoer wordt opnieuw ingekocht. Per 1 juli 2023 starten we met de nieuwe overeenkomst.
 - In 2023 wordt de Verordening Leerlingenvervoer gewijzigd. We nemen een aantal bekostigingsvoorwaarden op voor mensen die recht hebben op een bijdrage Leerlingenvervoer. Daarnaast zijn er binnen het sociaal domein en specifiek in het passend onderwijs, ontwikkelingen geweest, waardoor een herziening van de verordening noodzakelijk is.
 7. *Herstelplan Nationaal Programma Onderwijs (NPO)*
 - In 2023 monitoren we de inhoudelijke en financiële resultaten van de in 2022 verleende subsidies aan maatschappelijke partners in het kader van het Herstelplan Nationaal Programma Onderwijs Gemeente Haaksbergen. Voor eventueel vrijvallende middelen wordt een bestemming gezocht passend bij de ondersteuningsbehoeften van jongeren volgens lokale partijen op het terrein van onderwijs en zorg.

Verbonden partijen

Dit programma kent geen verbonden partijen.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Absoluut verzuim (1)	Aantal per 1.000 leerlingen	0	2,5	0
Relatief verzuim (2)	Aantal per 1.000 leerlingen	9	19	10*
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsvers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	0,9%	1,9%	1,0%
Achterstandsleerlingen (3)	%	9%	Niet bekend	9%

* Ingezet wordt op de norm dat geen enkel kind verzuimt. Kanttekening hierbij is dat met name luxe verzuim niet 100% is tegen te gaan. Wel daarbij de toevoeging dat in dat geval een procesverbaal wordt opgemaakt.

(1) Van **absoluut verzuim** is sprake als een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven.

(2) Van **relatief verzuim** is sprake als een leerling op een school is ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd niet op school of op stage aanwezig is. Wanneer de afwezigheid langer dan vier weken onafgebroken aanhoudt, is er sprake van langdurig relatief verzuim. Relatief verzuim is verder onder te verdelen in luxe verzuim en overig verzuim.

(3) Het betreft hier te verwachten gegevens over het jaar 2020. Deze gegevens zijn opgevraagd bij het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk k 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
4	Onderwijs	Baten	342	1.337	594	481	481	481
4	Onderwijs	Lasten	2.098	3.028	2.316	2.231	2.211	2.189
	Totaal programma Onderwijs		-1.755	-1.691	-1.722	-1.750	-1.730	-1.708

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

5. Sport, cultuur en recreatie

Waar doen wij het voor?

Inwoners van onze gemeente kunnen zich blijvend ontwikkelen binnen een passend sport- en cultuuraanbod. Wij willen de sociale samenhang in onze gemeente vergroten door samen te werken met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties op het gebied van welzijn, gezondheid, onderwijs, recreatie, sport, cultuur en erfgoed en openbaar groen.

Het sportief, beweegvriendelijk, cultureel, groen en bio-divers inrichten van de openbare ruimte daagt uit tot activatie, recreatie, ontspanning en draagt bij aan een betere fysieke en mentale gezondheid. Zo blijft Haaksbergen een bruisende dorpsstad met een hoog niveau aan voorzieningen waarbij de sociale verbondenheid voor alle leeftijden wordt bestendigd.

Doelstellingen

- Bijdragen aan een veilig en gezond klimaat bij de cultuur, sport- en beweegaanbieders.
- Verbreden van het cultuureducatieaanbod primair onderwijs, met name gericht op materieel alsook immaterieel erfgoed.
- Het onder de aandacht brengen en in stand houden van ons cultuurhistorisch erfgoed.
- Aandacht voor het verduurzamen van erfgoed-, cultuur- en sportaccommodaties.
- Bijdragen aan regionale ambities op het gebied van sport, cultuur en recreatie in samenwerking met partnergemeentes.
- Een inclusieve sport- en cultuurdeelname.
- Kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen kunnen meedoen aan sport, cultuur en beweegactiviteiten.
- Bewustwording en verbeteren van de geletterdheid en digitale vaardigheden van onze inwoners.
- Bijdragen aan een veilige, schone en bio-diverse openbare ruimte.
- Beheren van de openbare ruimte volgens de principes 'schoon, heel en veilig'.
- Het ondersteunen van initiatieven voor groenadoptie.
- Waarborgen van de veiligheid in de openbare ruimte.
- Zorgen dat er voldoende toegankelijk groen in de bebouwde kom blijft en het koppelen van functies (bijv. groen, waterberging en recreatie, zoals spelen).

Acties/maatregelen

- Wij ondersteunen de uitvoering van het lokaal sport- en beweegakkoord Haaksbergen "Natuurlijk in beweging".
- Wij nemen deel aan de lokale kerngroep van het sport en beweegakkoord Haaksbergen.
- We organiseren minimaal twee bijeenkomsten voor verenigingen op het gebied van sport en cultuur.
- We nemen deel aan het regionaal overleg en programma's op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Zowel ambtelijk als bestuurlijk.
- Wij denken mee in het herijken van de Twentse visie op sport en bewegen in samenspraak met onze regiogemeenten.
- In samenwerking met de Cultuur Coalitie Haaksbergen wordt er een lokaal cultuurakkoord opgesteld. De cultuurmakelaar speelt hierin een belangrijke rol.
- We subsidiëren en promoten het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- Opstellen van een lokaal actieprogramma geletterdheid en digitale vaardigheden in samenspraak met lokale partners.
- We onderhouden de bestaande speelvoorzieningen en verwijderen deze als er niet meer aan de veiligheidseisen kan worden voldaan.
- In samenwerking met bewoners (via de wijkraden en groene organisaties) gaan wij een nieuw beleidsplan groenbeheer opstellen.

- We passen duurzame en bijenvriendelijke bloemmengsels toe in de bermen (meerjarig en inheems) en in plantsoenen op zichtlocaties (eenjarig).
- Wij voeren twee renovaties van groenvoorzieningen uit in straten met achterstallig groot onderhoud. Dit zijn enkele straten in de Veldmaatse Bomenbuurt en een deel van de E. de Wittestraat in het Wolferink.
- Om bomenkap te voorkomen nemen wij maatregelen bij de zes bomen op de markt.
- Wij onderzoeken hoe we het natuurlijk evenwicht van het groen binnen de bebouwde kom binnen strakke (onderhoudskaders) nog beter kunnen bevorderen.
- We onderhouden de monumenten die we in eigendom hebben, subsidiëren bij het in stand houden van monumenten van derden en adviseren daarbij met als uitgangspunt de Erfgoedverordening.
- Wij subsidiëren Stichting Sportaccommodaties Buurse/voetbalvereniging Buurse voor de vervanging van de toplaag van het kunstgrasveld voor € 93.416 (tweede en laatste bijdrageregeling vrijval onderhoud).
- Wij subsidiëren Optisport Haaksbergen B.V. voor zwembad De Wilder tot een maximumbedrag van € 413.000.
- Wij verstrekken een bijdrage aan de Stichting Groot Scholtenhagen voor het beheer van het sport- en recreatiepark Groot Scholtenhagen; budget 2023 € 386.000.
- Wij ondersteunen, adviseren en stimuleren de Museum Buurtspoorweg om de samenwerking met andere partijen te (blijven) zoeken. Daarnaast contact onderhouden met gemeente Enschede over de voortgang van de ontwikkelingen bij het museum.

Verbonden partijen

Stichting Groot Scholtenhagen te Haaksbergen

De stichting beheert en onderhoudt het park en draagt daarmee bij aan het aanbieden van voldoende mogelijkheden voor sport- en bewegingsactiviteiten, recreatie en ontspanning.

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu onze partner voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen aandeelhouder.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Einheid	Stand Haaksbergen 2020	Gemiddelde van de Referentie gemeenten	Gestelde norm
Niet sporters	%	48,2	50,1	*

Vergeleken met < 25.000 inwoners. Norm is nog niet vastgesteld door de gemeenteraad.

Betreft inwoners ouder dan 19 jaar, Gezondheidsmonitor GGD-CBS/RIVM

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk k 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
5	Sport, cultuur en recreatie	Baten	1.239	674	674	674	674	674
5	Sport, cultuur en recreatie	Lasten	4.884	4.433	4.849	4.338	4.328	4.314
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-3.645	-3.759	-4.174	-3.664	-3.654	-3.640

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

6. Sociaal Domein

Inleiding

Binnen dit programma valt de ondersteuning die inwoners kunnen ontvangen om zoveel mogelijk op eigen kracht te kunnen functioneren. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), de Jeugdwet, de Participatiewet, Wet inburgering en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening vallen binnen dit programma. We doen dit met de inzet van preventieve middelen, voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

We voorzien dat een aantal van de maatschappelijke en economische ontwikkelingen die we op dit moment zien, doorzet in 2023. Deze ontwikkelingen zijn onder andere de hogere kosten van levensonderhoud, de tekorten op de arbeidsmarkt en onzekerheden over (eigen) toekomst. Deze ontwikkelingen kunnen zorgen voor een toenemend beroep op ondersteuning van de gemeente.

Waar doen we het voor?

Onze inwoners staan centraal en zijn zoveel mogelijk zelfredzaam.

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet mee kunnen doen aan de samenleving. Zo bereiken we een inclusieve samenleving. Hieronder valt:

1. Voor veel inwoners is werk één van de belangrijkste vormen van meedoen in de maatschappij. Uitgangspunt is dat de weg naar werk kort is. Wanneer mensen niet op eigen kracht kunnen werken of betaald werk kunnen vinden, is daar een taak voor de gemeente weggelegd. Voor mensen waarbij betaald werk (nog) niet lukt, ondersteunt de gemeente in het zoeken naar een zinvolle daginvulling.
2. Inwoners zijn financieel gezond en in staat om rond te komen met hun inkomen. Mocht dit vanwege omstandigheden niet lukken dan zoeken wij samen met hen naar oplossingen.
3. Kinderen groeien op in een veilige omgeving en hebben kansen om mee te doen in de samenleving. Kinderen in een kwetsbare positie ontvangen de nodige ondersteuning.
4. Inwoners blijven zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen en doen naar vermogen mee in de samenleving. Inwoners worden aangesproken op hun talenten, mogelijkheden en hun vermogen zelf hun leven in te richten. Dit geldt ook voor onze inburgeraars.
5. De Noaberpoort is voor inwoners gemakkelijk te bereiken en helpt de inwoners snel en goed.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

0. We stellen een integraal Beleidsplan Sociaal Domein vast waarin de kaders voor het Sociaal Domein voor de komende 4 jaar staan.
- 1.1. We geven in 2023 uitvoering aan het Actieprogramma Werk & Bijstand 2023-2026, opgesteld door de uitvoeringsorganisatie Samenwerken Maakt Sterker (hierna: SMS) voor de gemeenten Borne, Haaksbergen en Hengelo. Dit actieprogramma beschrijft de stappen die de uitvoeringsorganisatie zet om onze bijstandsgerechtigden zo snel mogelijk richting werk te begeleiden.
- 2.1. In 2023 wordt het Minimabeleidskader, dat is opgesteld door de uitvoeringsorganisatie SMS, voorgelegd aan de gemeenteraad ter vaststelling. Dit kader vervangt het armoedebeleidsplan 2016-2019 en geeft de uitgangspunten weer voor de komende jaren met betrekking tot ondersteuning van mensen met een laag inkomen.
- 2.2. We helpen inwoners met een minimaal inkomen met het verduurzamen van hun woning. Op die manier bestrijden we energiearmoede bij de inwoners.
- 2.3. Met de Stadsbank Oost-Nederland werken we in 2023 aan een meer klant- en resultaatgerichte dienstverlening. Hierbij hoort meer zicht op de voortgang van de trajecten en een snellere dienstverlening.
- 3.1. Zowel landelijk als regionaal spelen een aantal ontwikkelingen, het betreft onder andere de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, de

Regionale Samenwerkingsagenda Jeugd en de regionale Strategische inkoop Jeugd. In 2023 volgen wij deze ontwikkelingen, nemen deel waar mogelijk en gaan, zodra daar duidelijkheid over is, met de uitvoering ervan aan de slag.

- 3.2. We sluiten, zowel voor jeugd als Wmo, aan op de aanpak zorgfraude. Hiervoor gaan we om tafel met het RIEC, regionale gemeenten en het zorgkantoor. Indien nodig zullen wij een voorstel voorbereiden om onze lokale regelgeving aan te passen.
- 3.3. In de Regiovisie Jeugdhulp Twente wordt een groot belang toegekend aan de sociale basisinfrastructuur (voorliggende voorzieningen). Wij blijven in 2023 samen met onze partners zoeken naar mogelijkheden om de sociale basisinfrastructuur verder te versterken.
- 4.1. In 2023 evalueren wij samen met de andere deelnemende Twentse gemeenten het Twentse Ondersteuningsmodel en vindt besluitvorming plaats over het vervolg.
- 4.2. Huishoudelijke ondersteuning wordt opnieuw ingekocht. Er vindt besluitvorming plaats over de organisatie en de inkoop daarvan.
- 4.3. We creëren een nieuwe voorliggende voorziening voor mensen met (beginnende) dementie en hun mantelzorgers.
- 4.4. We gaan de pilot 'Kamerbewoning Jongeren Haaksbergen' evalueren en besluiten in 2023 of we ook na augustus 2023 verder gaan met deze pilot. Het doel van deze pilot is het voorbereiden van jongeren op hun zelfstandigheid.
- 4.5. We willen binnen onze gemeente voldoende capaciteit voor inwoners die zijn aangewezen op Beschermd Wonen. Hiervoor gaan wij op zoek naar passende locaties en aanbieders.
- 4.6. Het doelgroepenvervoer wordt opnieuw ingekocht. Per 1 juli 2023 starten we met de nieuwe overeenkomst.
- 5.1. We zetten in op de verbetering van de dienstverlening. Onder andere op de volgende punten:
 - We sluiten aan op het nieuwe automatiseringssysteem voor het Persoonsgebonden Budget (pgb 2.0.).
 - We onderzoeken de mogelijkheid voor 'samen indiceren'. Hierbij wordt er bij het indiceren samengewerkt met de wijkverpleegkundige. Door deze samenwerking zijn er snellere indicaties en minder administratieve lasten voor inwoner en gemeente.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam SamenTwente)

Per 8 juli 2021 is de Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid ingegaan. SamenTwente behartigt de belangen op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Veilig Thuis Twente (VTT)

Vanaf 1 januari 2015 moet elke regio in Nederland, op basis van de Wmo 2015 en de Jeugdwet, een Veilig Thuis-organisatie hebben. Veilig Thuis Twente is voor de regio Twente het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Veilig Thuis Twente heeft zich ten doel gesteld te komen tot het stoppen en/of verminderen van de schadelijke gevolgen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en de veiligheid (duurzaam) te borgen. Daartoe wil VTT:

- Wachtlijstvrij werken en voldoende flexibiliteit (buffer) opbouwen die het mogelijk maakt om bij fluctuaties van het aantal meldingen en adviesvragen, of bij onverwachte uitval van medewerkers toch zonder wachtlijst te kunnen werken én de wettelijke doorlooptijden te behalen.
- Binnen de landelijk vastgestelde doorlooptijden werken.

VTT doet dat door:

- Doorontwikkeling en borging van de werkprocessen en daaraan gekoppelde Product Diensten Catalogus (PDC) in afstemming en samenwerking met de lokale teams van de 14 gemeenten.

- Samenwerking met lokale organisaties wordt jaarlijks op drie niveaus geëvalueerd (uitvoerend, management en bestuurlijk).
- Gestructureerde periodieke scholing en deskundigheidstrainingen te faciliteren.
- Organisatorisch en formatief goed op orde te blijven in de teams, in de expertfuncties (voorlichting, gedragswetenschappers en vertrouwensartsen) en op managementniveau door gestructureerde en aangepaste vergadercycli. Mogelijkheden tot permanente werving onderzoeken en kortcyclisch te sturen op kwantiteit en kwaliteit.
- Verdere aansluiting te vinden bij het programma "Geweld hoort nergens Thuis" zoals dat in de Regio uitgerold is. Voor een betere samenhang en samenwerking m.b.t. de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de regio Twente. Medewerkers VTT met aandachtsgebieden op verschillende inhoudelijke thema's sluiten aan bij regionale en landelijke ontwikkelingen, activiteiten/werkgroepen/voorlichting.
- Informatieknoppunt en MDA++ aanpak VTT en ZVH-T middels de werkgroep door te ontwikkelen met als doelstelling de samenhang en samenwerking verder te borgen tussen de Straf-en- Zorgketen in de regio Twente.

Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT)

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten, op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet, verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp aan hun inwoners. Er is bij het Openbaar Lichaam gezondheid onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) een organisatie ingericht die uitvoering geeft aan zowel de wettelijk verplichte regionale taken als aan taken waarvan de gemeenten besloten hebben deze gezamenlijk uit te voeren.

In 2023 werkt het OZJT aan de volgende speerpunten:

- Effectueren van het Meerjarenperspectief OZJT
- Inkoopprocessen op de hoog-specialistische jeugdzorg
- Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking
- Samenwerkagenda Jeugd
- Borgen Jeugdbeschermingstafels
- Opdrachtgeverschap Kennispunt Twente – data geïnformeerd en data gedreven werken.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

De Stadsbank Oost Nederland is een Gemeenschappelijke regeling met 21 andere gemeenten. De SON voert voor ons de dienstverlening aan inwoners met problematische schulden uit in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).

In juli 2022 is in het Algemeen Bestuur de strategische agenda (toekomstprofiel) van de SON als klant- en resultaatgerichte expertise-organisatie in optimale verbinding met gemeenten vastgesteld. In 2023 wordt de nieuwe inrichting van de dienstverlening (de gezamenlijke klantreis en een nieuwe bekostiging ingevoerd voor de aangesloten gemeenten. De klantreis, met intensievere begeleiding en ondersteuning van de klant door de klantregisseur, leidt tot meer taken en een andere verdeling hiervan. De werkzaamheden zijn vertaald in inzet van dagdelen. Dit geeft de klantregisseur de ruimte om te doen wat nodig is voor onze gemeente en inwoners. Optimaal maatwerk, waarmee de SON nog meer een verlengstuk is van de gemeente.

- *Regio Twente, Arbeidsmarktregio*
De Regio Twente is een samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten. Regio Twente vervult taken op een breed terrein, waaronder het structureel versterken van de Twentse arbeidsmarkt.
- *Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo te Hengelo*
De Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo is een samenwerking van bovenstaande 3 gemeenten op het gebied van Werk & Inkomen, waarbij de gemeente Hengelo de uitvoeringsorganisatie is voor o.a. de

Participatiewet en een aantal andere samenhangende wetten op het gebied van werk & inkomen.

- *SWB te Hengelo*

De SWB is een (sociaal) leerwerkbedrijf die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleidt om weer, regulier of met ondersteuning, aan het werk te kunnen. De SWB voert voor ons de voormalige WSW-regeling uit en de arbeidsontwikkelingstrajecten voor de doelgroep van de Participatiewet.

- *Werkplein Twente te Enschede*

Het Werkplein Twente is een samenwerkingsverband tussen de veertien Twentse gemeenten en UWV. De partijen op het Werkplein werken samen op het gebied van zowel werkzoekenden- als werkgeversdienstverlening. Door middel van een gezamenlijke aanpak wordt geprobeerd om mensen met een WW-uitkering, bijstandsuitkering of arbeidshandicap aan een passende baan helpen.

Prestatie-indicatoren

Wettelijke indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Cliënten met een maatwerk arrangement Wmo categorie hulpmiddelen en diensten	Aantal per 1.000 inwoners	36	37	*
Cliënten met een maatwerk arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	560	583	*
Kinderen in uitkeringsgezin ***	%	4%	4%	*
Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners (15-74 jarigen)	6	9	*
Jongeren met Jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,6%	11,9%	*
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,0%	1,0%	*
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	**	**	*

** Geen waarde bekend op Wartstaatjegemeente.nl

*** Peildatum 2019

Extra indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentiegemeenten 2021	Waarde	Type waarde*
Werkeloosheid	% werkeloosheid	3,4%	3,2%	3,8% in 2022	doelwaarde
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	23	21,7	33 in 2022	doelwaarde
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	611,9	560,7	602,7 in 2022	doelwaarde
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	71,1%	69,6%	67,7% in 2022	doelwaarde
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	1%	1%	1% in 2022	doelwaarde

*Doelwaarden: volledige sturing op het doel is niet mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins. Wel is sprake van mogelijke beïnvloeding. Daarmee is de waarde een doel: een te beogen resultaat. Normwaarden: volledige sturing op het doel is mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins en daarmee is de waarde een norm: een te realiseren resultaat.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
6	Sociaal domein	Baten	7.515	6.238	6.021	6.183	6.309	6.437
6	Sociaal domein	Lasten	26.694	27.597	28.180	28.282	28.491	28.704
	Totaal programma Sociaal domein		-19.179	-21.359	-22.159	-22.100	-22.182	-22.267

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

7. Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Binnen dit programma valt de inzameling van afval. Ook het aanleggen en onderhouden van riolering en de bijbehorende rioolheffing vallen onder dit programma. Daarnaast behoren ook de werkzaamheden rondom milieubeheer, begraaftplaatsen en de volksgezondheid onder dit programma.

Waar doen we het voor?

- Haaksbergen is een gemeente waar het veilig en gezond wonen, werken en leven is

Wat willen we bereiken?

- Een Haaksbergse bevolking die op zowel fysiek, mentaal als sociaal gebied gezond is;
- Een optimale bescherming en duurzame benutting van de fysieke leefomgeving;
- We dragen bij aan een duurzame samenleving door vermindering van de hoeveelheid afval;
- We werken toe naar de doelstellingen van Afvalloos Twente;
- Conform het geactualiseerde Beleidskader Toekomstbestendige Begraafplaatsen willen we meer inkomsten en een betere kostendekking realiseren op de begraaftplaatsen.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Volksgezondheid

- Uitvoeren van de zes ambities in het lokale preventieakkoord
 - o Gezonde leefstijl, natuurlijk in beweging, gezond oud worden en zijn, ontmoeten en meedoen, gezonde leefomgeving, samen werken aan preventie en gezondheid;
- In regionaal verband wordt, door de GGD, prioriteit gegeven aan negen indicatoren
 - o Verminderen van:
 - Roken, eenzaamheid, overgewicht, stress, alcohol- en middelengebruik;
 - o Bevorderen van:
 - Bewegen, Regie over eigen leven.

Riolering

- We optimaliseren het risico gestuurd beheer verder met behulp van de verbeterde software. De verwachting is, dat deze in 2023 operationeel is.
- We starten met de aanleg van de regenwaterriolering in de Sterkerstraat (verbinding tussen al gerealiseerde leidingen in Werfheegde en Twijnerstraat).
- We starten met de realisering van de oplossing voor de wateroverlast op de Brink.
- We starten met de realisering van de oplossing voor de wateroverlast in de Meidoorn en omgeving.
- We integreren het beleid in het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) in de instrumenten van de Omgevingswet.

Afval

- We verbeteren de communicatie- en handhavingsacties om vervuiling van afvalstromen tegen te gaan.
- We werken aan een grondstoffenvisie 2023-2028, met een daarbij passende kostendekkende afvalbegroting, actuele verordening en afvalstoffenheffing.

Milieubeheer

- Wij gaan ter voorbereiding van de Omgevingswet, de omgevingsvisie en het omgevingsplan inventariseren welke milieuregels en welk milieubeleid er is en gaan onderzoeken hoe we dat, samen met andere aspecten, kunnen integreren in één omgevingsvisie en één omgevingsplan.
- Samen met de Omgevingsdienst Twente en de Twentse gemeenten komen we tot een geactualiseerd beleidsplan voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieutaken, waarbij de uitvoering is ondergebracht bij de omgevingsdienst Twente.
- We gaan de beleidscyclus (big8) beter implementeren waardoor we in 2023 blijvend in kunnen zetten op verbetering van dienstverlening aan de "voorkant" en heldere en rechtvaardige handhaving aan de "achterkant". Dit alles om meer en meer een verschuiving te realiseren van repressie naar preventie. Op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving zal ook voor het jaar 2023 een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, waarin geprioriteerd wordt.
- Besparing van energie is de eerste winst in de energietransitie. Vanuit de omgevingsdienst wordt het aantal energiecontroles bij bedrijven vergroot. Hierbij zijn de Erkende Maatregelenlijsten leidend.
- Preventieve bestrijding van de eikenprocessierups binnen de bebouwde kom
- We gaan geleidelijk naar een meer natuurvriendelijke vorm van beheer en onderhoud.

Begraafplaatsen

- Het bieden van meer keuzemogelijkheden voor begraven en asbestemming, waardoor onze begraafplaatsen aantrekkelijker worden, door het openen van de natuurbegraafplaats op het Waarveld en de mogelijkheid voor asbestemmingen op de oude begraafplaats aan de Enschedesestraat.

Verbonden partijen

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu een partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen aandeelhouder.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente/Crematoria Twente-Oost Nederland BV te Enschede

Gemeenschappelijke regeling, met openbaar lichaam gevestigd te Enschede. In stand houden en exploiteren van crematoria in Enschede, Almelo, Borne en Oldenzaal.

Twence Holding B.V. te Hengelo

Twence blijft inzetten op de ingeslagen transitie tot een grondstoffen- en energiebedrijf. Daarvoor worden de bestaande installaties optimaal gebruikt en verbeterd, worden er meer grondstoffen uit afval, reststromen en biomassa gewonnen en wordt er meer duurzame energie uit hernieuwbare energiebronnen opgewekt. Haaksbergen is aandeelhouder van Twence. Door Twence opgewekte duurzame energie telt, naar rato van ons aandelenbezit, mee voor de energiedoelstellingen van Haaksbergen.

Omgevingsdienst Twente

De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken op grond van de artikelen 5.4, eerste lid en 5.5 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 2.2.).

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam Gezondheid)

Op basis van de inhoud van de gemeenschappelijke regeling is het doel, het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan. Daarvoor worden de belangen behartigd op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten 2021	Waarde	Type waarde*
Hoeveelheid fijn restafval per inwoner in 2030, Afvalloos Twente	kg fijn restafval per inwoner	137 kg	102 kg	50 kg in 2030	Doelwaarde
Afvalscheidingspercentage in 2021 op het gebied van afval en grondstoffen	% afvalscheiding op het gebied van afval en grondstoffen	62 %	72%	75% in 2021	Doelwaarde
Regionale Goedkeur PMD	% goedgekeurd PMD-afval	18%	26%%	75% in 2021	Doelwaarde

* Doelwaarden: volledige sturing op het doel is niet mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins. Wel is er sprake van mogelijke beïnvloeding. Daarmee is de waarde een doel: een te beogen resultaat.

Normwaarden: volledige sturing op het doel is mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins en daarmee is de waarde een norm: een te realiseren resultaat.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk k 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
7	Volksgesondheid en milieu	Baten	6.680	6.449	6.479	6.578	6.650	6.699
7	Volksgesondheid en milieu	Lasten	6.603	6.902	7.096	7.179	7.218	7.230
	Totaal programma Volksgesondheid en milieu		77	-452	-616	-601	-568	-531

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Inleiding

Binnen dit programma valt het grondbeleid voor woningbouw en het beleid rond ruimtelijke ontwikkelingen.

Waar doen we het voor?

We werken aan een gezonde, duurzame en veilige fysieke leefomgeving met passende huisvesting voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken?

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

- De juiste woningen bouwen waar nu en in de toekomst behoefte aan is.
- Zorgen voor een aantrekkelijke woonomgeving en een aantrekkelijk woonaanbod dat flexibel is en past bij de verschillende doelgroepen.
- Een inclusieve samenleving, waarin ieder individu passend bij zijn woonsituatie woonruimte kan vinden. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor samenwerking met onze maatschappelijke partners en de integratie van nieuwkomers in de diverse buurten.
- Een juiste invoering van de Omgevingswet.
- Geactualiseerd beleidskader voor permanente bewoning recreatiewoningen.
- Goed aangehaakt zijn bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Duurzaamheid

- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed, te beginnen met benutting van daken voor zonne-energie.
- Vergroten van bewustwording en handelingsperspectief rondom duurzaamheid voor inwoners en ondernemers.
- Een goed vindbaar en bruikbaar gemeentelijk energieloket.
- Inzicht krijgen in de mogelijkheden van windenergie.

Vergunningverlening

- Een soepele overgang van de vergunningverlening op basis van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) naar die op basis van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) als beide wetten per 1 januari 2023 in werking treden.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Ruimtelijke ontwikkeling

- Faciliteren van diverse particuliere initiatieven in het landelijk en stedelijk gebied, zoals de herontwikkeling van het Zwarteland.
- Vaststellen van het bestemmingsplan voor het Odink & Koenderink terrein.
- Opstarten planologische procedure voor locatie De Weert (Bartokstraat) en omgeving.
- Planvorming voor leegkomende schoollocatie Holthuizen.
- Afronden van planvorming nieuwe woningbouwlocaties in de kerkdorpen.
- Vaststellen van het bestemmingsplan voor het Marktplan.
- Afronden bouwrijp maken en kaveluitgifte Wissinkbrink 1ste fase.
- Planvorming Wissinkbrink 2de fase.
- Aandacht voor het uitbreiden en verbreden van het aanbod aan woonmilieus bij het ontwikkelen van nieuwe woningbouwlocaties op basis van nieuwe woonvisie.
- Wij geven uitvoering aan het plan van aanpak voor de mogelijkheden van flexwonen in Haaksbergen.
- Wij maken afspraken over een goede ruimtelijke inpassing van initiatieven op inbreidingslocaties en in het buitengebied.
- Uitvoering geven aan en opstellen van nieuwe prestatieafspraken met woningstichting Domijn en de huurdersvereniging.

- Per 1 januari 2023 werken met de Omgevingswet (mits de wet op die datum ook daadwerkelijk wordt ingevoerd).
- Wij gaan verder met de voorbereiding voor het opstellen van een Omgevingsplan. Het Omgevingsplan voor het gehele grondgebied moet in 2029 gereed zijn.
- Starten met het opstellen van de Omgevingsvisie.
- Wij stellen een nieuw beleidskader voor permanente bewoning recreatiewoningen op, op basis van het nieuwe provinciale beleid.
- Wij gaan de ontwikkelingen in het landelijk gebied in kaart brengen en acties ondernemen waar nodig. Dit doen we samen met de betrokken partijen.

Duurzaamheid

- Realisatie van zonnepaneleninstallatie op het platte dak van De Bouwmeester.
- Energiecoaches gaan inwoners helpen om energie te besparen en duurzamer te worden.
- De website www.sterinsamenduurzaam.nl gaan wij vernieuwen.
- Wij doen onderzoek naar de mogelijkheden van windenergie.

Vergunningverlening

- We besteden aandacht aan een goede dienstverlening en advisering op het gebied van vergunningverlening als de Omgevingswet per 1 januari 2023 in werking treedt.

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Twente

De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 2.2.).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	5,4	8,6	5,0
Demografische druk	Percentage	84,7	80,2	81,0
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	8,9	Geen data	*
Gemiddelde WOZ-waarde	Euro	269.000	315.000	**
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In Euro's	973	Geen data	Maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	1021	Geen data	Maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde

**Hiervoor wordt geen norm vastgesteld

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk k 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
8	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Baten	1.840	1.328	1.152	1.049	1.049	1.049
8	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Lasten	3.476	3.024	3.388	3.163	3.149	3.148
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-1.636	-1.696	-2.235	-2.113	-2.100	-2.098

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties voor de inwoners van Haaksbergen. Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen, dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen wordt door de gemeenteraad, via de vast te stellen verordening, gedaan. De belastingverordeningen 2023 worden in december 2022 vastgesteld.

Tariefsaanpassingen

Wij stellen voor de OZB-tarieven voor woningen en voor niet-woningen in 2023 met 1,5% te verhogen. Daarnaast vindt er, zoals gebruikelijk, nog een correctie plaats in verband met de waardeontwikkelingen. Ook voor de overige gemeentelijke belastingtarieven wordt voor 2023 een stijging van het tarief met 1,5% voorgesteld. Normaal gesproken wordt het OZB-tarief gekoppeld aan de prijsindex van de materiele overheidsconsumptie (IMOC). Deze is 2,3% in 2023. Vooruitlopend op de voorzieningendiscussie is ervoor gekozen om het OZB-tarief te handhaven op 1,5%.

De tarieven voor de afvalstoffen- en rioolheffing en de overige heffingen zijn kostendekkend. Voor de afvalstoffenheffing betekent dit dat het tarief in 2023 gemiddeld met 4,0% wordt verlaagd. Het tarief voor de rioolheffing stijgt met 4,2%. Per saldo stijgen de woonlasten met 2,3% (zie ook onderdeel d).

a. Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Overzicht opbrengsten gemeentelijke heffingen (*€ 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023
Leges reisdocumenten, rijbewijzen, persoonsregistratie en burgerlijke stand	192	214	204
Leges omgevings- en kapvergunningen	1.046	860	860
Begraafrechten	45	76	177
Afvalstoffenheffing	2.329	2.442	2.345
Rioolheffing woningen / niet woningen	3.642	3.687	3.791
Hondenbelasting	151	141	0
OZB eigenaren woningen	4.027	4.070	4.129
OZB eigenaren niet-woningen	1.831	1.835	1.861
OZB gebruikers niet-woningen	1.133	1.133	1.149
Forensenbelasting	92	95	93
Toeristenbelasting	129	110	112
Reclamebelasting	42	0	45
BIZ-heffing bedrijventerreinen	88	90	90
Totaal	14.747	14.753	14.855

b. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Hervorming lokaal belastinggebied

In het coalitieakkoord van het huidige kabinet is het volgende opgenomen: "Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssysteem voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij

de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB (minder Rijksbemoedening) in de beschouwing betrokken." Daarmee is de discussie over een ruimer (lokaal) belastinggebied weer actueel. Uitbreiding kan echter in 2026 (inzet coalitieakkoord) slechts aan de orde komen als aan de geformuleerde randvoorwaarden is voldaan. Daarbij vormen met name 'de financiële verhoudingen op orde' en 'geen verhoging van de lastendruk' harde ijkpunten.

Nieuwe omgevingswet

Op 1 juli 2022 zou de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking treden. Dit is echter voorlopig uitgesteld tot 1 januari 2023. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden.

Groene heffingskorting

De minister gaat binnenkort met gemeenten in gesprek over hoe op lokaal niveau verduurzaming door huiseigenaren bevorderd kan worden en of een (verplichte) groene heffingskorting daar mogelijk aan bijdraagt. Ook wordt onderzocht of zonnepanelen standaard buiten de onroerendezaakbelasting (ozb) gehouden kunnen worden.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Nu is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt, is nog niet bekend.

c. Kostendekkendheid

De rioolheffing en de afvalstoffenheffing mogen volgens de gemeentewet maximaal kostendekkend zijn. Ook de diverse leges die worden geheven, mogen maximaal kostendekkend zijn. Op grond van de gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Posten worden dus niet afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld. De kosten van de overhead worden overeenkomstig de BBV-regels verdeeld op basis van personeelslasten.

Mate van kostendekking (bedragen x € 1.000)

Activiteitsgroep	lasten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Heffingen (Baten)	Overige Baten	Totaal Baten	Kosten-dekkendheid
Afvalstoffenheffing	2.012	0	332	2.344	2.310	34	2.344	100%
Rioolheffing	3.096	181	566	3.843	3.843	0	3.843	100%
Begraafrechten	282	0	0	282	177	0	177	63%
Subtotaal Heffingen	5.390	181	898	6.469	6.330	34	6.364	98%
Leges algemene Dienstverlening (Leges Titel 1 Legesverordening)	439	281	0	720	204	0	204	28%
Leges dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/vergunningen (Leges Titel 2 Legesverordening)	531	357	0	888	860	0	860	97%
Leges dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn (Leges Titel 3 Legesverordening)	81	58	0	139	7	0	7	5%
Subtotaal Leges	1.051	696	0	1.747	1.071	0	1.071	61%
Totaal	6.441	877	898	8.216	7.401	34	7.435	90%

Afvalstoffenheffing

De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De kosten voor afvalinzameling en de inkomsten uit de afvalstoffenheffing zijn gelijkgesteld. Hiermee is de afvalstoffenheffing kostendekkend.

Rioolheffing

De kosten voor de riolering worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De totale kosten voor riolering en de inkomsten uit de rioolheffing zijn gelijkgesteld. Hiermee is de rioolheffing kostendekkend.

Begraafrechten

We begroten € 282.000 aan kosten, te maken voor de begraafplaatsen en crematoria. Het gaat dan grotendeels om onderhoudskosten en nieuwe investeringen. We verwachten voor een bedrag van € 177.000 aan leges te ontvangen. Hiermee is de kostendekkendheid van de begraafplaatsen en de crematoria 63%.

Leges

De leges zijn ingedeeld in drie titels:

Titel 1: De leges algemene dienstverlening bestaan voornamelijk uit burgerzaken en de burgerlijke stand. Veruit het grootste deel van de inkomsten bestaat uit leges voor paspoorten en rijbewijzen. Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het Rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Titel 2: Hieronder vallen de leges voor de omgevingsvergunningen.

Titel 3: Dit betreft de leges voor Evenementenvergunningen, Prostitutievergunningen en de Drank- en Horecavergunningen.

Voor alle drie titels geldt dat de gemaakte kosten hoger zijn dan de ontvangen inkomsten.

d. Woonlastenontwikkeling

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de "Atlas van lokale lasten". Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. Onderstaand overzicht geeft de hoogte van de woonlasten in Haaksbergen voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in 2021, 2022 en 2023 weer. De uitgangspunten komen overeen met die van Coelo. Er wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met een gemiddelde woningwaarde.

Woonlastenontwikkeling in Haaksbergen (oude opzet)

Belastingsoort	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Percentage stijging 2023 tov 2022
Onroerende zaakbelasting	395,49	401,42	407,44	1,5%
Rioolheffing	339,00	334,08	348,24	4,2%
Afvalstoffenheffing	221,52	224,84	215,88	-4,0%
Totale woonlasten	956,01	960,34	971,56	1,2%
Landelijk gemiddelde woonlasten	811,00	823,17	842,10	2,3%
Percentage boven landelijk gemiddelde	17,9%	16,7%	15,4%	

(*) Deze belastingdruk is bepaald op basis van de voorlopige tarieven. In december 2022 wordt door de vaststelling van de belastingverordeningen de definitieve belastingdruk bepaald.

De gemeentelijke woonlasten voor een eigenaar van een woning stijgen in 2023 met 1,2%. Voor een huurder van een woning stijgen deze met 0,9%.

Nieuwe berekeningssystematiek

Bij de vergelijking van de tarieven kijkt Coelo vanaf 2022 naar de gemiddelde OZB-opbrengst van de koopwoningen en niet meer naar de gemiddelde OZB-opbrengst van alle woningen inclusief de huurwoningen. Dit omdat huurders geen OZB hoeven te betalen.

Onderstaand staatje is opgesteld op basis van deze nieuwe systematiek. Vanaf nu wordt alleen onderstaand overzicht opgenomen in de begroting en jaarrekening.

Woonlastenontwikkeling in Haaksbergen (nieuwe opzet)

Belastingsoort	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Percentage stijging 2023 tov 2022
Onroerende zaakbelasting	395,49	461,67	468,60	1,5%
Rioolheffing	339,00	334,08	348,24	4,2%
Afvalstoffenheffing	221,52	224,84	215,88	-4,0%
Totale woonlasten	956,01	1.020,59	1.032,72	1,2%
Landelijk gemiddelde woonlasten	811,00	904,00	924,79	2,6%
Percentage boven landelijk gemiddelde	17,9%	12,9%	11,7%	

e. Kwijtscheldingsbeleid

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau komen in aanmerking voor kwijtschelding van de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. De specifieke voorwaarden voor kwijtscheldingen staan vermeld in de verordening kwijtscheldingen. Voor 2023 is in totaal een bedrag van € 245.000 geraamd aan kwijtscheldingen.

Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In deze paragraaf wordt beschreven hoe wij omgaan met risico's en hoe groot het weerstandvermogen moet zijn om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Ook worden wijzigingen in beleid en mutaties in risico's gerapporteerd. In deze paragraaf zijn vijf kengetallen opgenomen. Dit om de raad beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen we hebben om onverwacht grote tegenvallers op te kunnen vangen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, het resultaat, de post onvoorzien, de structurele exploitatieruimte en de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de huidige woonlasten en de lasten bij 20% boven het landelijke gemiddelde. De onbenutte belastingcapaciteit is berekend op € 525.000. Bij de beschikbare weerstandscapaciteit worden de stille reserves niet meegenomen. Dat geldt ook voor bestemmingsreserves waar verplichtingen aan zijn verbonden.

*De verwachte ontwikkeling weerstandsratio 2023 tot en met 2026 (bedragen * € 1.000)*

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve (01-01)	8.562	9.185	11.621	14.790
Bestemmingsreserves (zonder verplichtingen)	13	13	13	13
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	8.575	9.198	11.634	14.803
Onvoorzien	40	40	40	40
Structurele exploitatieruimte	2.059	3.045	3.954	-792
Onbenutte belastingcapaciteit (structureel)	525	525	525	525
Totaal structurele weerstandscapaciteit	2.624	3.610	4.519	-227
Totaal inc. + str. weerstandscapaciteit	11.199	12.808	16.153	14.576
Benodigde weerstandscapaciteit	2.737	2.737	2.737	2.737
Ratio	4,1	4,7	5,9	5,3

Inventarisatie van de risico's

Bij de begroting 2023 zijn alle risico's opnieuw beoordeeld. Voor de inschaling van de kans dat een risico optreedt wordt de volgende indeling gebruikt:

Kans van optreden

Kleiner dan eenmaal per 10 jaar
Tussen de eenmaal per 5 jaar en eenmaal per 10 jaar
Tussen de eenmaal per 2 jaar en eenmaal per 5 jaar
Tussen de eenmaal per 1 jaar en eenmaal per 2 jaar
Groter dan eenmaal per jaar

Risico

10%
30%
50%
70%
90%

Overzicht risico's

(Bedragen in € x 1.000)

Omschrijving risico	Financieel gevolg	Kans van optreden	Weerstandsvermogen	Inc/Str.
0. Bestuur en ondersteuning				
Cyberaanval	4.000	10%	400	Str.
Risico Datalekken	333	30%	100	Str.
6. Sociaal domein				
Participatie / WSW	100	30%	30	Str.
Aantallen Wmo en jeugdhulptrajecten onzeker	500	50%	250	Str.
8. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
Milieuverontreiniging	500	10%	50	Inc.
Grondexploitaties	689	50%	345	Inc.
Schadeclaim rood-voor-rood	1.200	50%	600	Inc.
Diverse programma's				
Calamiteiten	400	30%	120	Inc.
Claims	400	50%	200	Inc.
Verbonden partijen	1.000	50%	500	Str.
Garantstellingen	800	10%	80	Inc.
Wachtgeldverplichtingen	210	30%	63	Inc.
Totale benodigde weerstandscapaciteit			2.737	

Uitval applicaties in verband met Cyberaanval (€ 400.000)

Met de digitalisering van de samenleving neemt cybercrime een steeds grotere vlucht. Voorbeelden hiervan zijn het verspreiden van virussen en malware, maar ook bijvoorbeeld DDoS-aanvallen, waarbij systemen slecht of helemaal niet meer bereikbaar zijn voor medewerkers of klanten. Uit internationaal onderzoek onder 550 organisaties kwam eerder dit jaar naar voren dat in 2022 83% van de organisaties wereldwijd hiermee te maken heeft gehad. De kosten bedroegen gemiddeld zo'n 4.2 miljoen euro. Dat is vergelijkbaar met de schade die de gemeente Hof van Twente heeft geleden bij de hack in 2020, namelijk circa 4 miljoen euro. Op basis van dit internationale onderzoek en de financiële ervaring bij de gemeente Hof van Twente voeren we een financieel gevolg van 4 miljoen op. Een incident van enige omvang brengt direct hoge schade met zich mee. Deels om schade te herstellen (waarvoor dure specialisten nodig zijn), maar zeker ook vanwege de (forensische) onderzoeken die moeten worden uitgevoerd om vast te stellen wat er is gebeurd en om uit te sluiten dat de aanval voortduurt. Met het uitplaatsen van IT naar Hengelo (in 2022) zijn onze systemen beter beveiligd. De kans van optreden wordt daarom bijgesteld van 50% naar 10%. Het risico op cybercrime laat zich nooit voor 100% uitsluiten.

Risico datalekken (€ 100.000)

Bij een datalek gaat het om ongeoorloofde of onbedoelde toegang tot persoonsgegevens. Maar ook om het ongewenst vernietigen, verliezen, wijzigen en verstrekken van persoonsgegevens. Ook hierdoor kunnen de betrokken personen namelijk schade leiden. Voorbeelden zijn het verlies van een USB-stick met niet-versleutelde persoonsgegevens, verkeerd verstuurd e-mailberichten of een cyberaanval waarbij persoonsgegevens zijn buitgemaakt. Een datalek is snel gemaakt, maar de impact en de kosten vallen vaak mee. Wanneer echter sprake is van een ernstig en verwijtbaar datalek kunnen de kosten niettemin fors oplopen. Dat kunnen boetes zijn van de Autoriteit Persoonsgegevens, maar ook schadeclaims van betrokkenen. Bijvoorbeeld wanneer sprake is van identiteitsfraude. Ook kan een datalek leiden tot imagoschade. Belangrijk is bovendien dat datalekken tijdig gemeld worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Het niet- of pas veel te laat melden kan eveneens forse boetes tot gevolg hebben.

Participatie/Wsw (€ 30.000)

Het Rijksbudget dat wij voor de uitvoering van de Wsw ontvangen, neemt de komende jaren stapsgewijs af, terwijl de verplichtingen voor de uitvoering niet in hetzelfde tempo afnemen. De gemeente dient rekening te houden met de geldende CAO voor de sector en de loonkosten van Sw-ers kunnen de komende jaren verder toenemen.

Aantallen Wmo-ondersteuningstrajecten en jeugdhulptrajecten onzeker (€ 250.000)

De gemeente is verantwoordelijk voor alle vormen van Wmo en Jeugdhulp. Wij monitoren de instroom in Wmo en Jeugdhulp en het gebruik van individuele vormen nauwlettend (zowel zorg in natura (ZIN) als persoonsgebonden budget (PGB)). Wij zijn steeds beter in staat een schatting te maken van het zorggebruik. Voor 2023 zijn wij voor de Wmo in de begroting uitgegaan van een volume-ontwikkeling van 2% voor Wmo. Dit percentage is gebaseerd op de volume-ontwikkeling in de laatste jaren en de verwachte vergrijzing. Voor jeugd zijn we in de begroting 2023 uitgegaan van de geconstateerde ontwikkeling in het werkelijk aantal cliënten en de gerealiseerde kosten over 2020, 2021 en over het eerste halfjaar van 2022. Er blijft echter een kans op het moeten leveren van meer en/of duurdere zorgtrajecten dan in de begroting is opgenomen.

Milieu (€ 50.000)

De gemeente loopt een financieel risico bij verspreiding van gevaarlijke stoffen op gemeentelijk grondgebied bij grootschalige calamiteiten, waarbij enige spoed noodzakelijk is. Bijv. vrijkomen asbest en andere gevaarlijke stoffen.

Grondexploitaties (€ 345.000)

Voor de grondexploitaties wordt een benodigde weerstandscapaciteit opgenomen van € 345.000. Een nadere onderbouwing van dit bedrag is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

Schadeclaim rood-voor-rood (€ 600.000)

In september 2022 is een vordering toegekend aan landbouwbedrijf Hemel. Er zijn nog mogelijkheden voor bezwaar en beroep. Tot die tijd blijven we een risico houden.

Calamiteiten (€ 120.000)

Diverse risico's ten aanzien van o.a. ongevallen, natuurrampen, storm- en elektriciteitschade, storingen en ziektes waarvoor wij niet zijn verzekerd.

Claims (€ 200.000)

Wij worden in sommige kwesties gedagvaard tot schadeloosstelling. Als de schadeloosstelling door de rechter toegekend wordt, komt een deel hiervan voor onze rekening. Niet alles valt onder de dekking van onze aansprakelijkheidspolis. Daarom nemen wij dit bedrag als risico op.

Verbonden partijen (€ 500.000)

Betreft het risico van alle verbonden partijen tezamen. In de paragraaf Verbonden partijen wordt hierover meer informatie gegeven.

Garantstellingen (€ 80.000)

De gemeente Haaksbergen heeft garanties afgegeven op leningen die zijn aangetrokken door instellingen met een maatschappelijk nut zoals sportverenigingen. Er zijn een aantal zekerheden door de instellingen afgegeven, toch blijft er een financieel risico bestaan. Bij sportverenigingen wordt er vaak in samenwerken met het Waarborgfonds Sport (WFS) een garantstelling afgegeven.

In het hierna opgenomen overzicht staan alle leningen vermeld waar de gemeente (deels) garant voor staat. Bij alle genoemde instellingen worden jaarlijks de jaarrekeningen beoordeeld. Er zijn momenteel geen aanwijzingen dat er bij één van de afgegeven garanties grote risico's worden gelopen.

Staat van gegarandeerde geldleningen (bedragen afgerond in euro's)

Nr.	Naam van de geldnemer	Restant leningen	Door gemeente gewaarborgd	Toelichting
1	St. gem. huis St. Isidorushoeve	25.000	25.000	Via BNG
2	St. Accommodatie Buurse	77.000	77.000	Via BNG
3	Haaksbergse schutterij	45.000	23.000	50% met WFS
4	Stichting APH (HSC)	117.000	117.000	Via BNG
5	SV Bon Boys	30.000	15.000	50% met WFS
6	SV Bon Boys	175.000	87.500	50% met WFS
7	HHC Haackey	212.000	106.000	50% met WFS
8	Museum Buurtspoorweg	282.000	175.000	Via BNG
9	Tennis & Padel Veldmaat	350.000	175.000	50% met WFS
Totaal aan garantstellingen		1.313.000	800.500	

Wachtgeldverplichting (€ 63.000)

Een huidige wethouder kan uitvallen of zijn functie beëindigen waarbij hij recht houdt op wachtgeld. Ervan uitgaande dat er geen verplichtingen ontstaan bij alle drie de wethouders, maar bij één, nemen we € 63.000 op als risico. (30% van € 210.000)

Ratio weerstandsvermogen

In 2023 hebben wij een beschikbare weerstandscapaciteit van € 11.199.000. Uit het totaaloverzicht met de risico's blijkt dat we een weerstandscapaciteit nodig hebben van minimaal € 2.737.000. De ratio voor 2023 komt daarmee uit op 4,1.

Ratio weerstandsvermogen	=	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	=	$\frac{11.199}{2.737}$	=	4,1
--------------------------	---	---	---	------------------------	---	-----

Bij non-profit organisaties wordt vaak de volgende waarderingstabel gebruikt voor classificatie van het weerstandsvermogen:

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ons weerstandsvermogen wordt als 'uitstekend' geclassificeerd.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing - in aanvulling op de ratio weerstandsvermogen - een verplichte set van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen.

Bij het beoordelen van de hoogte en de ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en ontwikkeling ervan in de tijd.

Overzicht kengetallen

Kengetallen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	48%	74%	59%	53%	44%	43%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	41%	64%	51%	46%	38%	37%
Solvabiliteitsratio	12%	3%	14,3%	18,3%	24,3%	24,1%
Kengetal grondexploitatie	2%	6%	1,0%	0,5%	0,0%	0,0%
Kengetal structurele exploitatieruimte	1%	2%	3,0%	4,3%	5,5%	-1,1%
Kengetal lokale lasten	118%	120%	112%	112%	112%	112%

Algeheel oordeel

Kengetal	oordeel	ontwikkeling
1. Netto schuldquote	voldoende	blijft voldoende
2. Solvabiliteit	onvoldoende	wordt matig in 2025
3. Grondexploitatie	voldoende	blijft voldoende
4. Structurele exploitatieruimte	voldoende	blijft voldoende
5. Lokale lasten	matig	blijft matig

Als we de ratio weerstandsvermogen en de bovenstaande kengetallen in samenhang beschouwen, dan constateren we dat het algemene beeld bijna voldoende is. Door de meerjarenbegroting 2023-2026 die voorligt worden de ratio's de komende jaren beter en zal het algeheel oordeel naar verwachting in 2025 op voldoende staan.

Netto schuldquote

De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. De VNG hanteert een norm van 100%. Dus wanneer de totale schuld lager is dan de jaaromzet, wordt dit als voldoende bestempeld. Tussen 100% en 130% is matig en een percentage boven de 130% is onvoldoende. Onze netto schuldquote is met 59% voldoende.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Van de langlopende leningen is voor een bedrag van ongeveer € 4,5 miljoen doorgeleend. Het betreft voornamelijk hypotheekleningen aan eigen personeel en doorgeleende gelden aan de Stichting Groot Scholtenhagen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen komt uit op 51% en is volgens de gestelde norm voldoende.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Dit geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is op de langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder we zijn.

Onze norm is een solvabiliteit van minimaal 20%. Dit wordt ook door de VNG geadviseerd. Een solvabiliteit kleiner dan 20% is onvoldoende, boven de 25% is voldoende. Onze solvabiliteit komt in 2023 uit op 14,3% en is daarmee onvoldoende. De solvabiliteit is de komende jaren stijgende. In 2025 verwachten we boven de 20% uit te gaan komen.

Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Het kengetal grondexploitatie komt uit op 1,0%. De norm is een ratio van maximaal 25%. Onze ratio is dus voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om de structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Wij hanteren de norm van 0,5% van het begrotingstotaal. Dit percentage sluit aan bij de norm die wordt gehanteerd voor artikel 12-gemeenten. Indien de structurele exploitatieruimte ligt tussen de 0% en 0,5% van het begrotingstotaal, wordt dit bestempeld als matig. Een ratio kleiner dan 0% is onvoldoende. Onze structurele exploitatieruimte komt in 2023 uit op 3,0% en is daarmee voldoende.

Lokale lasten

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in onze gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Wij hanteren de norm van maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde. Wij komen voor de totale woonlasten in 2023 uit op 11,7% boven het landelijk gemiddelde. In de paragraaf lokale heffingen vindt u verdere informatie over dit onderwerp.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekochte en/of tot stand gebrachte objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In deze paragraaf zijn de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

- openbare verlichting: straatverlichting, inclusief sfeerverlichting en dergelijke.
- wegen: alle verharding, inclusief bruggen en viaducten en dergelijke civieltechnische constructies.
- begraafplaatsen: onderhoud van twee begraafplaatsen.
- openbaar groen: plantsoenen, bomen, bossen en natuurterreinen.
- riolering: riolen, putten, drukriolen, etc.
- water: vijvers, duikers, brandkranen, sloten en wadi's.
- speelvoorzieningen: speelplekken, trapvelden en basketbalvelden.
- gebouwen: in eigendom van de gemeente zoals theater, gemeentehuis, sporthallen en gymzaal.
- buitenkunstwerken: kunstobjecten in eigendom van de gemeente.

Achterstanden in het onderhoud kunnen, naast kapitaalvernietiging (waardoor onvermijdelijk herstel op een later moment duurder wordt), in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol om op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen effectief beleid te voeren. In de onderstaande tabellen is te zien welke (beleids)kaders voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld en welke kosten geraamd zijn voor onderhoud van het betreffende kapitaalgoed.

Overzicht beleidsplannen voor begrotingsjaar 2023

Soort kapitaalgoed	Beleidskader	Vastgesteld	Looptijd t/m
Openbare verlichting	Beleidsplan Openbare Verlichting 2017-2026	2016	2026
Wegen	Beleidsplan Wegbeheer	2021	2025
Begraafplaatsen	Landelijk beleid	*	
Groen	Groenvisie	2012	2021
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2020	2016	2020
Water	Waterplan	2004	2025
Speelvoorzieningen	Haaksbergen speelt verder	2009	2022
Gebouwen	Vastgoedbeleid	2010	
Buitenkunstwerken	Kunstbeleid	2018	2021

* Beleid begraafplaatsen is in 2019 in samenspraak met partijen opgesteld.

Overzicht beheerplannen voor begrotingsjaar 2023

Beheerplannen	Door het college vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in de begroting	Achterstallig onderhoud
Openbare verlichting	2016	2026	ja	nee
Wegen	2021	2025	ja	nee
Begraafplaatsen	-	-	-	ja
Openbaar groen (Groenvisie)	2012	2021	ja	ja
Riolering (GRP)	2016	2020	ja	nee
Water (Waterplan)	2004	2025	ja	nee
Speelvoorzieningen	2013	2022	ja	ja
Gebouwen (meerjarenonderhoudsplan)	2014	2024	ja	nee
Kunstwerken	2016	2019	ja	ja

Overzicht meerjarig onderhoudsbudget

(bedrag x € 1.000)

Onderdeel	2023	2024	2025	2026
Openbare verlichting	270	278	290	302
Wegen	3.050	3.050	3.050	3.050
Begraafplaatsen	204	204	204	204
Openbaar groen	1.236	1.145	1.145	1.145
Riolering en water	2.931	2.995	3.045	3.016
Speelvoorzieningen	52	52	52	52
Gebouwen	575	476	476	476
Kunstwerken	33	33	33	33
Totaal	8.351	8.233	8.295	8.278

Bij het beheer van de openbare ruimte maakt de gemeente gebruik van het geautomatiseerd beheersysteem GBI (Geïntegreerd Beheer Informatiesysteem). De onderhoudswerkzaamheden van de verschillende disciplines worden in de uitvoering integraal afgestemd. In 2023 wordt nog gewerkt aan het op orde brengen van de gegevens en het aansluiten op de basisregistratie, zodat we beschikken over een goede basis voor nieuwe onderhoudsbestekken.

Wegen

In de nota Beleidsplan Wegbeheer is ervoor gekozen binnen de gemeente verschillende onderhoudsniveaus te hanteren. In 2023 wordt het centrum op niveau A onderhouden, de woonwijken, de bedrijventerreinen en het buitengebied op niveau B. Alle asfaltverhardingen blijven op niveau B.

Om te zorgen dat onze wettelijke zorgplicht niet in gevaar komt, blijven we jaarlijks de onderhoudstoestand monitoren. Op basis van actuele inspecties wordt besloten of het beleid moet worden bijgesteld of dat de temporisering moet worden aangepast.

Openbaar groen

Het beheerplan voor openbaar groen (Groenvisie) liep in 2021 af. In 2023 willen wij een nieuw beleidsplan groenbeheer opstellen (zie ook hoofdstuk "Financieel- en beleidskader, onderdeel D15") In de huidige Groenvisie is ervoor gekozen binnen de gemeente verschillende onderhoudsniveaus te hanteren. Vanaf 2020 geldt in het centrum niveau B en voor overige locaties niveau C. Dit leidt tot meer achterstallig onderhoud en uiteindelijk kapitaalvernietiging. Hoewel steeds meer inwoners plantsoenen van de gemeente adopteren, blijft het onderhoudsbudget krap. Om de biodiversiteit te bevorderen worden de grootste stukken gazon, die geen officieel trapveld of hondenloopgebied zijn, nog maar twee keer per jaar gemaaid. Voor de renovatie van plantsoenen is structureel budget in de begroting opgenomen, maar het budget is te krap om de totale behoefte aan groot onderhoud in te kunnen lopen.

Daarbij komt dat de droogte van de afgelopen jaren heeft gezorgd voor veel schade aan heestervakken en bomen. Een deel van het renovatiebudget zal de komende jaren worden ingezet om deze droogteschade te bekostigen. Het inlopen van achterstallig onderhoud aan plantsoenen zal hierdoor meer tijd vergen.

Bij het beheer van bomen wordt volgens de principes van Strategisch Bomenbeheer gewerkt, waarbij het planmatig onderhoud van de bomen geoptimaliseerd wordt. Jaarlijks wordt 1/3 van ons bomenbestand periodiek gecontroleerd op veiligheid en onderhoudsbehoefte (BVO). De achterstand die we kenden is afgelopen jaar ingelopen. Het jaarlijks budget om vanaf 2023 iedere boom één keer per 3 jaar te controleren en waar nodig te snoeien is toereikend.

De verkoop van snippergroen wordt in 2023 voortgezet en zal inkomsten opleveren.

Begraafplaatsen

Om meer inkomsten en een betere kostendekking te realiseren is er beleid ontwikkeld voor de begraafplaatsen. Conform dit beleid bieden we meer keuzemogelijkheden voor begraven en asbestemming, waardoor onze begraafplaatsen aantrekkelijker worden. We voeren enkele investeringen uit. Zo zal in de tweede helft van 2023 de natuurbegraafplaats worden geopend en wordt de huidige locatie voor asbestemmingen opgeknapt. Verder komen er mogelijkheden voor asbestemmingen op de oude begraafplaats aan de Enschedesestraat. Om de basis op orde te brengen is er software nodig voor onze gravenadministratie. Bij toekomstbestendig beheer hoort een actuele gravenadministratie, zodat we de komende jaren inkomsten kunnen blijven genereren door het verlengen van grafrechten. Momenteel is er op het Waarveld een behoefte voor groot onderhoud aan de halfverharding op de drie in gebruik zijnde grafvelden.

Riolering

Mede door visuele inspecties van de riolering wordt de actuele onderhoudsbehoefte van het rioleringsstelsel bepaald en het onderhoudsprogramma eventueel bijgesteld. Ook het softwarepakket Rasmariant helpt bij het bepalen van de onderhoudsbehoefte. In 2023 werken we aan de optimalisatie van het systeem. Hiermee stemmen we de theorie en praktijk rond risicogestuurd beheer nog beter op elkaar af. We bereiden een nieuw beheerplan riool voor, welke naar verwachting begin 2023 ter besluitvorming naar uw raad gaat.

Speelvoorzieningen

In het Financieel Herstelplan 2020 is vanaf 2021 een structurele bezuiniging op speelvoorzieningen vastgesteld van € 20.000. De speelplaatsen zijn in goede staat van onderhoud en inspecties zijn en worden volgens de richtlijnen uitgevoerd. Daarnaast kunnen enkele toestellen per jaar worden vervangen.

Gebouwen

Voor de gebouwen die wij in eigendom willen behouden, bekijken wij jaarlijks aan de hand van de meerjarenonderhoudsplanning welke onderhoudswerkzaamheden daadwerkelijk moeten worden

uitgevoerd en welke kosten dit met zich meebrengt. Voor de gebouwen die wij willen afstoten, voeren wij alleen die onderhoudswerkzaamheden uit die noodzakelijk zijn om het gebouw in stand te houden. Het onderhoud voor deze panden voeren wij dus niet uit conform een actuele meerjarenonderhoudsplanning.

Groot onderhoud betalen we uit de voorziening Groot onderhoud gemeentelijke panden.

Voor dagelijks en contractonderhoud zijn bedragen geraamd in de begroting (vastgoedexploitatie).

Kunstwerken

De gemeente heeft het beheer en onderhoud van de eigen buitenkunstwerken in 2019 overgedragen aan de Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen. De afspraken hierover staan in een zogeheten dienstverleningsovereenkomst.

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Enkele interessante werkzaamheden of blikvangers in 2023:

- openbare ruimte:
 - Aanpassing 'Oude' N18, fase 2
 - Centrumgebied De Veldmaat
 - Beethovenstraat
 - Herinrichting 't Kempke
 - Verbeteren verkeersveiligheid Beckummerweg
- gemeentelijke gebouwen: verduurzaming
- vervanging en herinrichting diverse speelplekken waarbij meer aandacht komt voor burgerparticipatie.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf worden de kansen en risico's rond financiering in beeld gebracht. Er wordt gebruik gemaakt van de kaders die in de financiële verordening staan, gebaseerd op de Wet Fido (Financiering decentrale overheden).

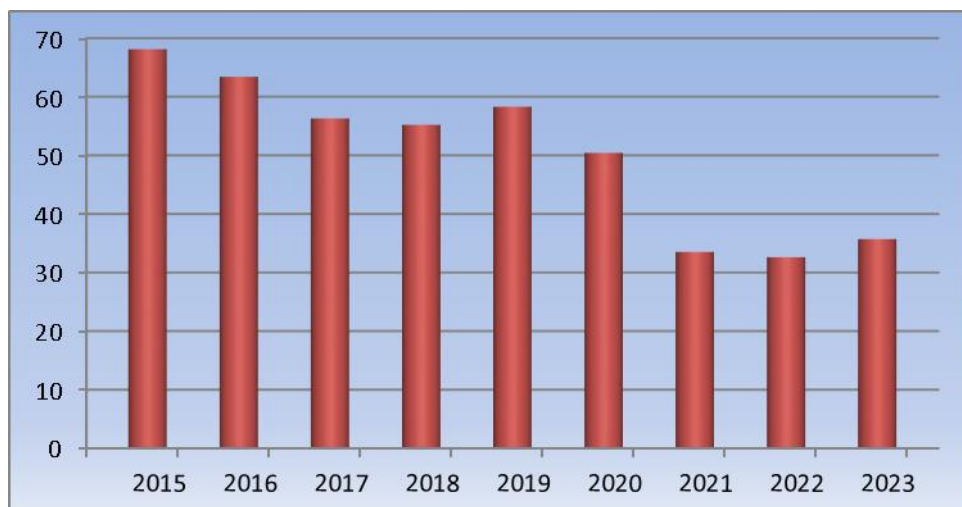
Financiering en schuldpositie

In 2023 lossen we ongeveer € 0,9 miljoen af op onze langlopende leningen. Naar verwachting dienen we in 2023 nieuwe langlopende leningen aan te trekken van in totaal € 4 miljoen. Per saldo neemt het totaal aan langlopende leningen dus toe met € 3,1 miljoen. Met de nieuwe lening worden met name de investeringen zoals die in de restant kredietenlijst staan vermeld (zie jaarrekening en bestuursrapportage), gefinancierd.

We gaan ervan uit dat we de nieuw af te sluiten lening van € 4 mln. tegen een rentepercentage van 2,5% kunnen afsluiten. Omdat de nieuwe lening halverwege 2023 wordt aangetrokken is niet de gehele rente in 2023 meegenomen.

*Ontwikkeling langlopende leningen 2015-2023 (stand per 31-12; bedragen * € 1 mln.)*

jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Leningen	68,1	63,4	56,3	55,2	58,3	50,4	33,5	32,6	35,7

Overzicht leningenportefeuille

Lening nr.	Oorspronkelijk bedrag	Naam bank	Opmerkingen	Soort lening	looptijd	rente %	restantbedrag per 1-1-2023	rente	aflossing	restantbedrag per 31-12-2023
188	6.000.000	BNG		fixe	2026	4,21%	6.000.000	252.600	0	6.000.000
189	26.882.363	BNG		L	2036	4,80%	12.545.103	578.638	896.079	11.649.024
305	5.000.000	BNG		fixe	2028	1,22%	5.000.000	60.750	0	5.000.000
306	5.000.000	BNG		fixe	2029	0,62%	5.000.000	30.950	0	5.000.000
307	4.000.000	BNG		fixe	2024	-0,16%	4.000.000	-6.400		4.000.000
			Toekomstig af te sluiten	fixe				73.845		4.000.000
Total rubriek a: geldleningen							32.545.103	990.383	896.079	35.649.024
174	260.000	BNG	Scholtenhagen	L	2041	5,55%	92.100	4.631	4.600	87.500
Totaal rubriek b: doorgesluisde geldleningen							92.100	4.631	4.600	87.500
Totaal alle geldleningen							32.637.203	995.014	900.679	35.736.524

Van de langlopende leningen is voor een bedrag van ongeveer € 4,5 miljoen doorgeleend. Het betreft voornamelijk hypotheekleningen aan eigen personeel.

Kredietenlijst

In onderstaand overzicht zijn alle geplande investeringen voor de komende jaren opgenomen. We hebben tevens de jaarlijks terugkerende vervangingen in beeld gebracht. In de (meerjaren) begroting is rekening gehouden met de kapitaallasten van al deze geplande investeringen. In de begroting 2023 worden de kredieten van de jaarschijf 2023 vastgesteld. Kredieten vanaf 2024 zijn alleen voor het meerjarenperspectief.

Kredietenlijst

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Overzicht nieuwe kredieten	2023	2024	2025	2026
a	Vervanging verouderde openbare verlichting	300	300	0	0
b	Reconstructie Oorweg	400			
c	Kredieten riolering	1.540	1.517	1.278	1.278
d	Dr. Prinsstraat	115			
	Totaal	2.355	1.817	1.278	1.278

a. Vervanging verouderde openbare verlichting

Op basis van het areaalbestand (energie slurpende lampen) voor de openbare verlichting en de leeftijd van materialen moet er de komende 10 jaar geïnvesteerd worden in het vervangen van openbare verlichting. Met name de verouderde SOX verlichting (oranje kleur) dient vervangen te worden door energiezuinige ledverlichting.

In de raadsvergadering van 9 november heeft de raad het amendement aangenomen om het krediet voor de vervanging van de openbare verlichting in de jaren 2023 en 2024 te verhogen tot € 300.000 en deze in de jaren 2025 en 2026 te verlagen naar 0 euro.

b. Reconstructie Oorweg

Het betreft een verkeerskundige aanpassing van de aansluiting van de Oorweg op de Hengelosestraat. Het krediet wordt gedekt door een bijdrage van Rijkswaterstaat van € 200.000, en door een bijdrage van de provincie Overijssel van € 200.000.

De gemeente koopt de grond aan (minnelijk), verzorgt de bestemmingplanwijziging, maakt het ontwerp en bestek en is verantwoordelijk voor de realisatie. Om verantwoordelijkheden vast te leggen worden met het Rijk en de provincie overeenkomsten gesloten.

c. Kredieten riolering

De kredieten riolering betreffen diverse vervangingen en reconstructies. Zodra een krediet is afgewikkeld wordt deze ten laste gebracht van de voorziening riolering. Deze kredieten hebben dus geen invloed op het begrotingssaldo.

d. Dr. Prinsstraat

Het betreft hier de inrichting conform het 'Actieplan Centrum' van de Dr. Prinsstraat aansluitend aan de Molenstraat tot aan de Wheemesteeg. Dit deel (samen met de Molenstraat) van het centrum is dan opnieuw ingericht met en voldoet aan de doelstelling uit het actieplan.

Kasgeldlimiet

Als de inkomsten van de gemeente (vanuit de algemene uitkering en de belastingen) niet gelijklopen met de uitgaven, wordt er zogenaamd kort geld (kasgeldleningen) aangetrokken. Dit zijn geldleningen met een looptijd korter dan één jaar. De hoofdlijn van de financieringsstrategie is dat maximaal kortlopend wordt gefinancierd binnen de grenzen van de Wet Fido. De rente op korte schulden is momenteel ruim lager dan de rente van langlopende financiering. Door deze handelwijze worden de rentelasten van de gemeente geminimaliseerd. In de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) is bepaald dat de gemeente gemiddeld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten aan kortlopende schulden mag hebben.

Ontwikkeling kasgeldlimiet

(bedragen x € 1.000)

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
1. Begrotingstotaal	67.517	70.240	72.494	69.618
2. Vastgesteld percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
3. Kasgeldlimiet (1. x 2.)	5.739	5.970	6.162	5.918

Renterisiconorm

Vanuit de Wet Fido moeten we rapporteren over de renterisiconorm. Deze norm geeft een kader voor de spreiding van de looptijden in de leningenportefeuille. Volgens de renterisiconorm mag in elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal van de lasten geherfinancierd worden. Op die manier worden de renterisico's op de vaste schulden over de jaren gespreid. Uit onderstaande tabel blijkt dat de norm in de jaren 2022 t/m 2025 niet wordt overschreden.

Ontwikkeling renterisiconorm en de ruimte in beeld

(bedragen x € 1.000)

Berekening renterisiconorm (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
1. Begrotingstotaal	67.517	70.240	72.494	69.618
2. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1. x 2.)	13.503	14.048	14.499	13.924
4. Herfinanciering bestaande leningen	900	0	0	900
5. Ruimte onder renterisiconorm (3.-4.)	12.603	14.048	14.499	13.024

Renteschema

Om inzicht te hebben in de renteberekening en de bepaling van het omslagpercentage is onderstaand renteschema opgenomen. Dit is overeenkomstig de BBV-regels.

Renteschema (bedragen *€ 1.000)			
	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	995	
	De externe rentebaten	-88	
	Totaal door te rekenen externe rente		907
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-68	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Per saldo		-68
	Saldo door te rekenen externe rente		839
1	Rente over eigen vermogen	0	
2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	
	Per saldo		0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente		839
	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		839
	Renteresultaat op het taakveld treasury		0

Als we de werkelijk toegerekende rente uit bovenstaand overzicht delen door het totaal aan investeringen per 1 januari 2023 dan komen we op een omslagpercentage van 1,78%.

$$\begin{array}{l} \text{€ } 839.000 \\ \text{-----} \times 100\% = 1,78\% \\ \text{€ } 47.198.000 \end{array}$$

Onze gemeente heeft geen renteresultaat begroot.

Rentevisie

De gemiddelde verwachting van vijf banken is dat de rente eind 2022 en in 2023 met ruim 2% gaat stijgen. Haaksbergen dient in 2023 een lening af te sluiten van ongeveer 4 mln. In 2024 en 2025 is de verwachting dat we geen leningen nodig hebben. Pas in 2026 is er waarschijnlijk weer een langlopende lening nodig. Omdat niet zeker is of de lening van 4 mln. daadwerkelijk nodig is in 2023 wordt deze ook nog niet vastgelegd. We lopen anders het risico dat we onnodig een lening hebben aangetrokken. Het risico van een sterk stijgende rente is bij Haaksbergen beperkt omdat we de komende jaren weinig lang geld nodig hebben.

Risicobeheer

Onder financiële risico's worden zowel rente- als krediet-, liquiditeiten- en koersrisico's verstaan. Een belangrijke eis uit de Wet Fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer prudent (verstandig) dient te zijn. Om de risico's te beperken, hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Wij bezitten aandelenpakketten uitsluitend in het kader van de publieke taak.
- Er wordt zeer terughoudend omgegaan met het verstrekken van leningen. Er is momenteel alleen een lening verstrekt aan Stichting Groot Scholtenhagen.
- Sinds 2009 is het verstrekken van geldleningen aan gemeentepersoneel niet meer toegestaan. De portefeuille met personeelshypotheek wordt daarom steeds kleiner.
- Instellingen met een maatschappelijk nut kunnen in aanmerking komen voor een garantstelling. Met garanties wordt terughoudend omgegaan. Alleen. Vaak zijn dit sportverenigingen die een grote investering doen in een sportveld of gebouw. De risico's die hieruit voortvloeien, zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.
- Wij nemen een achtervangpositie in bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor verstrekte leningen aan corporaties. De risico's hiervan zijn ingeschat op nihil aangezien er momenteel geen aanwijzingen zijn dat het WSW niet aan haar garantieverplichtingen kan voldoen en de gemeente aanspreekt op haar achtervangpositie.
- Wij maken geen gebruik van derivaten.

Aandelen

Wij hebben van een aantal nutsbedrijven aandelen in bezit. Deze zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken. De aandelen zijn tegen de aankoopprijs gewaardeerd, in overeenstemming met de BBV. De geschatte marktwaarde is het totale eigen vermogen van een bedrijf/het totaal aantal uitstaande aandelen x het aantal aandelen dat wij bezitten.

Aankoopwaarde en de geschatte marktwaarde van onze aandelen

Aandeel	Aankoopwaarde	Geschatte marktwaarde
BNG	81.585	1.900.000
Twence	0	4.600.000
Crematoria Twente	0	300.000
Enexis	2.665	650.000
Twente Milieu	561.000	561.000

EMU-saldo

Onderstaande tabel is een uitvloeisel van het bestuurlijk akkoord "Beheersen EMU-saldo lokale overheid" waarbij is afgesproken dat elke gemeente onderstaande tabel dient op te nemen in de begroting.

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Berekening EMU-saldo / liquiditeitsprognose	2022	2023	2024
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	954	-117	1.848
2	-/- Mutatie (im)materiële vaste activa	5.498	285	-295
3	+/+ Mutatie voorzieningen	-488	-581	-709
4	-/- Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.192	-383	-30
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-2.840	-600	1.464

Paragraaf Bedrijfsvoering

In deze paragraaf geven we inzicht in de bedrijfsvoering van onze gemeentelijke organisatie. Specifiek wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering en wat daarvoor in 2023 gedaan wordt.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling vormt onderdeel van “Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling” zoals beschreven in het Centrale Thema. In spoor 3 (een stabiele en veerkrachtige organisatie) van organisatieontwikkeling werken we aan de (door)ontwikkeling van de ambtelijke organisatie en bouwen we aan sturingsinstrumenten om grip te krijgen op de kwaliteit en uitvoering van onze taken.

Directieplan en teamplannen

Op basis van deze begroting stellen wij een directieplan 2023 op dat dient als strategisch plan voor de organisatie met daarin de organisatiemissie, -visie en kernwaarden van de organisatie. In 2022 hebben we eveneens een directieplan opgesteld. Onze ervaring is dat dit de ambtelijke organisatie en het bestuur helpt bij het prioriteren van taken en werkzaamheden. In 2023 willen we hierop voortbouwen en verdere kwaliteitsslagen maken. Het directieplan is de basis voor de jaarlijkse teamplannen die bestaan uit beoogde resultaten, doelen en inzet van het betreffende team en de individuele medewerkers. Op deze wijze is de ambtelijke organisatie in staat te sturen op realisatie van de vastgestelde begroting.

Projectmatig werken

In 2022 is een start gemaakt met het uitwerken van een projectmatige werkwijze in de ambtelijke organisatie. Deze werkwijze is nodig om grip te houden op specifieke (bestuurlijke) doelen en resultaten, die vastgelegd worden in de projecten. Hiermee is betere sturing op maatschappelijke effecten in de samenleving mogelijk vanuit een integraal en gericht kader. In de komende jaren wordt dit verder uitgewerkt, geïmplementeerd en doorontwikkeld. In 2023 wordt verder gewerkt aan het implementeren en uitvoeren van deze werkwijze in houding, gedrag en werkprocessen.

Een leven lang ontwikkelen

Digitalisering en de veranderende rol van de overheid beïnvloeden de manier waarop we werken fundamenteel. Benodigde kennis en vaardigheden verouderen sneller naarmate de snelheid van technologische verandering toeneemt. In 2023 wordt een vervolg gegeven aan het project *een leven lang ontwikkelen* waarin we instrumenten gaan ontwikkelen (zoals bijvoorbeeld strategische personeelsplanning en een strategisch opleidingsplan) om kennis en vaardigheden actueel te houden en zo bij te dragen aan een stabiele en veerkrachtige organisatie.

Versterken informatiemanagement

De informatie en informatievoorziening worden steeds belangrijker voor onze organisatie. Met de verdergaande digitalisering van werkzaamheden en een groei van informatie gestuurd werken, is de informatievoorziening bepalend voor de strategie en werkprocessen van onze organisatie. Onder informatiemanagement verstaan we het proces dat zorgt voor de vertaling van de informatiebehoeften (die uit de verschillende werk- en bedrijfsprocessen van onze organisatie ontstaan) naar de informatievoorziening die deze processen optimaal ondersteunt. De informatievoorziening bestaat uit mensen en middelen (informatie, applicaties, ICT-infrastructuur en dienstverleningsprocessen).

In 2022 hebben we onderzoek uit laten voeren naar het versterken van het informatiemanagement van onze organisatie. In dit onderzoek zijn met betrekking tot het informatiemanagement drie mogelijke scenario's onderzocht om het informatiemanagement te versterken, te weten: in huis versterken, in samenwerking organiseren of uitbesteden. In 2022 is dit onderzoek afgerond. Bij het

schrijven van deze begroting zijn op basis van het onderzoeksresultaat nog geen keuzes gemaakt. De te maken (of inmiddels gemaakte) keuzes zullen in 2023 leiden tot het uitvoeren van het versterken van het informatiemanagement.

Personeel

In 2022 is uitvoering gegeven aan de transitie van onze (harde) infrastructuur. Deze is/wordt ondergebracht bij de gemeente Hengelo. Daarnaast wordt in 2023 gewerkt aan versterking van het informatiemanagement wat, afhankelijk van de te maken keuzes, invloed kan hebben op de formatie. In 2023 wordt ook verder gewerkt aan de basis op orde en de (door)ontwikkeling van de organisatie en medewerkers. Verder staat in programma 0 bestuur en ondersteuning aangegeven welke acties er nog meer worden uitgevoerd met betrekking tot personeel.

<i>Formatie</i>	<i>Aantal fte</i>
<i>Formatie was 1-1-2021</i>	<i>128,6</i>
<i>Formatie per 1-1-2022</i>	<i>131,75</i>

Personeelskosten

bedragen x € 1.000

Omschrijving programma	Begroot 2022	Begroot 2022 na wijziging	Mutatie 2023	Begroot 2023
1. Loonkosten formatie	10.655	10.993	560	11.553
2. Loonkosten boven forma	99	248	9	257
3. Inhuur	63	457	-147	310
4. Detachering	-65	-65	0	-65
5. Voormalig personeel	130	130	0	130
Totaal	10.882	11.763	423	12.186

Het management heeft hiervoor diverse instrumenten ontwikkeld, zoals de capaciteitsmonitor en het vierkant. De capaciteitsmonitor bevat het inzicht in de inzetbare capaciteit van medewerkers en de inzet van deze capaciteit voor taken en werkzaamheden, gebaseerd op de begroting. Het vierkant geeft inzicht in alle personeelskosten, zowel dekking als uitgaven, binnen een begrotingsjaar. De personeelskosten bestaat uit de loonkosten van de formatie, het budget ziekteverzuim, budget generatiepact en inhuurbudget. Deze instrumenten worden in 2023 verder doorontwikkeld om meer grip te hebben en te houden in de personeelskosten en inzet van onze medewerkers.

Verzuim

Er wordt net zoals in voorafgaande jaren ingezet op een zo laag mogelijk verzuimpercentage. Dit doen wij met het eigen regie model (zoals is toegelicht in programma 0).

Jaar	Verzuimpercentage	Verzuimfrequentie	Gem. verzuimduur
2020	5,69	0,52	11,8
2021	4,35	0,66	6,9
2022 (1^e / 2^e kwartaal)	3,89	0,74	5,2

Informatie en automatisering

De organisatie blijft inzetten op het verhogen van de efficiency van de bedrijfsvoering en verbetering van de dienstverlening. Het belang van ICT als middel om dit te bereiken neemt nog steeds toe: ICT als middel om strategische resultaten te behalen.

Prestaties

- Dienstverlening en bedrijfsvoering faciliteren.
- ICT-apparatuur beschikbaar houden.
- Bijdrage leveren aan (wettelijke) digitalisering.

Wettelijke verplichtingen

Op het niveau van (verplichtende) wetgeving zien we als belangrijkste ontwikkeling de Omgevingswet en de Wet Open Overheid (Woo) op ons afkomen:

Digitale ondersteuning ten behoeve van Omgevingswet

Op 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking. Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Dat is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle digitale informatie is straks op één plek te vinden: het Omgevingsloket. Via dit loket kan iedereen snel zien wat mag en wat niet volgens de Omgevingswet. We streven naar een tijdige oplevering van de verschillende digitale voorzieningen. Daarnaast zal een tijdelijke voorziening worden getroffen zolang er geen (digitaal) zaaksysteem beschikbaar is.

Wet Open Overheid

De Wet Open Overheid (Woo) is op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze wet verplicht ons informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken. Dat vereist een goede toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie en dwingt ons onze informatiehuishouding op orde te hebben. Alleen zijn we nog niet zover om aan deze eisen te voldoen. Het traject voor samenwerking op IM-gebied verlangt eerst een bestuurlijk besluit voordat tot basale invulling van de informatie-infrastructuur kan worden overgegaan. Onderdeel hiervan is de invoering van een zaaksysteem.

Cloud-applicaties

Door technologische, wettelijke en organisatorische ontwikkelingen zullen we de komende jaren steeds meer gebruik maken van de mogelijkheden van de cloud. In veel gevallen is dat de enige weg die nog door marktpartijen wordt geboden. Cloud zorgt ervoor dat er steeds minder opslag- en beheercapaciteit op locatie noodzakelijk is. Deze ontzorging gaat wel gepaard met oplopende IM-kosten.

Privacy en AVG-wetgeving

Privacy speelt een belangrijke rol in de relatie tussen de burger en de overheid en staat daarmee steeds hoger op de bestuurlijke agenda. Gemeenten werken met veel privacygevoelige informatie en kunnen op dit punt niet voorzichtig genoeg zijn. Burgers, bedrijven en (keten)partners kunnen ernstige schade ondervinden wanneer er sprake is van het verlies van gegevens, uitval van ICT of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van informatie. Alle betrokkenen moeten er daarom op kunnen vertrouwen dat we als gemeente zorgvuldig en veilig met zijn of haar persoonsgegevens omgaan. Uitgangspunt daarbij is de (Europese) Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Ook het komende jaar blijven wij werken aan een verdere doorontwikkeling op dit vlak. De praktische vertaling van de AVG in concrete procedures en werkinstructies heeft daarbij onze specifieke aandacht. Ook blijven we werken aan het versterken van kennis en bewustzijn bij bestuur, management en al onze medewerkers.

Informatieveiligheid

Met de ICT-transitie naar de gemeente Hengelo is de kans op een groot cyberincident gereduceerd. We investeren in de belangrijke menselijke factor om de kans op incidenten te reduceren. De implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wordt gecontinueerd. Via de

"éénduidige normatiek single information audit" (ENSIA) leggen we verantwoording af over de status van Informatieveiligheid aan de wettelijke toezichthouders en de raad. Een externe auditor checkt daartoe de zelfevaluatie-vragenlijst en collegeverklaring en stelt een Assurance Verklaring op.

Juridische zaken

Doelstelling is om bij te dragen aan zorgvuldig bestuur via juridische kwaliteitszorg.

Prestaties

- Juridisch advies en ondersteuning bestuur en organisatie.
- Behandeling bezwaren, die de kritiek van de rechtelijke macht kan doorstaan.
- Coördinatie regelgeving, met oog voor kwaliteit, deregulering en digitaal toegankelijk.
- Coördinatie verbonden partijen en Interbestuurlijk toezicht.
- Actieve ondersteuning verbetering kwaliteit besluitvormingsprocessen.

Indicatoren

	2018	2019	2020	2021
Klachten	22	28	16	11
Bezwaren	104	40	84	59

In 2023 wordt er ingezet om het proces klachtenafhandeling in de organisatie te verbeteren. Dit om onze dienstverlening naar onze inwoners te verbeteren.

Communicatie

Doelstelling is inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te betrekken bij gemeentelijke besluitvorming en projecten, variërend van informeren, meepraten, meedenken, meewerken tot meebeslissen. Medewerkers hebben mede daardoor meer oog en oor voor de (wensen en bedenkingen van de) buitenwereld. Communicatie zal daarom in 2023 nauwe samenwerking krijgen met de nieuwe functionaris adviseur inwonersbetrokkenheid.

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Haaksbergen een bestuurlijk en financieel belang heeft.

De vastgestelde Nota Verbonden Partijen Haaksbergen 2016, inclusief addendum, bevat het beleidskader en legt de basis voor de verdere verbetering van de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en het verhelderen van de overwegingen die wij maken bij de sturing, het beheer, de verantwoording en het toezicht op verbonden partijen, kortom de governance.

Onderstaand een overzicht van de verbonden partijen. In dit overzicht geven we aan welke rechtsvorm, zeggenschap, openbare belang of welk doel er mee gemoeid is. Ook is, indien dat aan de orde is, melding gemaakt van (financiële) risico's voor de gemeente als deelnemer. Daar waar van toepassing vermelden we het aandelenpercentage. Dit percentage geeft tevens een beeld van de eventuele financiële risico's, dat nooit meer kan zijn dan het aandelenpercentage.

Hoewel geen verbonden partij in de letterlijke betekenis van de definitie uit het BBV, is in dit overzicht de Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo ook opgenomen.

Kengetallen van de verbonden partijen zijn opgenomen in tabellen. Het gaat om het verwachte eigen en vreemd vermogen en het verwachte resultaat van de verbonden partijen over het begrotingsjaar 2021. Uiteraard betreffen het gegevens voor zover deze nu bekend zijn. Daarnaast is een tabel opgenomen met het belang en de bijdragen die in 2021 aan verbonden partijen worden gedaan en voor 2022 staan begroot.

De verbonden partijen komen in deze begroting in meerdere programma's voor. De beleidsontwikkelingen en hoe de verbonden partij bijdraagt aan de te bereiken doelen zijn in de diverse programma's opgenomen. Eventueel relevante risico's zijn vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam Samen Twente) <i>Enschede</i> <i>Per 8 juli 2021</i>	Gemeenschappelijke Regeling van de 14 Twentse gemeenten <hr/> 1 lid AB (+ plv)	Op basis van de inhoud van de gemeenschappelijke regeling is het doel het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan. Daarvoor worden de belangen behartigd op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT). Voor de recreatieve voorzieningen van voorheen de Regio Twente is een gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twente opgericht. De bedrijfsvoering

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
		hiervoor wordt door de GR Gezondheid verricht.
Financiële risico's	In de basis niet meer dan wettelijke verplichtingen.	<p>Ontvlechting- en frictiekosten, inclusief inhuur- en advieskosten als gevolg van het transitieproces/ontmanteling Regio Twente kunnen worden opgevangen binnen bestaande middelen. Besluitvorming in regionaal verband heeft op 7 juli 2021 plaatsgevonden.</p> <p>Ten aanzien van de financiële impact van Covid-19: tot nu toe heeft het Rijk de GGD, de organisatie die vanwege de Covid-19 crisis de grootste stijging in de kosten zag, voldoende gecompenseerd. Hierdoor blijft de financiële impact voor de gemeente Haakbergen ook beperkt. Echter, als gevolg van de Covid-19 crisis kan op het gebied van sociale, fysieke of mentale problematiek een grotere zorgvraag ontstaan. Hierdoor kunnen meer kosten ontstaan voor de GGD, OZJT en VTT.</p>
Veiligheidsregio Twente Enschede	Gemeenschappelijke regeling tussen de 14 Twentse gemeenten Burgemeester lid AB	<p>Wet Veiligheidsregio, Wet geneeskundige hulpverlening en Wet rampen en zware ongevallen schrijven deze gemeenschappelijke regeling voor.</p> <p>Doel: Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en het vervolgens beperken van letsel en schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente is verantwoordelijk voor het zo veel mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten.</p>
Financiële risico's	De gemeentelijke bijdrage is niet verhoogd ten opzichte van 2022, met uitzondering van de indexatie.	
Stadsbank Oost Nederland Enschede	Gemeenschappelijke regeling met 21 andere gemeenten Lid AB	Op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze voorzien in behoefte van geldkredieten, regelen van schulden van personen die in financiële moeilijkheden zijn geraakt, budgetbeheer voeren en voorlichting en advisering over al deze aangelegenheden. Daarnaast voeren zij beschermingsbewind uit en maken zij verzoekschriften Wsnp (Wet schuldsanering natuurlijke personen).
Financiële risico's	Volumebeleid gemeenten: indien gemeenten besluiten tot een ingrijpende beperking van het gebruik van diensten van de Stadsbank, heeft dit mogelijk consequenties voor de inkomsten van de bank. De bank kan namelijk niet haar bedrijfsvoering ingrijpend aanpassen. Een substantiële daling van meer dan 20% heeft een negatief gevolg voor de resultaten en brengt een herschikking van de formatie met zich mee.	Er is geen rekening gehouden met een mogelijke (substantiële) toename van het aantal deelnemers aan de schuldhulpverlening van de Stadsbank als gevolg

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
		van de Covid-19 crisis. Deze autonome volumestijging kan leiden tot een hogere benodigde gemeentelijke bijdrage (aantal x tarief) aan de dienstverlening van de Stadsbank in 2022.
Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente <i>Hengelo</i>	Gemeenschappelijke regeling met Hengelo, Enschede, Borne, Losser, Almelo, Oldenzaal en Twenterand <hr/> 1 bestuurder lid AB Lid DB (positie delen met Borne, Oldenzaal en Losser)	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
Financiële risico's		Het GBT heeft geen buffers om grote financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Eventuele tegenvallers worden naar rato verdeeld over de gemeenten. Uit de risicoanalyse blijkt dat de financiële risico's beperkt zijn.
Openbaar Lichaam Crematoria Twente / Crematoria Twente-Oost Nederland BV <i>Enschede</i>	Gemeenschappelijke regeling van 12 gemeenten met een Besloten Vennootschap als onderdeel <hr/> Lid DB en AB	Gemeenschappelijke regeling, met openbaar lichaam gevestigd te Enschede. In stand houden en exploiteren van crematoria in Enschede, Almelo, Borne en Oldenzaal. In verband met goede resultaten is een aparte BV opgericht om dividenduitkering mogelijk te maken. Recente ontwikkelingen: vanuit de deelnemende gemeenten is een discussie ontstaan of het exploiteren van crematoria een gemeentelijke taak is. Hiertoe is een kadernotitie opgesteld. Aan de hand van deze kadernotitie wordt per deelnemende gemeente een standpunt gevraagd over het eigenaarschap en het huidige governance construct van het OLCT, waarbij ook eventuele alternatieve organisatievormen worden meegenomen. De raad wordt/is in dit proces meegenomen door informatiebijeenkomsten en een wensen- en bedenkingenprocedure.
Financiële risico's		Financiële risico's zijn gering.
Omgevingsdienst Twente (ODT) <i>Almelo</i>	Gemeenschappelijke Regeling met de 14 Twentse gemeenten en de provincie Overijssel	Uitvoering van de, op grond van artikel 5.4, eerste lid en 5.5 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verplichte basistaken. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu.

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	Lid AB (+ plv)	Bij de uitvoering van deze werkzaamheden moet voldaan worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 2.1.).
Financiële risico's	Het financiële risico is gering. Op basis van een door het ODT uitgevoerde risico-inventarisatie is de benodigde weerstandscapaciteit voldoende.	
Euregio <i>Enschede/Gronau</i>	<p>Samenwerkingsverband van 104 Duitse en 26 Nederlandse gemeenten</p> <p>2 leden raad AB</p> <p>Vertegenwoordiging is politiek gerelateerd.</p> <p>Burgemeester is voorzitter</p>	Het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden. De ambities zijn gericht op de doelstelling: een sterke deelregio, één verzorgingsgebied, geïntegreerd en krachtig woon- en werkgebied waarin de grens niet langer een scheidende en belemmerende uitwerking heeft. Een belangrijke taak is het regionaal beheer van het EU-subsidieprogramma INTERREG.
Financiële risico's	N.v.t.	
Regeling Recreatieschap Twente <i>Enschede</i> <i>Per 1 januari 2022</i>	<p>Bedrijfsvoeringsorganisatie (Wgr), met 14 Twentse gemeenten</p> <p>1 lid bestuur + plv.</p>	<p>Het Recreatieschap bevordert een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen (routes en recreatieparken) in Twente voor zowel de eigen inwoner als de toerist. Hiermee leveren zij een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan de leefbaarheid, gezondheid, natuurbeleving en vrijetijdsbesteding van de Twentse inwoners.</p> <p>Taken recreatieschap Twente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exploitatie en beheer van de recreatieparken Hulsbeek (Oldenzaal), Rutbeek (Enschede) en Lageveld (Wierden). • Onderhoud van 380 km recreatieve Twentse fietspaden. • Ontwikkeling, beheer en onderhoud van ruim 10.000 km aan routes voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's door Routenetwerken Twente. • Toeristische promotie en Marketing van Twente (subsidieverstrekking aan Twente Marketing).
Financiële risico's	Vooralsnog n.v.t.	

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Twence Holding BV <i>Hengelo</i>	Besloten Vennootschap als onderdeel van een holding Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 3,77%	Het vanuit de zorgtaak van deelnemende overheden beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen en het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk en bedrijfsafval in het bijzonder. Het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen en daarmee bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Haaksbergen. Recente ontwikkelingen: Per juli 2022 gelden, zoals eerder gemeld, een nieuw contract en nieuwe tarieven. Ook het dividendbeleid is aangepast. Twence investeert in nieuwe hernieuwbare energiebronnen die, naar rato van het aandelenbezit, meetellen bij onze klimaatdoelstellingen.
Financiële risico's	Bij tegenvallende bedrijfsresultaten valt ook de dividenduitkering lager uit.	
Twente Milieu NV <i>Hengelo</i>	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 6 %	Sinds 2018 voert Twente Milieu het onderhoud uit in de openbare ruimte. Sinds 2019 is Twente Milieu ook verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. De gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal Wierden en Haaksbergen zijn samen 100% aandeelhouder.
Financiële risico's	Twente Milieu kent een stabiele positieve meerjarenbegroting. Hierin wordt aangegeven dat de kans dat er zich financiële risico's voordoen gering zijn.	
Bank Nederlandse Gemeenten <i>'s-Gravenhage</i>	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap	Bank van en voor overheden en instellingen die maatschappelijk belang behartigen. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en nut.

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	Percentage aandelen: 0,065%	
Financiële risico's	De financiële risico's die we lopen bij de BNG worden als nihil beschouwd.	
Enexis Holding NV <i>'s-Hertogenbosch</i>	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 0,014%	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln. huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Het belang van deelneming is behartigen van publiek belang van een betrouwbaar en continu transport van nutsvoorziening tegen de laagst mogelijke prijs. Partijen: 6 provinciale en 130 gemeentelijke aandeelhouders.
Financiële risico's	De aandeelhouders lopen een zeer gering risico (een deel van) de boekwaarde van € 6.200.000 te moeten afwaarderen. Omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer en vanwege de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. is dit risico zeer gering. Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen wat 10% boven de wettelijke eis ligt.	

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Groot Scholtenhagen Haaksbergen	Stichting Collegelid is voorzitter	Sport- en recreatiepark Groot Scholtenhagen is ontstaan dankzij een schenking door textielfabrikant Jordaan van een gedeelte van zijn grondbezit aan de gemeenschap van Haaksbergen. Het dient bij te dragen aan de mogelijkheden tot ontspanning en recreatie voor de bevolking van Haaksbergen. De Stichting Groot Scholtenhagen is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gehele sport- en recreatiepark, dat onder meer bestaat uit sportvelden, fiets- en wandelpaden, park- en bosplantsoenen, kinderboerderij en monumenten. De Stichting draagt op deze wijze bij aan de realisatie van beleidsdoelen op verschillende beleidsterreinen zoals sport, kunst en cultuur en recreatie en toerisme.
Financiële risico's	Het park is met een legaat aan de gemeente geschonken. Voor het beheer daarvan is de Stichting Groot Scholtenhagen opgericht. Als de leden van de Stichting stoppen en de Stichting het beheer niet meer op zorgvuldige wijze	

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
		kan uitvoeren, valt de verantwoordelijkheid voor het beheer terug naar de gemeente.
Stichting Wsw Haaksbergen)	Stichting Gemeente-secretaris is bestuurslid.	Doelstelling: het namens de gemeente Haaksbergen bieden van formeel werkgeverschap aan werknemers (artikel 2, eerste lid van de Wet sociale werkvoorziening - de Wsw-medewerkers) die in de gemeente Haaksbergen wonen en voorheen werkzaam waren bij het inmiddels ontmantelde Wsw-bedrijf Hameland. Het formeel werkgeverschap wordt ook geboden voor een aantal Wsw-medewerkers, niet woonachtig in Haaksbergen en destijds werkzaam bij het inmiddels ontmantelde Wsw-bedrijf Hameland. Reden: evenwichtige verdeling onder deelnemers aan de GR Hameland in het kader van de ontmanteling. Voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening is een overeenkomst met een door de gemeente aangewezen SW-bedrijf (SWB te Hengelo) gesloten.
Financiële risico's	N.v.t.	

Overige regelingen/samenwerkingsverbanden

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo <i>Hengelo</i>	Gemeenschappelijke regeling met Borne en Hengelo, waarbij Hengelo als centrumgemeente is aangewezen Portefeuillehouders-overleg (1 X per kwartaal)	Namens de colleges van Borne en Haaksbergen is de als centrumgemeente aangewezen gemeente Hengelo de Uitvoeringsorganisatie van de bevoegdheden van de Participatiewet en aanverwante wetten en regelgeving, met uitzondering van de (beleidsmatige) bevoegdheden. Laatstgenoemde bevoegdheden blijven aan de afzonderlijke raden en colleges. De omschrijving van de uitvoeringsbevoegdheden is opgenomen in vastgestelde Mandaatbesluiten samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo. Exacte omschrijving werkzaamheden die de centrumgemeente Hengelo voor Haaksbergen uitvoert zijn omschreven in de vastgestelde Dienstverleningsovereenkomst Hengelo – Haaksbergen.
Financiële risico's	De Uitvoeringsorganisatie rapporteert tweemaandelijks over de resultaten en geeft een prognose over de bestandsontwikkeling. Elk kwartaal vindt er portefeuillehoudersoverleg plaats over beleid en uitvoering. Toename van het	

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
		aantal bijstandsgerechtigden is een risico dat financiële gevolgen heeft.
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOSS Twente) <i>Per juli 2021</i>	Bestuursovereenkomst tussen de Twentse gemeenten m.u.v. Twenterand <hr/> Bestuurlijk overleg Vertegenwoordiging in Stichting Twenteboard is getrapt. Haaksbergen in cluster met Borne, Hengelo en Hof van Twente	Deze bestuursovereenkomst beschrijft de samenwerking tussen de Twentse gemeenten voor het versterken, verbreden en het uitzetten van een gezamenlijke koers van en voor de sociaaleconomische structuur van Twente. In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk de inbreng in het bestuur van de Stichting Twenteboard voorbereid, afgestemd en teruggekoppeld. Daarnaast wordt overleg gevoerd en afgestemd over het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, de Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties ten behoeve van de sociaaleconomische structuurversterking en andere door het bestuurlijk overleg gekozen onderwerpen.
Financiële risico's		In de overeenkomst is vastgelegd dat bij de start van de bestuursovereenkomst t/m het jaar 2022 elke partij een bedrag van € 9,01 per inwoner per jaar beschikbaar stelt. Met dit bedrag wordt mede in de kosten van de Twente Board Development (personeel, huisvesting, materieel, etc.) voorzien. In het MJP zijn voor de jaren daarna middelen gereserveerd. De afspraak is verder dat partijen zich ten opzichte van elkaar verbinden om zich in te spannen de besluiten die over de financiële inbreng worden gemaakt na te komen.

Kengetallen verbonden partijen

bedragen x €1.000

Naam verbonden partij	Eigen Vermogen 01-01-2022	Vreemd Vermogen 01-01-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd Vermogen 31-12-2022	Verwacht resultaat 2023
Samen Twente	n.v.t.	n.v.t.	7.138	19.242	0
Recreatieschap Twente	n.v.t.	n.v.t.	740	3.698	0
Veiligheidsregio Twente	2.034	58.809	915	64.838	0
Stadsbank Oost Nederland	1.294	14.572	892	14.591	0
Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente	369	7.390	668	8.126	6
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	1.579	0	1.579	0	359
Euregio	2.163	1.054	2.399	1.471	8
Twence Holding BV	149.786	15.070	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Twente Milieu NV	12.232	19.882	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Bank Nederlandse Gemeenten	5.062.000	143.995.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Enexis NV	4.241.000	5.154.000	4.231.000	5.234.000	89.000
Stichting Groot Scholtenhagen	216	428	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Stichting WSW	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Omgevingsdienst Twente (ODT)	1.438	1.841	631	1.362	0

Bijdragen aan verbonden partijen

bedragen x €1.000

Naam verbonden partij	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Samen Twente	n.v.t.	n.v.t.	1.248
Recreatieschap Twente	n.v.t.	n.v.t.	114
Veiligheidsregio Twente	1.630	1.661	1.712
Stadsbank Oost Nederland	144	138	147
Gemeentelijk Belasting Kantoor (GBT)	508	588	594
Euregio	7	7	7
Stichting Groot Scholtenhagen	298	306	401
Omgevingsdienst Twente (ODT)	470	496	616
Totaal	3.057	3.196	3.591

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

De basis voor het gemeentelijk grondbeleid is omschreven in de "Nota Grondbeleid 2012" en de nota "Grondprijnsbeleid gemeente Haaksbergen".

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten staat benoemd welke gegevens vermeld moeten worden in de paragraaf grondbeleid. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie in het rapport "Bezint eer ge begint" over het grondbeleid van de gemeente Haaksbergen een aantal aanbevelingen gedaan om de informatiewaarde te verbeteren. Deze hebben wij ook in de paragraaf Grondbeleid opgenomen, voor zover dit mogelijk is in de begroting.

Tussenactualisatie grondexploitaties voor begroting 2023

De regels van de commissie BBV verplichten de gemeente jaarlijks de grondexploitaties te actualiseren. Bij deze actualisaties worden de nieuwe ontwikkelingen verwerkt, welke gevolgen kunnen hebben voor de planning, het programma en het verwachte resultaat. Ook wordt aandacht geschonken aan de risico's en eventuele voorzieningen die daarvoor moeten worden getroffen. Voor de begroting 2023 hebben wij de grondexploitaties tussentijds geactualiseerd. De grondexploitaties zijn jaaroverschrijdend en over de looptijd van de grondexploitaties leiden de daarin geboekte en nog te realiseren kosten en opbrengsten tot een bepaald verwacht eindresultaat.

Stand van zaken projecten

Marktplan

De heer Ben Roerink en Nordwick B.V. hebben gezamenlijk een plan ontwikkeld voor het zogenaamde 'gat in de Markt', inclusief het terrein van de Bron, het voormalige pand Konings en de omliggende openbare ruimte. Met de omgeving doorlopen we een participatietraject over de inrichting van de openbare ruimte rondom het Marktplan. Eind 2022/begin 2023 zullen we de grondexploitatie actualiseren op basis van dit nieuwe plan en de resultaten van het participatietraject.

Stepelerveld

Naar verwachting worden alle bedrijfskavels op Stepelerveld in 2022 verkocht. Het bouwrijp maken van de kavels is nagenoeg voltooid, waarna wij de kavels woonrijp zullen maken.

Wissinkbrink

Het bestemmingsplan van Wissinkbrink is in 2022 onherroepelijk geworden. Vanaf najaar 2022 zullen wij starten met de kaveluitgifte. In navolging op de verkoop van de kavels zullen wij de gronden bouw- en woonrijp maken.

Parameters

Per 1-1-2023 worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij gaan we uit van de volgende parameters:

Parameters	2022	2023	2024	2025 e.v.
Kostenstijging GWW	12,00%	4,00%	3,00%	2,00%
Kostenstijging plankosten	6,00%	4,00%	3,00%	2,00%
Opbrengstenstijging woningbouw	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Opbrengstenstijging bedrijfsterrein	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rente	1,78%	1,78%	1,78%	1,78
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Eindwaarde

In 2022 heeft de gemeente drie actieve grondexploitaties. Onderstaande tabel geeft allereerst aan wat de eindwaarde van de grondexploitatie is. Dit is het geraamde planresultaat bij afsluiting van de grondexploitatie. Deze is ook contant gemaakt per 1-1-2022, wat betekent dat de eindwaarde conform BBV-regelgeving tegen 2% contant is gemaakt.

Exploitatieresultaat	EW	CW	Afsluiting
Marktplan	-2.192.000	-2.149.000	2022
Stepelerveld	347.000	334.000	2023
Wissinkbrink	338.000	318.000	2024
Totaal	-1.507.000	-1.497.000	

Meerjarenperspectief

Het exploitatieresultaat op eindwaarde heeft de volgende uitwerking uitgezet in de tijd:

Afsluiting grondexploitaties	2022	2023	2024	2025	2026
Marktplan	-2.192.000				
Stepelerveld		347.000			
Wissinkbrink			338.000		
Totaal	-2.192.000	347.000	338.000		
Inzet verliesvoorziening	2.192.000	0	0		
Resultaat na inzet voorziening	0	347.000	338.000		

Tussentijdse winstneming

Op basis van de BBV-regelgeving dient winst te worden genomen als er voldoende zekerheid bestaat om de winsten aan te nemen. Vooralnog voldoet naar verwachting alleen de grondexploitatie Stepelerveld aan dit criterium. Desondanks is het door de huidige marktontwikkelingen niet met zekerheid vast te stellen.

Voorzieningen

Slechts één grondexploitatie heeft een negatief resultaat. Voor het Marktplan is een voorziening opgenomen. De voorziening wordt bepaald op basis van de eindwaarde van deze grondexploitaties. De voorziening per 31-12-2022 bedraagt € 2,192 mln. Er is een voorziening van € 2,137 mln. opgenomen, hetgeen betekent dat de voorziening in 2022 wordt opgehoogd met € 0,055 mln.

Weerstandsv Vermogen

De IFLO-norm is vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken opgesteld om de weerstandscapaciteit te bepalen. Deze norm bestaat uit 10% van de boekwaarden, aldus de gemaakte kosten van de exploitaties, en 10% van de nog te maken kosten. De verwachtingswaarde is 50%, omdat niet alle risico's zich gelijktijdig zullen voorzien. De weerstandscapaciteit per grondexploitatie is als volgt geraamd:

Grondexploitatie	Boekwaarde complex 31-12-2021	10%	Verwachtte kosten	10%	Risico totaal	50% IFLO-norm
Marktplan	-2.326.470	232.647	638.961	63.896	296.543	148.272
Stepelerveld	-1.030.417	103.042	1.807.736	180.774	283.816	141.908
Wissinkbrink	-455.227	45.523	630.034	63.003	108.526	54.263
Totaal		381.211		307.673	688.885	344.443

Bij deze berekening wordt de voormalige verliesvoorziening in mindering gebracht op de minimale weerstandscapaciteit. Echter het doel van de weerstandscapaciteit is om een buffer te vormen voor aanvullende onverwachte risico's. Dit staat los van de verliesvoorziening, welke dus niet in mindering wordt gebracht op de weerstandscapaciteit. Als gevolg hiervan is de weerstandscapaciteit ca. € 250.000 lager dan het voorgaande jaar, in totaal per 01-01-2022 € 350.000.

Paragraaf Taakstellingen

In deze paragraaf informeren wij u over in de begroting opgenomen taakstellingen.

Taakstellingen			Bedragen x € 1.000			
Programma	Taakstelling	Baten / Lasten	2023*	2024	2025	2026
0	Voorzieningsdiscussie	Lasten	0	-245	-445	-445
	Totaal taakstellingen		0	-245	-445	-445

* Taakstelling wordt in 2023 (incidenteel) niet ingevuld. Zie hoofdstuk "Financieel- en beleidskader, onderdeel D8 Voorzieningen".

Taakstelling voorzieningsdiscussie

In de begroting 2022 was een taakstelling voor de voorzieningsdiscussie opgenomen welke opliep van € 200.000 in 2023 naar structureel € 400.000 vanaf 2025. Daarnaast was er een tariefsverhoging voor sport opgenomen van € 45.000 structureel vanaf 2023. Bij de behandeling van de begroting 2022 heeft de raad besloten om de tariefsverhoging voor sport te betrekken bij de voorzieningsdiscussie. Hierdoor is de taakstelling verhoogd naar € 245.000 in 2024 en structureel € 445.000 vanaf 2025.

In 2022 is het procesvoorstel voor het voeren van de voorzieningsdiscussie voorgelegd en besproken in de raad. In 2023 wordt (verdere) uitvoering gegeven aan het proces voorzieningsdiscussie ten behoeve van de Kadernota 2024. In 2022 is/wordt eveneens een scenario-onderzoek gestart naar De Kappen over de toekomstmogelijkheden en wordt in 2023 een scenario-onderzoek gestart naar de (on)mogelijkheden voor zwembad De Wilder als input voor de voorzieningsdiscussie.

Instelling moeten hun subsidieaanvraag voor 2023 vóór 1 november 2022 indienen. De voorzieningsdiscussie is naar verwachting niet voor deze deadline afgerond. Dat betekent dat invulling van de taakstelling voor 2023 niet reëel is. (Zie hoofdstuk *Financieel- en beleidskader, onderdeel D8 Voorzieningen*).

Financiële begroting per taakveld

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste mutaties aangegeven in de Begroting 2023 ten opzichte van de Begroting 2022, inclusief de eerste bestuursrapportage 2022.

Wij hebben recent een bericht ontvangen over een ingrijpende verandering van het Iv3-model vanaf 2023. De aanpassingen betreffen een verfijning van de taakvelden van het sociaal domein (van 10 naar 24 taakvelden op programma 6) en enkele verschuivingen van taken binnen deze taakvelden. De verandering is neutraal en leidt alleen tot verschuivingen binnen programma 6 sociaal domein.

In programma 6 Sociaal domein is een tabel opgenomen met daarin de bedragen volgens de nieuwe indeling per taakveld. Voor de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren zijn de belangrijkste mutaties aangegeven op basis van de 'oude' indeling van taakvelden.

0 Bestuur en ondersteuning

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
0.1	Bestuur	Baten	125	0	0	0	0	0
0.1	Bestuur	Lasten	1.584	1.551	1.446	1.446	1.349	1.349
	Bestuur - Totaal		-1.459	-1.551	-1.446	-1.446	-1.349	-1.349
0.2	Burgerzaken	Baten	310	301	287	337	337	337
0.2	Burgerzaken	Lasten	650	609	608	608	598	598
	Burgerzaken - Totaal		-340	-308	-321	-271	-261	-261
0.3	Gebouwen en gronden	Baten	63	80	80	80	80	80
0.3	Gebouwen en gronden	Lasten	-190	117	117	117	117	116
	Gebouwen en gronden - Totaal		252	-37	-38	-37	-37	-37
0.4	Overhead	Baten	180	86	21	21	21	21
0.4	Overhead	Lasten	6.889	8.507	10.430	11.934	13.694	15.387
	Overhead - Totaal		-6.709	-8.422	-10.409	-11.913	-13.673	-15.366
0.5	Treasury	Baten	550	429	447	429	429	429
0.5	Treasury	Lasten	281	242	104	84	56	106
	Treasury - Totaal		269	187	343	345	374	323
0.61	OZB woningen	Baten	4.027	4.070	4.129	4.189	4.252	4.252
0.61	OZB woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB woningen - Totaal		4.027	4.070	4.129	4.189	4.252	4.252
0.62	OZB niet-woningen	Baten	2.964	2.968	3.009	3.050	3.096	3.096
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB niet-woningen - Totaal		2.964	2.968	3.009	3.050	3.096	3.096
0.63	Parkeerbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Parkeerbelasting - Totaal		0	0	0	0	0	0

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
0.64	Belastingen Overig	Baten	151	141	0	146	148	148
0.64	Belastingen Overig	Lasten	447	434	499	499	499	499
	Belastingen Overig - Totaal		-296	-292	-499	-353	-351	-351
0.7	Algemene uitkering	Baten	38.829	40.412	43.997	46.410	48.351	45.299
0.7	Algemene uitkering	Lasten	0	0	500	641	205	-545
	Algemene uitkering Totaal		38.829	40.412	43.497	45.769	48.146	45.844
0.8	Overige baten en lasten	Baten	0	0	65	65	65	65
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	-92	56	313	68	-132	-132
	Overige baten en lasten - Totaal		92	-56	-248	-3	197	197
0.9	Vennootschapsbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	Lasten	-34	0	0	0	0	0
	Vennootschapsbelasting - Totaal		34	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Baten	1.364	793	17	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Lasten	2.714	1.079	250	250	250	0
	Mutaties reserves - Totaal		-1.350	-286	-233	-250	-250	0
0.11	Resultaat baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
0.11	Resultaat baten en lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Resultaat baten en lasten - Totaal		0	0	0	0	0	0
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		36.314	36.685	37.784	39.079	40.144	36.349

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

0.4 Overhead

Voor de inflatie en prijsstijgingen zijn onder taakveld overhead een aantal stelposten in de begroting 2023 opgenomen (€ 560.000). Daarnaast is voor de stijging van de loonkosten een stelpost van € 450.000 opgenomen.

Er is ook budget opgenomen om een aantal knelpunten op te lossen (€ 148.000). Dit betreft onder andere versterking management (€ 112.000). Voor het uitvoeren van de raadsafspraken is er voor projectmanagement € 96.000 opgenomen en € 120.000 voor het projectmanagement voor de voorzieningendiscussie.

In het kader van IBT is voor informatiemanagement incidenteel € 342.000 opgenomen voor 2023 en structureel vanaf 2024 € 142.000.

0.5 Treasury

Er is meer rente doorberekend naar de taakvelden. In de diverse taakvelden komt dit als nadeel terug.

0.61 - 0.64 Belastingen

De belastingtarieven zijn met 1,5% geïndexeerd. Bij 0.64 lasten zijn de uitvoeringskosten GBTwente geïndexeerd en zijn de oninbare vorderingen toegenomen.

In de raadsvergadering van 9 november heeft de raad het amendement aangenomen om de hondenbelasting voor het jaar 2023 af te schaffen en de verminderde opbrengst ten laste te brengen van de algemene reserve.

0.7 Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt door het rijk verdeeld op basis van maatstaven die periodiek worden herijkt in de circulaire. De raad wordt middels raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van de algemene uitkering.

1 Veiligheid

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Lasten	1.611	1.703	1.778	1.778	1.778	1.778
	Crisisbeheersing en Brandweer - Totaal		-1.611	-1.703	-1.778	-1.778	-1.778	-1.778
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Baten	8	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Lasten	597	605	675	675	630	630
	Openbare orde en Veiligheid - Totaal		-589	-605	-675	-675	-630	-630
	Totaal programma Veiligheid		-2.200	-2.308	-2.453	-2.453	-2.408	-2.408

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Twente is geïndexeerd.

1.2 Openbare orde en Veiligheid

Ter bestrijding van ondermijning is voor 2023 en 2024 een bedrag van € 45.000 opgenomen.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
2.1	Verkeer, wegen en water	Baten	75	115	115	115	115	115
2.1	Verkeer, wegen en water	Lasten	3.871	3.939	4.123	4.135	4.174	4.079
	Verkeer, wegen en water - Totaal		-3.797	-3.824	-4.008	-4.020	-4.059	-3.964
2.2	Parkeren	Baten	2	0	0	0	0	0
2.2	Parkeren	Lasten	36	36	38	38	38	38
	Parkeren - Totaal		-34	-36	-38	-38	-38	-38
2.5	Openbaar vervoer	Baten	40	36	36	36	36	36
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	40	102	53	53	52	52
	Openbaar vervoer - Totaal		-1	-65	-17	-17	-16	-16
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-3.832	-3.925	-4.062	-4.074	-4.112	-4.017

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

2.1 Verkeer, wegen en water

Naar aanleiding van de jaarrekening 2021 is de dotatie in de voorziening voor 2022 en 2023 aangepast.

3 Economie

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
3.1	Economische ontwikkeling	Baten	97	57	57	57	57	57
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	353	402	407	407	407	407
	Economische ontwikkeling - Totaal		-256	-345	-350	-350	-350	-350
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	5.629	0	30	30	30	30
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	4.088	48	69	69	69	69
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Totaal		1.541	-48	-40	-40	-40	-40
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	142	102	102	102	102	102
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Lasten	183	232	138	138	138	138
	Bedrijfsloket en -regelingen - Totaal		-41	-130	-36	-36	-36	-36
3.4	Economische promotie	Baten	229	205	204	208	211	211
3.4	Economische promotie	Lasten	234	220	258	258	258	258
	Economische promotie - Totaal		-5	-15	-53	-50	-47	-47
	Totaal programma Economie		1.239	-539	-478	-475	-472	-472

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

3.3 Bedrijfsloket en -regelingen

Bij de eindejaarsrapportage 2021 is incidenteel € 96.000 overgeheveld naar 2022 voor het Actieplan Centrum.

3.4 Economische promotie

Vanaf 2023 worden structureel € 33.000 hogere lasten geraamd voor Recreatieschap Twente in lijn met de begroting 2023 van Recreatieschap Twente. Dit bestaat deels uit extra kosten voor de ontvlechting van Regio Twente.

4 Onderwijs

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
4.1	Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	32	32	33	33	33	33
	Openbaar basisonderwijs - Totaal		-32	-32	-33	-33	-33	-33
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	138	533	135	135	135	135
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	1.243	1.564	1.183	1.211	1.191	1.169
	Onderwijshuisvesting - Totaal		-1.105	-1.031	-1.048	-1.076	-1.056	-1.035
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Baten	204	804	459	346	346	346
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Lasten	823	1.433	1.100	987	987	987
	Onderwijsbeleid en leerlingenz. - Totaal		-619	-628	-641	-641	-641	-640
	Totaal programma Onderwijs		-1.755	-1.691	-1.722	-1.750	-1.730	-1.708

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

4.2 Onderwijshuisvesting

De daling in de baten en lasten wordt veroorzaakt doordat in het jaar 2022 het Assink Lyceum een aanvraag had ingediend voor de regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen. Hiervoor had de gemeente in 2022 via een specifieke uitkering een bedrag ontvangen ter grootte van € 399.000. Dit geld was bedoeld voor de verbetering van de ventilatie in het gebouw, locatie Bouwmeester Assink Lyceum.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

De daling in de baten en lasten wordt veroorzaakt door twee redenen:

1. Specifieke uitkering Nationaal Programma Onderwijs (€ 161.343)

De gemeente Haaksbergen ontvangt van het Rijk in de jaren 2022 en 2023 een specifieke uitkering vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor de schooljaren 2021-2022 tot en met 2024-2025. Dit geld is bedoeld voor maatregelen waarmee we de achterstanden die kinderen en jongeren tijdens de Covid-19 crisis opliepen, hopen in te halen. Hiervoor is een Herstelplan Nationaal Programmaonderwijs opgesteld. In het jaar 2022 heeft de gemeente hiervoor meer gelden ontvangen (€ 274.283) dan wij in 2023 zullen ontvangen (€ 112.940). Dit is de reden dat de baten en lasten dalen met € 161.343.

2. Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (€ 183.496)

De specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is bestemd voor het subsidiëren van opvang voor peuters met een VVE-indicatie (voor- en vroegschoolse educatie). Het niet bestede deel van de ontvangen gelden kunnen worden meegenomen naar het daaropvolgende jaar.

In het jaar 2021 is als gevolg van corona fors minder uitgegeven, waardoor er meer kon worden uitgegeven in het jaar 2022. Dit is de reden dat de baten en lasten in begroting 2023 met € 183.496 lager uitvallen dan de begroting 2022.

5 Sport, cultuur en recreatie

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
5.1	Sportbeleid en activering	Baten	611	20	20	20	20	20
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	1.076	531	574	574	574	574
	Sportbeleid en activering - Totaal		-465	-511	-554	-554	-554	-554
5.2	Sportaccommodaties	Baten	292	344	344	344	344	344
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	504	531	630	531	526	522
	Sportaccommodaties - Totaal		-212	-186	-285	-186	-181	-178
5.3	Cultuur	Baten	230	224	224	224	224	224
5.3	Cultuur	Lasten	773	793	629	628	626	625
	Cultuur - Totaal		-543	-569	-406	-404	-403	-401
5.4	Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
5.4	Musea	Lasten	57	57	60	10	10	10
	Cultuur - Totaal		-57	-57	-60	-10	-10	-10
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	33	9	9	9	9	9
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	62	61	60	49	49	49
	Cultureel erfgoed - Totaal		-29	-52	-51	-40	-40	-40
5.6	Media	Baten	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	Lasten	263	263	456	275	275	275
	Media - Totaal		-263	-263	-456	-275	-275	-275
5.7	Openbaar groen en recreatie	Baten	72	78	78	78	78	78
5.7	Openbaar groen en recreatie	Lasten	2.148	2.198	2.440	2.272	2.268	2.260
	Openbaar groen en recreatie - Totaal		-2.076	-2.120	-2.362	-2.194	-2.190	-2.182
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-3.645	-3.759	-4.174	-3.664	-3.654	-3.640

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

5.2 Sportaccommodaties

In 2023 is € 93.000 opgenomen voor de kapitalisering van vrijval van het onderhoud op kunstgrasvelden. Hiermee was al rekening gehouden in het meerjarenperspectief in de begroting 2022.

5.3 Cultuur

In 2022 is er incidenteel een coronasubsidie voor subsidie instellingen begroot van € 150.000.

5.6 Media

Coöperatie de Kappen heeft te maken met een structureel tekort, dit maakt de kans reëel dat ook in 2023 de Coöperatie het aanvullende bedrag van € 181.000 nodig heeft. Dit heeft een expliciet besluit, maar in de begroting 2023 houden wij hier incidenteel rekening mee.

5.7 Openbaar groen en recreatie

Zoals in de kaderbrief al aangegeven heeft de stichting Groot Scholtenhagen extra middelen nodig heeft om onder andere achterstallig onderhoud te kunnen uitvoeren. Hiervoor is incidenteel € 80.000 opgenomen in de begroting 2023. Daarnaast is incidenteel € 45.000 opgenomen voor de bomen op de markt en € 45.000 incidenteel voor het opstellen van het beleidsplan groenbeheer.

6 Sociaal Domein

Nieuwe indeling Taakvelden

In de zomer van 2022 is de nieuwe Iv3-Informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen voor het verslagjaar 2023 gepubliceerd. Dit voorschrift bepaalt onder andere dat de indeling van de taakvelden voor programma 6 Sociaal Domein met ingang van het verslagjaar 2023 wijzigen.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Twee bestaande taakvelden hebben een nieuwe naam gekregen om te verduidelijken welke kosten eraan toegerekend moeten worden:
 - a. De naam van het taakveld '6.2 Wijkteams' is gewijzigd naar '6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen';
 - b. De naam van het taakveld '6.4 Begeleide participatie' is gewijzigd naar '6.4 WSW en beschutwerk'.
2. De taakvelden op het gebied van de individuele voorzieningen WMO en Jeugdzorg zijn verder opgedeeld naar categorie zorg:
 - a. 6.71 Maatwerkvoorzieningen 18+ (WMO): 6.71a t/m 6.71d;
 - b. 6.72 Maatwerkvoorzieningen 18- (Jeugd): 6.72a t/m 6.74c;
 - c. 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ (WMO): 6.81a
 - d. 6.82 Geëscaleerde zorg 18- (Jeugd): 6.82a en 6.82b
3. Tenslotte zijn een aantal taken verplaatst naar andere taakvelden, waar zij beter tot hun recht komen. De belangrijkste verplaatsingen zijn:
 - a. Cliëntondersteuning en Informatiewijzer sociale kaart zijn verplaatst van taakveld 6.1 naar 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen;
 - b. De algemene voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de dagbesteding bij de Greune, zijn verplaatst naar de taakvelden waar ook de maatwerkvoorzieningen staan;
 - c. Schuldhulpverlening is verplaatst van taakveld 6.71 naar taakveld 6.3 Inkomensregelingen;
 - d. De eigen bijdragen voor Wmo zijn verplaatst naar het taakveld waar ook de lasten van dezelfde voorziening staan.

Hieronder is het overzicht voor programma 6 Sociaal Domein opgenomen op basis van deze nieuwe indeling. Om een analyse van de verschillen tussen begroting 2022 en begroting 2023 mogelijk te maken, is deze nog gebaseerd op de oude indeling.

Begrote baten en lasten op basis van nieuwe indeling taakvelden

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
6.1	Samenkracht en burgerp.	Baten			40	40	40	40
6.1	Samenkracht en burgerp.	Lasten			2.160	2.157	2.157	2.157
	Samenkracht en burgerp. - Totaal				-2.120	-2.117	-2.117	-2.117
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Baten			0	-	-	-
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten			744	744	744	744
	Wijkteams - Totaal				-744	-744	-744	-744
6.3	Inkomensregelingen	Baten			5.202	5.373	5.501	5.657
6.3	Inkomensregelingen	Lasten			7.715	7.823	7.999	8.211
	Inkomensregelingen - Totaal				-2.513	-2.450	-2.498	-2.554
6.4	WSW en beschut werk	Baten			590	580	580	552
6.4	WSW en beschut werk	Lasten			2.940	2.954	2.988	2.988
	WSW en beschut werk - Totaal				-2.350	-2.374	-2.408	-2.436
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten			0	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten			469	469	469	469
	Arbeidsparticipatie - Totaal				-469	-469	-469	-469
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten			0	-	-	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten			1.328	1.328	1.328	1.328
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal				-1.328	-1.328	-1.328	-1.328
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	Baten			189	189	189	189
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	Lasten			2.511	2.511	2.511	2.511
	Huishoudelijke hulp (WMO) - Totaal				-2.323	-2.323	-2.323	-2.323
6.71b	Begeleiding (WMO)	Baten			0	-	-	-
6.71b	Begeleiding (WMO)	Lasten			1.956	1.956	1.956	1.956
	Begeleiding (WMO) - Totaal				-1.956	-1.956	-1.956	-1.956
6.71c	Dagbesteding (WMO)	Baten			0	-	-	-
6.71c	Dagbesteding (WMO)	Lasten			508	508	508	508
	Dagbesteding (WMO) - Totaal				-508	-508	-508	-508
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Baten			0	-	-	-
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Lasten			6	6	6	6
	Overige maatwerkarrangementen (WMO) - Totaal				-6	-6	-6	-6
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	Baten			0	-	-	-
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	Lasten			1.631	1.631	1.631	1.631
	Jeugdhulp begeleiding - Totaal				-1.631	-1.631	-1.631	-1.631
6.72b	Jeugdhulp behandeling	Baten			0	-	-	-
6.72b	Jeugdhulp behandeling	Lasten			2.943	2.943	2.943	2.943
	Jeugdhulp behandeling - Totaal				-2.943	-2.943	-2.943	-2.943
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	Baten			0	-	-	-
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	Lasten			387	387	387	387
	Jeugdhulp dagbesteding - Totaal				-387	-387	-387	-387
6.73a	Pleegzorg	Baten			0	-	-	-
6.73a	Pleegzorg	Lasten			328	328	328	328
	Pleegzorg - Totaal				-328	-328	-328	-328
6.73b	Gezinsgericht	Baten			0	-	-	-
6.73b	Gezinsgericht	Lasten			142	142	142	142
	Gezinsgericht - Totaal				-142	-142	-142	-142
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	Baten			0	-	-	-
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten			653	653	653	653
	Jeugdhulp met verblijf overig - Totaal				-653	-653	-653	-653

Begrote baten en lasten op basis van nieuwe indeling taakvelden

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Baten			0	-	-	-
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Lasten			241	241	241	241
	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf - Totaal				-241	-241	-241	-241
6.74c	Gesloten plaatsing	Baten			0	-	-	-
6.74c	Gesloten plaatsing	Lasten			674	674	674	674
	Gesloten plaatsing - Totaal				-674	-674	-674	-674
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	Baten			0	-	-	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	Lasten			243	226	226	226
	Beschermd wonen (WMO) - Totaal				-243	-226	-226	-226
6.82a	Jeugdbescherming	Baten			0	-	-	-
6.82a	Jeugdbescherming	Lasten			552	552	552	552
	Jeugdbescherming - Totaal				-552	-552	-552	-552
6.82b	Jeugdreclassering	Baten			0	-	-	-
6.82b	Jeugdreclassering	Lasten			49	49	49	49
	Jeugdreclassering - Totaal				-49	-49	-49	-49
	Totaal programma Sociaal Domein				-22.159	-22.100	-22.182	-22.267

Belangrijkste mutaties Sociaal Domein op basis van oude indeling taakvelden

Hieronder zijn de belangrijkste mutaties aangegeven van Programma 6 Sociaal Domein in de Begroting 2023 ten opzichte van de Begroting 2022, inclusief de eerste bestuursrapportage 2022. Dit is op basis van de oude indeling van de taakvelden.

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
6.1	Samenkracht en burgerp.	Baten	2	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerp.	Lasten	1.938	2.025	2.006	2.003	2.003	2.003
	Samenkracht en burgerp. - Totaal		-1.936	-2.025	-2.006	-2.003	-2.003	-2.003
6.2	Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
6.2	Wijkteams	Lasten	296	320	385	385	385	385
	Wijkteams - Totaal		-296	-320	-385	-385	-385	-385
6.3	Inkomensregelingen	Baten	6.222	5.382	5.202	5.373	5.501	5.657
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	8.276	7.665	7.475	7.583	7.759	7.972
	Inkomensregelingen - Totaal		-2.054	-2.283	-2.273	-2.210	-2.258	-2.315
6.4	Begeleide participatie	Baten	615	631	590	580	580	552
6.4	Begeleide participatie	Lasten	2.861	2.917	2.940	2.954	2.988	2.988
	Begeleide participatie - Totaal		-2.246	-2.286	-2.350	-2.374	-2.408	-2.436
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	4	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	412	466	469	469	469	469
	Arbeidsparticipatie - Totaal		-408	-466	-469	-469	-469	-469
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	28	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	1.040	990	1.048	1.048	1.048	1.048
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal		-1.012	-990	-1.048	-1.048	-1.048	-1.048
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	18	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	5.119	5.455	5.781	5.781	5.781	5.781
	Maatwerkdienstverlening 18+ - Totaal		-5.101	-5.455	-5.781	-5.781	-5.781	-5.781
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	17	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	5.505	6.357	6.659	6.659	6.659	6.659
	Maatwerkdienstverlening 18- - Totaal		-5.488	-6.357	-6.659	-6.659	-6.659	-6.659
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Baten	609	225	229	229	229	229
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	244	291	336	319	319	319
	Geëscaleerde zorg 18+ - Totaal		366	-66	-107	-90	-90	-90
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	1.004	1.111	1.081	1.081	1.081	1.081
	Geëscaleerde zorg 18- - Totaal		-1.004	-1.111	-1.081	-1.081	-1.081	-1.081
	Totaal programma Sociaal Domein		-19.179	-21.359	-22.159	-22.100	-22.182	-22.267

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

6.2 Wijkteams

De stijging van de lasten voor Wijkteams met € 62.000 wordt met name veroorzaakt doordat de formatie bij de uitvoerende organisatie GR Samen Twente is uitgebreid ten opzichte van 2022. Deze uitbreiding was noodzakelijk doordat door de jaren heen, steeds meer een beroep werd gedaan op deze organisatie. De uitbreiding gaat gepaard met een hogere last ter grootte van € 48.397 voor de gemeente Haaksbergen.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

De stijging voor de uitgaven maatwerkvoorzieningen in het kader van de Wmo stijgen als gevolg van een prijsstijging van 5,76%. Ook is er rekening gehouden met een volumestijging van 2%.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Ten opzichte van de Begroting 2022 verwachten wij dat de lasten voor de verstrekkingen van maatwerkvoorzieningen Jeugd zullen stijgen met € 283.000. Dit heeft voornamelijk te maken met de stijging van de tarieven met 5,76%. Daartegenover staat dat wij verwachten dat met name het aantal kinderen dat een beroep doet op de relatief dure beschikbaarheidsvoorzieningen lager uitvallen dan in 2022.

7 Volksgezondheid en milieu

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
7.1	Volksgezondheid	Baten	10	20	20	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	Lasten	976	1.014	1.072	1.052	1.052	1.052
	Volksgezondheid - Totaal		-966	-994	-1.052	-1.052	-1.052	-1.052
7.2	Riolering	Baten	3.642	3.687	3.843	3.899	3.956	3.956
7.2	Riolering	Lasten	2.349	2.688	2.893	2.955	3.002	2.973
	Riolering - Totaal		1.294	999	950	945	954	983
7.3	Afval	Baten	2.867	2.539	2.433	2.478	2.525	2.573
7.3	Afval	Lasten	2.387	2.128	2.104	2.143	2.183	2.224
	Afval - Totaal		479	411	328	335	342	349
7.4	Milieubeheer	Baten	116	127	7	7	7	7
7.4	Milieubeheer	Lasten	709	830	743	747	757	757
	Milieubeheer - Totaal		-593	-703	-737	-741	-750	-750
7.5	Begraafplaatsen	Baten	45	76	177	195	163	163
7.5	Begraafplaatsen	Lasten	182	242	283	283	225	225
	Begraafplaatsen - Totaal		-137	-166	-106	-88	-62	-62
	Totaal programma Volksgezondheid en milieu		77	-452	-616	-601	-568	-531

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

7.1 Volksgezondheid

De stijging van de kosten voor volksgezondheidszorg wordt veroorzaakt door de stijging van de uitgaven bij de uitvoerende organisatie, GR Samen Twente, als gevolg van de loon- en prijsstijgingen.

7.2 Riolering

Vanwege de huidige inflatieontwikkelingen zijn de kosten voor de riolering toegenomen. Daar staat tegenover dat ook de inkomsten via de rioolheffingen zijn verhoogd.

7.3 Afval

De kosten en opbrengsten van PMD-afval geven een voordeel ten opzichte van 2022, wat ook leidt tot lagere inkomsten via de afvalstoffenheffing.

7.4 Begraafplaatsen

De tarieven voor de begraafleges worden in een aantal stappen meer kostendekkend gemaakt. Verder ontvangen we meer inkomsten uit de verlenging van begraafrechten. Tenslotte verwachten we meer opbrengsten te gaan ontvangen door de uitgifte van natuurgraven. Deze natuurgraven geven ook extra kosten ten opzichte van 2022.

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	288	185	243	140	140	140
8.1	Ruimtelijke Ordening	Lasten	800	963	1.427	1.174	1.173	1.172
	Ruimtelijke Ordening - Totaal		-512	-779	-1.184	-1.034	-1.033	-1.032
8.2	Grondexploitatie	Baten	446	248	15	15	15	15
8.2	Grondexploitatie	Lasten	553	125	75	75	75	75
	Grondexploitatie - Totaal		-107	123	-60	-60	-60	-60
8.3	Wonen en bouwen	Baten	1.105	895	895	895	895	895
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	2.123	1.936	1.885	1.913	1.901	1.900
	Wonen en bouwen - Totaal		-1.017	-1.041	-990	-1.018	-1.006	-1.006
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-1.636	-1.696	-2.235	-2.113	-2.100	-2.098

* incl. eerste bestuursrapportage 2022

8.1 Ruimtelijke ordening

In 2021 is er incidenteel een budget van € 205.000 overgeheveld naar 2022 voor de omgevingswet. In 2023 zijn er extra middelen in de begroting opgenomen voor het opstellen van de omgevingsvisie (incidenteel € 150.000) en voor het uitvoeren van de omgevingswet (structureel € 250.000). Daarnaast zijn er middelen opgenomen voor de uitvoering van de woningvisie (planologie, structureel € 89.000) en voor een leefbaar buitengebied (plattelandsontwikkeling, structureel € 93.000).

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
0.1	Bestuur	Baten	125	0	0	0	0	0
0.1	Bestuur	Lasten	1.584	1.551	1.446	1.446	1.349	1.349
	Bestuur - Totaal		-1.459	-1.551	-1.446	-1.446	-1.349	-1.349
0.2	Burgerzaken	Baten	310	301	287	337	337	337
0.2	Burgerzaken	Lasten	650	609	608	608	598	598
	Burgerzaken - Totaal		-340	-308	-321	-271	-261	-261
0.3	Gebouwen en gronden	Baten	63	80	80	80	80	80
0.3	Gebouwen en gronden	Lasten	-190	117	117	117	117	116
	Gebouwen en gronden - Totaal		252	-37	-38	-37	-37	-37
0.5	Treasury	Baten	133	103	88	70	70	70
0.5	Treasury	Lasten	281	242	104	84	56	106
	Treasury - Totaal		-148	-139	-16	-14	15	-36
0.61	OZB woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB woningen - Totaal		0	0	0	0	0	0
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB niet-woningen - Totaal		0	0	0	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	Baten	1	0	0	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Parkeerbelasting - Totaal		1	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen Overig	Lasten	447	434	499	499	499	499
	Belastingen Overig - Totaal		-447	-434	-499	-499	-499	-499
0.7	Algemene uitkering	Lasten	0	0	500	641	205	-545
	Algemene uitkering Totaal		0	0	-500	-641	-205	545
0.8	Overige baten en lasten	Baten	0	0	65	65	65	65
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	-92	56	313	68	-132	-132
	Overige baten en lasten - Totaal		92	-56	-248	-3	197	197
0.11	Resultaat baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
0.11	Resultaat baten en lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Resultaat baten en lasten - Totaal		0	0	0	0	0	0
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		-2.049	-2.524	-3.068	-2.912	-2.139	-1.439
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Lasten	1.611	1.703	1.778	1.778	1.778	1.778
	Crisisbeheersing en Brandweer - Totaal		-1.611	-1.703	-1.778	-1.778	-1.778	-1.778
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Baten	8	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Lasten	597	605	675	675	630	630
	Openbare orde en Veiligheid - Totaal		-589	-605	-675	-675	-630	-630
	Totaal programma Veiligheid		-2.200	-2.308	-2.453	-2.453	-2.408	-2.408

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
2.1	Verkeer, wegen en water	Baten	75	115	115	115	115	115
2.1	Verkeer, wegen en water	Lasten	3.871	3.939	4.123	4.135	4.174	4.079
	Verkeer, wegen en water - Totaal		-3.797	-3.824	-4.008	-4.020	-4.059	-3.964
2.2	Parkeren	Baten	2	0	0	0	0	0
2.2	Parkeren	Lasten	36	36	38	38	38	38
	Parkeren - Totaal		-34	-36	-38	-38	-38	-38
2.5	Openbaar vervoer	Baten	40	36	36	36	36	36
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	40	102	53	53	52	52
	Openbaar vervoer - Totaal		-1	-65	-17	-17	-16	-16
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-3.832	-3.925	-4.062	-4.074	-4.112	-4.017
3.1	Economische ontwikkeling	Baten	97	57	57	57	57	57
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	353	402	407	407	407	407
	Economische ontwikkeling - Totaal		-256	-345	-350	-350	-350	-350
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	5.629	0	30	30	30	30
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	4.088	48	69	69	69	69
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Totaal		1.541	-48	-40	-40	-40	-40
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	142	102	102	102	102	102
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Lasten	183	232	138	138	138	138
	Bedrijfsloket en -regelingen - Totaal		-41	-130	-36	-36	-36	-36
3.4	Economische promotie	Baten	9	0	0	0	0	0
3.4	Economische promotie	Lasten	234	220	258	258	258	258
	Economische promotie - Totaal		-225	-220	-258	-258	-258	-258
	Totaal programma Economie		1.018	-744	-683	-683	-683	-683
4.1	Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	32	32	33	33	33	33
	Openbaar basisonderwijs - Totaal		-32	-32	-33	-33	-33	-33
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	138	533	135	135	135	135
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	1.243	1.564	1.183	1.211	1.191	1.169
	Onderwijshuisvesting - Totaal		-1.105	-1.031	-1.048	-1.076	-1.056	-1.035
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Baten	204	804	459	346	346	346
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Lasten	823	1.433	1.100	987	987	987
	Onderwijsbeleid en leerlingenz. - Totaal		-619	-628	-641	-641	-641	-640
	Totaal programma Onderwijs		-1.755	-1.691	-1.722	-1.750	-1.730	-1.708
5.1	Sportbeleid en activering	Baten	611	20	20	20	20	20
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	1.076	531	574	574	574	574
	Sportbeleid en activering - Totaal		-465	-511	-554	-554	-554	-554
5.2	Sportaccommodaties	Baten	292	344	344	344	344	344
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	504	531	630	531	526	522
	Sportaccommodaties - Totaal		-212	-186	-285	-186	-181	-178
5.3	Cultuur	Baten	230	224	224	224	224	224
5.3	Cultuur	Lasten	773	793	629	628	626	625
	Cultuur - Totaal		-543	-569	-406	-404	-403	-401
5.4	Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
5.4	Musea	Lasten	57	57	60	10	10	10
	Cultuur - Totaal		-57	-57	-60	-10	-10	-10
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	33	9	9	9	9	9
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	62	61	60	49	49	49
	Cultureel erfgoed - Totaal		-29	-52	-51	-40	-40	-40
5.6	Media	Baten	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	Lasten	263	263	456	275	275	275
	Media - Totaal		-263	-263	-456	-275	-275	-275
5.7	Openbaar groen en recreatie	Baten	72	78	78	78	78	78
5.7	Openbaar groen en recreatie	Lasten	2.148	2.198	2.440	2.272	2.268	2.260
	Openbaar groen en recreatie - Totaal		-2.076	-2.120	-2.362	-2.194	-2.190	-2.182
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-3.645	-3.759	-4.174	-3.664	-3.654	-3.640

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
6.1	Samenkracht en burgerp.	Baten	2	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerp.	Lasten	1.938	2.025	2.006	2.003	2.003	2.003
	Samenkracht en burgerp. - Totaal		-1.936	-2.025	-2.006	-2.003	-2.003	-2.003
6.2	Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
6.2	Wijkteams	Lasten	296	320	385	385	385	385
	Wijkteams - Totaal		-296	-320	-385	-385	-385	-385
6.3	Inkomensregelingen	Baten	6.222	5.382	5.202	5.373	5.501	5.657
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	8.276	7.665	7.475	7.583	7.759	7.972
	Inkomensregelingen - Totaal		-2.054	-2.283	-2.273	-2.210	-2.258	-2.315
6.4	Begeleide participatie	Baten	615	631	590	580	580	552
6.4	Begeleide participatie	Lasten	2.861	2.917	2.940	2.954	2.988	2.988
	Begeleide participatie - Totaal		-2.246	-2.286	-2.350	-2.374	-2.408	-2.436
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	4	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	412	466	469	469	469	469
	Arbeidsparticipatie - Totaal		-408	-466	-469	-469	-469	-469
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	28	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	1.040	990	1.048	1.048	1.048	1.048
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal		-1.012	-990	-1.048	-1.048	-1.048	-1.048
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	18	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	5.119	5.455	5.781	5.781	5.781	5.781
	Maatwerkdienstverlening 18+ - Totaal		-5.101	-5.455	-5.781	-5.781	-5.781	-5.781
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	17	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	5.505	6.357	6.659	6.659	6.659	6.659
	Maatwerkdienstverlening 18- - Totaal		-5.488	-6.357	-6.659	-6.659	-6.659	-6.659
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Baten	609	225	229	229	229	229
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	244	291	336	319	319	319
	Geëscaleerde zorg 18+ - Totaal		366	-66	-107	-90	-90	-90
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	1.004	1.111	1.081	1.081	1.081	1.081
	Geëscaleerde zorg 18- - Totaal		-1.004	-1.111	-1.081	-1.081	-1.081	-1.081
	Totaal programma Sociaal Domein		-19.179	-21.359	-22.159	-22.100	-22.182	-22.267
7.1	Volksgezondheid	Baten	10	20	20	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	Lasten	976	1.014	1.072	1.052	1.052	1.052
	Volksgezondheid - Totaal		-966	-994	-1.052	-1.052	-1.052	-1.052
7.2	Riolering	Baten	3.642	3.687	3.843	3.899	3.956	3.956
7.2	Riolering	Lasten	2.349	2.688	2.893	2.955	3.002	2.973
	Riolering - Totaal		1.294	999	950	945	954	983
7.3	Afval	Baten	2.867	2.539	2.433	2.478	2.525	2.573
7.3	Afval	Lasten	2.387	2.128	2.104	2.143	2.183	2.224
	Afval - Totaal		479	411	328	335	342	349
7.4	Milieubeheer	Baten	116	127	7	7	7	7
7.4	Milieubeheer	Lasten	709	830	743	747	757	757
	Milieubeheer - Totaal		-593	-703	-737	-741	-750	-750
7.5	Begraafplaatsen	Baten	45	76	177	195	163	163
7.5	Begraafplaatsen	Lasten	182	242	283	283	225	225
	Begraafplaatsen - Totaal		-137	-166	-106	-88	-62	-62
	Totaal programma Volksgezondheid en milieu		77	-452	-616	-601	-568	-531

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2021	Begroot 2022 *	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	288	185	243	140	140	140
8.1	Ruimtelijke Ordening	Lasten	800	963	1.427	1.174	1.173	1.172
	Ruimtelijke Ordening - Totaal		-512	-779	-1.184	-1.034	-1.033	-1.032
8.2	Grondexploitatie	Baten	446	248	15	15	15	15
8.2	Grondexploitatie	Lasten	553	125	75	75	75	75
	Grondexploitatie - Totaal		-107	123	-60	-60	-60	-60
8.3	Wonen en bouwen	Baten	1.105	895	895	895	895	895
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	2.123	1.936	1.885	1.913	1.901	1.900
	Wonen en bouwen - Totaal		-1.017	-1.041	-990	-1.018	-1.006	-1.006
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-1.636	-1.696	-2.235	-2.113	-2.100	-2.098
	Totaal		-33.201	-38.459	-41.174	-40.350	-39.574	-38.791
0.4	Overhead	Baten	180	86	21	21	21	21
0.4	Overhead	Lasten	6.889	8.507	10.430	11.934	13.694	15.387
	Overhead - Totaal		-6.709	-8.422	-10.409	-11.913	-13.673	-15.366
0.9	Vennootschapsbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	Lasten	-34	0	0	0	0	0
	Vennootschapsbelasting - Totaal		34	0	0	0	0	0
0.8	Onvoorzien	Lasten	0	40	40	40	40	40
	Onvoorzien - Totaal		0	-40	-40	-40	-40	-40
0.5	Algemene dekkingsmiddelen - dividenden	Baten	417	326	359	359	359	359
0.61	Algemene dekkingsmiddelen - OZB woningen	Baten	4.027	4.070	4.129	4.189	4.252	4.252
0.62	Algemene dekkingsmiddelen - OZB niet-woningen	Baten	2.964	2.968	3.009	3.050	3.096	3.096
0.64	Algemene dekkingsmiddelen - overige belastingen	Baten	151	141	0	146	148	148
0.7	Algemene dekkingsmiddelen - algemene uitkering	Baten	38.829	40.412	43.997	46.410	48.351	45.299
3.4	Algemene dekkingsmiddelen - woonforensen- en toeristenbelasting	Baten	221	205	204	208	211	211
	Algemene dekkingsmiddelen - Totaal		46.611	48.122	51.699	54.362	56.417	53.365
	Totaal baten		71.040	65.028	67.499	70.240	72.494	69.618
	Totaal lasten		64.306	63.786	67.383	68.141	69.324	70.410
	Totaal saldo baten en lasten		6.734	1.241	116	2.098	3.169	-792
0.10	Mutaties reserves	Baten	1.363	793	17	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Lasten	2.714	1.079	250	250	250	0
	Mutaties reserves - Totaal		-1.351	-286	-233	-250	-250	0
	TOTAAL baten		72.402	65.821	67.516	70.240	72.494	69.618
	TOTAAL lasten		67.020	64.866	67.633	68.391	69.574	70.410
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN		5.383	955	-117	1.848	2.919	-792

Financiële uitgangspunten

Loon- en prijscompensatie

Percentages loon- en prijscompensatie

	2023			2024	2025	2026	Bron
	Aanp. 2022	2023	Totaal				
Looncompensatie	0,30%	3,60%	3,90%	3,60%	4,10%	3,90%	CAO
Loon-prijscompensatie Jeugd en Wmo	2,26%	3,45%	5,71%	3,45%	3,45%	3,45%	NZA
Loon-prijscompensatie HO Zorg alg.	0,55%	3,72%	4,27%	3,72%	3,72%	3,72%	NZA
Contracten en overige prijsgevoelige budgetten	2,60%	2,30%	4,90%	2,40%	2,40%	1,90%	CEP-IMOC
							Gemiddeld GR
GR/verbonden partijen	0,00%	4,40%	4,40%	4,40%	4,40%	4,40%	begrotingen
Subsidies	2,60%	2,30%	4,90%	2,40%	2,40%	1,90%	CEP-IMOC

Volume ontwikkeling Wmo en Jeugd		2%
----------------------------------	--	----

Looncompensatie

In deze begroting is rekening gehouden met de consequenties van de CAO. De huidige CAO loopt van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2022. Voor 2023 is rekening gehouden met 3,9%. Meerjarig is het percentage gemiddeld 3,9%.

Loon-prijscompensatie Jeugd en Wmo

Voor de loon-prijscompensatie Jeugd en Wmo baseren wij ons op de indexatiepercentages van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA). Voor 2023 is gerekend met een percentage voor loon-prijscompensatie van 3,45% en een volumeontwikkeling van 2%. In het meerjarig perspectief is de loon- en prijscompensatie gemiddeld 3,45% per jaar. De volumeontwikkeling is alleen in 2023 opgenomen, omdat we nog steeds verwachten dat de groei in met name de Jeugdhulp zal gaan afvlakken.

Loon-prijscompensatie HO Zorg algemeen

Voor de loon-prijscompensatie Huishoudelijke Ondersteuning baseren wij ons op de indexatiepercentages van de NZA. Voor 2023 is gerekend met een percentage voor loon-prijscompensatie van 4,27% en een volumeontwikkeling van 2%. In het meerjarig perspectief is de loon- en prijscompensatie gemiddeld 3,72% per jaar. De volumeontwikkeling is alleen voor 2023 opgenomen.

Contracten en overige prijsgevoelige budgetten

De budgetten waarbij sprake is van een wettelijke of contractuele verplichting tot indexatie en de overige prijsgevoelige budgetten zijn verhoogd met een percentage voor prijscompensatie. Wij baseren ons hierbij op de ontwikkeling van de 'prijs netto materiële overheidsconsumptie' (IMOC). Voor 2023 is dit percentage 4,9%, meerjarig is dit gemiddeld 2,2%.

GR/verbonden partijen

De indexatie voor gemeenschappelijke regelingen (GR) en verbonden partijen is gebaseerd op de gewogen gemiddelde indexatie welke gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen in hun begroting 2023 hanteren.

Subsidies

De begrote bedragen voor subsidies zijn gebaseerd op hetzelfde indexpercentage als bij de contracten en overige prijsgevoelige budgetten.

Omslagpercentage

In 2023 is het omslagpercentage 1,78%.

Belastingen en heffingen

Voor de verhoging van de belastingen en heffingen wordt uitgegaan van een indexatie met 1,5% tenzij anders aangegeven.

Ontwikkeling belastingdruk

De ontwikkeling van de belastingdruk is uitgewerkt in de paragraaf Lokale heffingen.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2022.

Onvoorzien

Er is jaarlijks € 40.000 opgenomen voor kosten voor onvoorziene ontwikkelingen.

Afschrijvingen en rentetoerekening

Op investeringen is de Financiële Verordening 2017 van toepassing. De afschrijving en rentetoerekening starten op 1 januari van het jaar ná afronding en/of ingebruikname van een actief. De rente berekenen we over de boekwaarde per 1 januari.

Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel hebben wij de incidentele baten en lasten per programma samengevat. Voor het beoordelen van de incidentele baten en lasten volgen we de notitie van de commissie BBV. Het aanmerken van voor- en nadelen, die uiteindelijk bepalend zijn voor het berekenen van het structurele begrotingsaldo, zijn aan deze regels gebonden.

Omschrijving programma	Omschrijving begrotingsregel	2023	2024	2025	2026
Baten					
Bestuur en Ondersteuning	Afschaffen hondenbelasting in 2023	-143			
Bestuur en Ondersteuning	Onttrekking uit reserve Overhevelingen van 2021	17			
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Exploitatiebijdrage ontwikkeling gronden	103			
Totaal incidenteel saldo Baten		-23			
Lasten					
Bestuur en Ondersteuning	Behoedzaamheidsstelpost	500	750	750	
Bestuur en Ondersteuning	Storting algemene reserve t.b.v. tekort 2026	250	250	250	
Bestuur en Ondersteuning	Versterken informatiemanagement	200			
Bestuur en Ondersteuning	Projectbudget voorzieningendiscussie	120			
Bestuur en Ondersteuning	Archief	50	50		
Bestuur en Ondersteuning	Project dienstverlening	30			
Bestuur en Ondersteuning	Kennisondersteuning BRP applicatie	10	10		
Veiligheid	Aanpak ondermijning	45	45		
Verkeer, vervoer en waterstaat	Straatmeubilair	35	35	35	
Sport, cultuur en recreatie	Coöperatie de Kappen	181			
Sport, cultuur en recreatie	Kapitalisering vrijval onderhoud kunstgrasveld	93			
Sport, cultuur en recreatie	Stichting Groot Scholtenhage	80			
Sport, cultuur en recreatie	MBS voortzetting bijdrage	50			
Sport, cultuur en recreatie	Beleidsplan groenbeheer	45			
Sport, cultuur en recreatie	Maatregelen bomen markt	45			
Sociaal domein	Noodfonds energie	100			
Sociaal domein	Overheveling uit 2021 naar 2023	17			
Volksgesondheid en milieu	Verbeteren begraafplaatsen	57	57		
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Omgevingsvisie	150			
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Vorbereidingsbudget Buurse	50			
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Toegerekende loonkosten omgevingswet	45			
Totaal incidenteel saldo Lasten		2.153	1.197	1.035	
Totaal incidenteel		-2.176	-1.197	-1.035	
Totaal Structureel		2.059	3.045	3.954	-792
Totaal Begrotingsaldo		-117	1.848	2.919	-792

Bijlage 1 Reserves en voorzieningen

Reserves

Mutaties en verloop reserves

bedragen x € 1.000

Omschrijving reserve	begroot 1-1-2022	mutatie 2022	begroot 31-12-2022	mutatie 2023	begroot 31-12-2023	mutatie 2024	begroot 31-12-2024	mutatie 2025	begroot 31-12-2025	mutatie 2026	begroot 31-12-2026
Algemene reserve											
Algemene reserve*	6.130	2.575	8.705	480	9.185	2.436	11.621	3.169	14.790	-792	13.998
Algemene reserve totaal	6.130	2.575	8.705	480	9.185	2.436	11.621	3.169	14.790	-792	13.998
Bestemmingsreserves											
Aankoop kunstvoorwerpen	13	0	13	0	13	0	13	0	13	0	13
Gemeentelijke monumenten	5	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Corona	1.039	-1.039	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanering gemeentewerf	87	-87	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budgetoverheveling	467	-467	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Bestemmingsreserves	1.611	-1.598	13	0	13	0	13	0	13	0	13
Totaal Eigen vermogen	7.741	977	8.718	480	9.198	2.436	11.634	3.169	14.803	-792	14.011

* Stand Algemene reserve per einde begrotingsjaar is inclusief begrote jaarresultaat en eventuele winst grondexploitatie

Algemene reserve

Eén van de doelstellingen uit het Financieel Herstelplan 2020 is de algemene reserve toe te laten groeien naar een saldo van minimaal € 3.000.000. Zoals in bovenstaande tabel weergegeven wordt de algemene reserve op basis van de huidige begroting ultimo 2022 ruim € 8.700.000. Dit betekent dat de doelstelling vanuit het herstelplan ruimschoots gehaald is. De in de jaren 2021-2022 gepleegde jaarlijks storting van € 1.000.000 kan hiermee komen te vervallen. Om het ravijnjaar 2026 te kunnen overbruggen storten wij in de jaren 2023-2025 jaarlijks € 250.000 in de algemene reserve. In 2023 en 2024 worden de verwachte resultaten van de grondexploitaties van respectievelijk € 347.000 en € 338.000 toegevoegd. Het jaarlijkse begrotingsresultaat is verrekend met de algemene reserve.

Bestemmingsreserve aankoop kunstvoorwerpen

In de begroting 2023 en meerjarenperspectief 2024-2026 zijn geen toepassingen voorzien.

Bestemmingsreserve gemeentelijke monumenten

De reserve heeft als doel het jaarlijks kunnen verlenen van bijdragen aan derden voor het in stand houden van gemeentelijke monumenten. Jaarlijks wordt hiervoor € 5.000 aan de reserve onttrokken. Eind 2022 is de bestemmingsreserve uitgeput.

Bestemmingsreserve Corona

Bij de eindejaarsrapportage 2020 is de bestemmingsreserve Corona ingesteld. Van het Rijk hebben wij middelen ontvangen ten behoeve van de compensatie van effecten van Covid-19. In 2022 wordt er € 130.000 toegevoegd en € 549.000 uitgegeven. Het restant van € 620.000 valt conform het raadsbesluit eind 2022 vrij en wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve sanering gemeentewerf

Bij de verkoop van de gemeentewerf is afgesproken dat de aanwezige bodemverontreiniging (zout) door de gemeente wordt gesaneerd. Hiervoor is in de begroting 2018 geld opgenomen. In 2018 zijn de benodigde onderzoeken uitgevoerd. Naar verwachting is de sanering in 2022 afgewikkeld en wordt de reserve opgeheven per 31 december 2022.

Bestemmingsreserve budgetoverheveling

Voor een beter inzicht is in 2020 dit deel van de algemene reserve omgezet naar een bestemmingsreserve. Er wordt conform het raadsbesluit bij de eindejaarsrapportage 2020 € 467.000 overgeheveld naar 2022. Dit bedrag wordt in 2022 weer onttrokken. De toevoeging voor 2023 wordt bepaald bij de eindejaarsrapportage 2022 en is op het moment van totstandkoming

van de begroting 2023 nog niet in te schatten. Dit geldt ook voor de meerjarige toevoegingen en onttrekkingen.

Voorzieningen

Mutaties en verloop voorzieningen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving voorziening	begroot 1-1-2022	mutatie 2022	begroot 31-12-2022	mutatie 2023	begroot 31-12-2023	mutatie 2024	begroot 31-12-2024	mutatie 2025	begroot 31-12-2025	mutatie 2026	begroot 31-12-2026
Pensioenen wethouders	3.232	-76	3.156	-43	3.113	-41	3.072	-40	3.032	-38	2.994
De Greune	103	-30	73	-73	0	0	0	0	0	0	0
Verplichtingen en risico's	3.335	-106	3.229	-116	3.113	-41	3.072	-40	3.032	-38	2.994
Egalisatie afvalstoffen	709	0	709	0	709	0	709	0	709	0	709
Egalisatie riolering	4.377	0	4.377	-522	3.855	-484	3.371	-446	2.925	-446	2.479
Door derden beklemd	5.086	0	5.086	-522	4.564	-484	4.080	-446	3.634	-446	3.188
Onderhoud panden	638	39	677	107	784	-269	515	-74	441	-74	367
Wegenfondsen	478	-421	57	-50	7	85	92	-35	57	-35	22
Gelijkmatige verdeling lasten	1.116	-382	734	57	791	-184	607	-109	498	-109	389
Totaal voorziening	9.537	-488	9.049	-581	8.468	-709	7.759	-595	7.164	-593	6.571

Pensioenen wethouders

Het doel is om op elk moment te kunnen voldoen aan de verplichting tot het uitbetalen van toekomstige aanspraken van wethouders op ouderdomspensioen. Voorheen lag dit tijdstip bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Binnen de nu geldende wet APPA bestaat voor wethouders ook het recht op pensioenoverdracht na afloop van de wethouders- en/of wachtgeldperiode. Het is mogelijk dat in de toekomst een externe (landelijke) pensioenregeling voor wethouders wordt voorgesteld, in welk geval alle pensioenverplichtingen ineens afgekocht moeten worden. Verder worden jaarlijks de pensioenbetalingen van voormalig bestuurders aan de voorziening onttrokken.

Voorziening de Greune

Voor de afwikkeling van de inrichting van De Greune, Stepelo en Hoeve is in 2018 deze voorziening gevormd. De verwachting is dat deze eind 2023 afloopt.

Egalisatievoorziening afvalstoffen

Het doel van deze voorziening is al te grote schommelingen binnen de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen te voorkomen, waardoor een stabiel tarievenbeleid kan worden gevoerd.

Egalisatievoorziening rioolbeheer

Het doel van deze voorziening is al te grote schommelingen binnen de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen te voorkomen, waardoor een stabiel tarievenbeleid kan worden gevoerd.

Onderhoud gemeentelijke panden

De jaarlijkse kosten voor groot onderhoud fluctueren sterk. Om hierop in te spelen, hebben wij per 1 januari 2015 een voorziening Groot onderhoud gemeentelijke panden ingesteld. Groot voordeel van een voorziening is dat, bij gelijke jaarlijkse dotatie, pieken en dalen in de onderhoudskosten kunnen worden opgevangen. Elk jaar wordt de MJOP herijkt op basis van het uitgevoerde onderhoud.

Voorziening wegenfondsen

Het onderhoud van wegen kan onderscheiden worden in groot en klein onderhoud. Het klein onderhoud wordt gedekt uit de exploitatiebudgetten. Het groot onderhoud wordt gedekt uit de voorziening wegenfondsen, zodat pieken en dalen per jaar worden geëgaliseerd. De hoogte van deze voorziening en de jaarlijkse storting hierin is gebaseerd op de nota Beleidsplan Wegbeheer, vastgesteld in de Raad in 2021.

Bijlage 2 Geprognosticeerde balans

bedragen x € 1.000

	Stand per 31-12-2021	Begroot per 31-12-2022	Begroot per 31-12-2023	Begroot per 31-12-2024	Begroot per 31-12-2025	Begroot per 31-12-2026
Activa						
Immateriële vaste activa	1.711	1.621	1.421	1.224	1.028	832
Materiële vaste activa	45.112	50.700	51.185	51.077	48.648	45.717
Financiële vaste activa	6.373	5.868	5.363	4.859	4.354	3.850
Totaal vaste activa	53.196	58.189	57.970	57.159	54.030	50.398
Voorraad	1.675	413	30	0	0	0
Uitzettingen	7.072	6.300	6.300	6.300	6.300	7.014
Liquide middelen	283	250	250	250	250	250
Overlopende activa	717	950	950	950	950	950
Totaal vlottende activa	9.747	7.913	7.530	7.500	7.500	8.214
Totaal activa	62.943	66.102	65.500	64.659	61.530	58.612

bedragen x € 1.000

	Stand per 31-12-2021	Begroot per 31-12-2022	Begroot per 31-12-2023	Begroot per 31-12-2024	Begroot per 31-12-2025	Begroot per 31-12-2026
Passiva						
Eigen Vermogen	7.741	8.718	9.198	11.634	14.803	14.011
Voorzieningen	9.537	9.049	8.468	7.759	7.164	6.571
Vaste schuld	33.533	36.633	35.732	30.831	29.931	29.030
Totaal vaste passiva	50.811	54.400	53.398	50.224	51.898	49.612
Vlottende schuld	6.681	5.633	7.102	9.435	4.632	4.000
Overlopende passiva	5.451	6.069	5.000	5.000	5.000	5.000
Overlopende passiva	12.132	11.702	12.102	14.435	9.632	9.000
Totaal passiva	62.943	66.102	65.500	64.659	61.530	58.612

Bijlage 3 Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	
Ongebonden lokale heffingen	7.343
Algemene uitkeringen	43.997
Dividenden	359
Saldo van de financieringsfunctie	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	0
Totaal	51.699

Bijlage 4 Gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1g WOZ niet-woningen eigenaar	3.770.000,00	-0,2796	-1.054.092,00
1h WOZ niet-woningen gebruiker	3.770.000,00	-0,2127	-801.879,00
1a Waarde woningen eigenaren	27.360.000,00	-0,0857	-2.344.752,00
Subtotaal			-4.200.723,00

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
8a-2 Bijstandsontvangers	301,3	5.051,46	1.521.987,51
2 Inwoners	24.168,00	374,61	9.053.574,48
7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	2.027,39	3.785,66	7.675.028,06
12b Personen met migratieachtergrond	1.487,02	385,98	573.958,58
3c Eenpersoonshuishoudens	3.020,00	167,29	505.215,80
8b Loonkostensubsidie	38	5.051,46	191.955,48
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	4.305,00	566,71	2.439.686,55
8f Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	143,11	1.021,82	146.235,47
5d Inwoners 75+ met drempel	1.382,81	1.335,40	1.846.607,41
7m Laag opleidingsniveau met drempel	2.149,23	265,57	570.772,05
14a Lokale centrumfunctie (max 20km)	23.852,75	10,86	259.040,84
14b Regionale centrumfunctie (max 60km)	19.204,93	155,64	2.989.055,76
14c Landelijke centrumfunctie	16.408,20	45,41	745.096,17
15e Leerlingen VO	1.092,00	384,9	420.310,80
15h-2 Onderwijsachterstand	492,36	150,84	74.267,64
38 Bedrijfsvestigingen	2.618,00	134,78	352.854,04
36 Kernen	6	114.688,34	688.130,04
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	75.166,66	75.166,66
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.816,00	31,4	57.022,40
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	4.160,10	13,42	55.828,58
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	11.434,93	86,16	985.233,74
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	99	2.935,95	290.659,05
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	161	10.743,51	1.729.705,11
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	99	7.894,15	781.520,85
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	161	6.753,77	1.087.356,97
19 Oppervlakte binnenwater	74	126,1	9.331,40
16 Oppervlakte land	10.476,00	39	408.564,00
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	10.476,00	25,72	269.442,72
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	10.953,00	11,81	129.354,93
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	10.953,00	52,99	580.399,47
39 Vast bedrag	1	977.596,56	977.596,56
Subtotaal			37.490.959,13

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,285
Subtotaal (B x C (=uf))	48.175.882,48

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-2.638.615,00	-2.638.615,00
Subtotaal		-2.638.615,00

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	86.600,00	86.600,00
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	40.860,00	40.860,00
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	40.269,00	40.269,00
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	80.696,00	80.696,00
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	4.000,00	4.000,00
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	32.849,00	32.849,00
Subtotaal		285.274,00

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	2.159.083,00	2.159.083,00
Subtotaal		2.159.083,00

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker

Aanvullingen van de gebruiker	Opgave	Uitkering
Stelpost (nog toe te wijzen gelden)		216.000
Subtotaal		216.000

Totaal uitkering 2023:	43.996.901,48
-------------------------------	----------------------

Bijlage 5 Interbestuurlijk toezicht

Het is de verantwoordelijkheid van iedere overheid om haar eigen taken – ook die in medebewind - goed uit te voeren en om financieel stabiel te zijn. Horizontale controle door de raad is leidend. Het interbestuurlijke toezicht door de provincie is een wettelijke taak als onderdeel van het geheel aan 'checks and balances' voor een goed functioneren van het openbaar bestuur. De provincie beoordeelt hoe een aantal medebewindstaken door gemeenten worden uitgevoerd. De systematiek die de provincie Overijssel hanteert, is gebaseerd op een bestuursovereenkomst die de colleges van elke gemeente met Gedeputeerde Staten zijn aangegaan. In aansluiting op de veranderende maatschappij, wil de provincie deze taak samen met gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Gemeenten onderschrijven deze insteek. Partnerschap staat centraal zonder uit te sluiten dat, waar nodig, sturend door de provincie wordt opgetreden. Dit is uitgangspunt van de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT, welke tijdens de Twentse en Zwolse burgemeesterskring op respectievelijk 11 februari en 11 maart 2022 door provincie en gemeenten is ondertekend.

Wij hebben toegezegd u in de reguliere verantwoordingsdocumenten op de hoogte te houden van de afspraken en ontwikkelingen in de diverse domeinen. Deze bijlage bij de jaarstukken dient daartoe. Deze afspraak maakt ook provinciebreed deel uit van de herziene bestuursovereenkomst.

Algemeen

De beoordeling door de provincie gaat gepaard met het toekennen van een verkeerslichtkleur (groen-oranje-rood). Dit gebeurt per domein en op basis van de kleuring op de afzonderlijke domeinen wordt de totaalkleur toegekend. De kleuring heeft een signaalfunctie, en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Op de domeinen die oranje of rood kleuren ziet de provincie risico's waarop in haar ogen actie nodig is en waarover de provincie, in aansluiting op het kader IBT, het gesprek wil voeren met de gemeente. De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de genoemde zes domeinen.

De kleur van het totaalbeeld over 2021 is oranje. In de twee voorgaande jaren was het beeld rood.

Domein Financiën

De begroting 2022 is op 3 november 2021 door de raad vastgesteld en tijdig aangeleverd bij de provincie. De begroting is door de provincie getoetst aan de hand van de toezicht criteria. De beoordeling heeft als kleurcode "oranje". De begroting 2022 is structureel en reëel sluitend. Dit betekent dat de gemeente onder het reguliere (repressieve) toezicht valt en de begroting 2022 zonder provinciale goedkeuring uitvoert. De meerjarenraming is echter naar het oordeel van de provincie niet sluitend. Als aandachtspunt stelt de provincie het weerstandsvermogen en de actualiteit van beheerplannen aan de orde. Dit is in lijn met de brief over de toezichtsvorm over de begroting 2022 die wij op 20 december 2021 ontvangen hebben. Naar aanleiding daarvan informeerden wij de raad per informatiebrief als volgt:

Meerjarenraming structureel niet-sluitend

De provincie is van mening dat onze meerjarenraming 2023-2025 structureel niet sluitend is, omdat zij de jaarlijkse storting in de algemene reserve van € 1.000.000 als structureel aanmerkt. Over dit inzicht heeft de provincie de gemeente Haaksbergen pas op 6 december jl. op ambtelijk niveau geïnformeerd.

Daarom is dit nieuwe inzicht van de Provincie niet opgenomen in het raadsvoorstel bij de Begroting 2022, welke is vastgesteld op 3 november jl.

Weerstandscapaciteit

De provincie merkt terecht op dat onze weerstandscapaciteit onvoldoende is om risico's te kunnen opvangen. In de Begroting 2022 is de weerstandsratio 0,6 terwijl onze norm minimaal 0,8 is. Dit geeft aan dat wij het einddoel: financieel gezond zijn, nog niet hebben bereikt. Hierdoor is de provincie ook voornemens om de kleuring in het kader van Interbestuurlijk Toezicht voor het domein financiën op oranje te zetten.

Actualiteit beheerplannen

Uit de Begroting 2022 blijkt dat de beheerplannen deels niet actueel zijn. De provincie heeft hiervoor terecht aandacht gevraagd. Vanuit het Financieel Herstelplan lag in 2020 en 2021 de prioriteit op het financieel herstel. Daarbij zijn veel activiteiten "on hold" gezet. Daarnaast zijn wij bezig de organisatie toekomstbestendig te krijgen. Daartoe is in 2021 een organisatieverandering geïmplementeerd. Op dit moment zijn de verschillende teams de koers en hieruit voortvloeiende acties voor het komend jaar aan het bepalen. De beheerplannen worden hier nadrukkelijk bij betrokken. Naar verwachting zal in 2023 een nieuw beheerplan voor openbaar groen en voor het riool ter besluitvorming in de raad worden behandeld.

Domein Wabo

Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Wabo, de onderlinge samenhang van de documenten en de voortgangsgesprekken, is het kleurbeeld voor Haaksbergen oranje. In het voorgaande jaar was de beoordeling rood.

Voor dit domein is in december 2020 een verbeterplan vastgesteld, waarin ijkmomenten zijn opgenomen zodat voldoende inzichtelijk is welke actie nog nodig zijn. Met inzet van de Omgevingsdienst Twente zijn verplichte documenten vastgesteld en opgeleverd. Op 3 maart 2021 is een geactualiseerde kwaliteitsverordening vastgesteld. Vervolgens is op 9 maart 2021 het Vergunningen, toezicht en handhavingsbeleidsplan 2021-2025 (VTH-beleid Bouw, RO, APV en overige wetten) vastgesteld. Tot slot is op 21 december 2021 het Uitvoeringsprogramma vergunningen, toezicht en handhaving 2022 vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma is de uitwerking van het Vergunningen, toezicht en handhavingsbeleidsplan 2021-2025. Het uitvoeringsprogramma geeft de planning aan van de vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken op het gebied van bouwen, ruimtelijke plannen, APV en bijzondere wetten binnen de kaders van het beleidsplan.

Verdere verbeterpunten zijn opgenomen in het verbeterplan IBT Wabo/RO dat als bijlage bij het jaarverslag VTH Uitvoeringsprogramma 2021 (thuisstaken) en volledigheidshalve onderstaand is opgenomen.

Tabel 1 Verbeterpunten	Uitgevoerde actie	Afgerond	Geplande actie	Uitvoeringsmaand
Omschrijving verbeterpunt				
1. Ga aan de slag met het door ontwikkelen van het VTH beleid en werk aan de verbinding tussen het nieuwe VTH beleid, de resultaten uit het jaarverslag 2021 en het UP 2023.			<i>Met de medewerkers VV en TH sessie organiseren om:</i> <i>-beleidsplan bespreken en nader uitwerken;</i> <i>- concrete doelen en indicatoren uitwerken.</i>	<i>Start 2^e kwartaal 2022</i>
2. Maak de beleidsdoelen voor de thuisstaken			<i>Zie ook punt 1</i>	<i>Vooruitlopend op de sessie met de medewerkers zijn in het</i>

meetbaar met behulp van indicatoren.				jaarverslag 2021 de doelen voor zover mogelijk meetbaar opgenomen
3. Geef in het UP 2023 aan hoe de activiteiten die worden uitgevoerd zijn gekoppeld en bijdragen aan het realiseren van de voorgenomen doelen en of deze zijn gerealiseerd.				3 ^e en 4 ^e kwartaal 2022 Besluit college Uitvoeringsprogramma 2023 vóór 1 januari 2023.
4. Laat in het jaarverslag 2021 zien of de activiteiten of de activiteiten hebben bijgedragen aan het realiseren van de voorgenomen doelen en of deze zijn gerealiseerd.		maart 2021	Vóór 1 april vaststelling door college Jaarverslag 2021. Daarna ter info aan de raad en de provincie.	1 ^e kwartaal 2022
5. Stel in 2022 een geactualiseerde risicoanalyse voor de taken die belegd zijn bij de ODT vast.	De aanschaf is afgerond. De implementatie wordt naar verwachting in het eerste halfjaar van 2022 afgerond.		.	
6. Draag zorg voor voldoende capaciteit en maak de risico's inzichtelijk bij het niet uitvoeren van taken en doe hiervan mededeling aan de raad.	.		In combinatie met het verbetertraject voor de gehele organisatie.	Continu proces
7. Geef in 2022 inzicht in het voldoende aan de kritieke massa van de kwaliteitsverordening en doe hiervan, conform de verordening, mededeling aan de raad.			De benodigde gegevens moeten ingevoerd worden. Gebleken is dat het invoeren van de gegevens veel capaciteit vraagt. Binnen de huidige bezetting is hier beperkte ruimte voor.	2022
8. Zorg voor een tijdige implementatie van de Omgevingswet en de Wkb.	Er is een projectgroep Omgevingswet. Deze projectgroep is gekoppeld aan de structuur van ons meerjarig verbeterprogramma. Verder wordt gebruik gemaakt van het	Er is een gefaseerde planning	Aanpassen interne processen aan de regionale blauwdruk van Werkende Ketens. Aanpassen werkprocessen aan invoering Wkb.	Voor 1 oktober 2022/1 januari 2023?

	<i>regionale project 'Werkende Ketens'.</i>			
9. Geef inzicht in de uitvoering van toezicht en handhaving op de naleving van ruimtelijke plannen in het VTH UP 2022.	<i>Naast IBT domein Wabo overleg neemt de beleidsmedewerker Wabo ook deel aan de overleggen met IBT domein RO m.b.t. toezicht en handhaving. Met de Provincie wordt besproken hoe de omgevingswet straks integraal in het toezichtkader IBT wordt opgepakt.</i>		<i>Medewerkers RO worden nadrukkelijker betrokken bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma. In het kader van de Omgevingswet wordt een meer integrale aanpak ingevoerd.</i>	<i>2022 en verder</i>
10. zelfanalyse BIG 8.	<i>Dit actiepunt is door Haaksbergen zelf toegevoegd. De bedoeling is om de uitvoeringsprogramma's beter te monitoren, met als onderdeel een zelfanalyse rondom de BIG-8.</i>		<i>Beleggen taak bij seniormedewerker.</i>	<i>Voor 1 juli 2022</i>

Het verbeterpunt 9 is toegevoegd vanuit domein RO. Verbeterpunt 10 is vanuit de organisatie toegevoegd.

Het beleid, de uitvoeringsprogramma's en jaarverslagen behoeven een verdere doorontwikkeling. Met name ten aanzien van de verantwoording en monitoring. De provincie maakt zich zorgen of voor deze doorontwikkeling voldoende capaciteit is. Per 1 april is een juridisch medewerker gestart bij het team VTOO. Hij zal zich ook gaan bezighouden met de invoering van de Wkb.

Domein Wro

De gemeente Haaksbergen scoort positief (groen) op de criteria van het domein Wro. Dit maakt dat het kleurbeeld voor het afgelopen jaar groen is. Het toezicht en handhaving op de naleving van ruimtelijke plannen, buiten de toezicht en handhaving in het kader van vergunningverlening, kreeg in 2021 in de gemeente Haaksbergen geen aandacht in het VTH-programma. Haaksbergen scoorde om die reden in 2021 oranje.

Het VTH-Programma 2022 vermeldt dat Haaksbergen geen gebiedstoezicht heeft. Wij onderzoeken of invoering daarvan mogelijk is binnen de nieuwe organisatiestructuur en de beschikbare middelen. Het Programma geeft inzicht in de capaciteit die ingezet wordt op nalevingstoezicht voor ruimtelijke ordening. (Zie ook punt 9 verbeterplan onder domein Wabo).

In de begroting 2022 is capaciteitsuitbreiding voor juridische taken van het onderdeel toezicht en handhaving ruimtelijke plannen opgenomen. Hiermee zijn stappen gezet voor verbetering van het nalevingstoezicht, zodat Haaksbergen de kleur 'groen' heeft gekregen.

Domein Informatie- en archiefbeheer

Het kleurbeeld op het domein archief is oranje. Uit het IBT-totaalbeeld blijkt dat er meerdere aandachtspunten zijn in dit domein die om een gestructureerde aanpak vragen. Het gaat om digitale archivering, klimaatbeheer in de archiefbewaarplaats en de vervolmaking van het kwaliteitssysteem.

Hoewel de archiefbewaarplaats er goed verzorgd uitziet, voldoet het niet geheel aan de eisen van de Archiefregeling. Verder is het Strategisch Informatie Overleg (SIO) nog niet ingericht. Voor dit domein was de inzet gericht op de samenwerking met Hengelo. Het besluit over de samenwerking heeft niet geleid tot samenwerking op het domein archief. Daarom laat Haaksbergen nader onderzoek verrichten naar het versterken van informatiemanagement waar het domein archief onderdeel van is. In dit onderzoek worden de nodige maatregelen in het kader van het IBT voor duurzame oplossingen in het domein archief meegenomen (waaronder het beleggen van taken bij een gediplomeerde archivaris, het implementeren van een kwaliteitssysteem en het digitaal archiefbeheer).

In 2022 is door een onafhankelijk extern bureau onderzoek verricht naar het versterken van het informatiemanagement. Dit onderzoek bevat tevens een actieplan voor de uitvoering van maatregelen die in het kader van het IBT-domein archief nodig zijn om de 'basis op orde' te krijgen. Afhankelijk van het resultaat van het onderzoek wordt een keuze gemaakt in een scenario om het informatiemanagement te versterken. In de uitvoering van dit versterken is er aandacht voor het versterken van het domein archief in het kader van het IBT. Separaat aan de uitvoering van de versterking worden urgente maatregelen en no-regretmaatregelen opgepakt (zoals onder andere de benodigde KPI-rapportage).

Domein Statushouders

Voor wat betreft het domein statushouders heeft de gemeente voldaan aan de wettelijke taakstelling voor de tweede helft van 2021. Dit maakt dat het kleurbeeld voor het afgelopen jaar groen is. De provincie constateerde een kleine achterstand uit de eerste halfjaarlijkse taakstellingsperiode. In de eindejaarsrapportage 2021 hebben wij de raad geïnformeerd dat voor geheel 2021 35 statushouders gehuisvest moesten worden en dat daarvan een taakstelling van vijf nog op de gemeente rustte. Vanwege de registratie van huisvesting in de daaropvolgende maand, zijn in de constatering van de provincie (peildatum: 1 januari) nog niet de huisvestingscijfers uit december betrokken.

Domein Erfgoed

Het kleurbeeld op dit domein is groen. Haaksbergen heeft een actuele erfgoedverordening uit 2018. Bij het aanstellen van een nieuwe adviescommissie ruimtelijke kwaliteit in het kader van de nieuwe Omgevingswet zal deze verordening geactualiseerd worden. Er is één advies ten behoeve van een vergunningaanvraag gedaan door de monumentencommissie die is ondergebracht bij het Oversticht. Van dit advies is niet afgeweken. Daarnaast wordt er gewerkt aan het optuigen van een nieuwe erfgoedraad. Het VTH-proces met betrekking tot monumenten is zorgvuldig vormgegeven, wel is er weinig capaciteit voor handhaving. Het thema monumenten heeft daarin geen prioriteit maar wordt gehandeld op basis van het zogenaamde piepsysteem. Archeologische verwachtingswaarden zijn geborgd in de bestemmingsplannen. Daarnaast wordt er gebruikt gemaakt van de CH-Atlas van de Provincie.

Bijlage 6 Trendontwikkeling indicatoren 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling'

Het meten van het programmadoel stelt ons in staat om de maatschappelijk wenselijke effecten van 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling' te monitoren. Daarmee onderschrijft de uitvoering van het programma het redeneringsprincipe 'van buiten naar binnen'. De burgerpeiling van 'waar-staat-je-gemeente', die elke twee jaar wordt uitgevoerd, vormt het meetinstrument voor het meten van het programmadoel:

Herstel van vertrouwen en verbinding met de samenleving om effectief en efficiënt de Haaksbergse samenleving te bedienen/faciliteren op basis van wettelijke plichten, behoeften en wensen.'

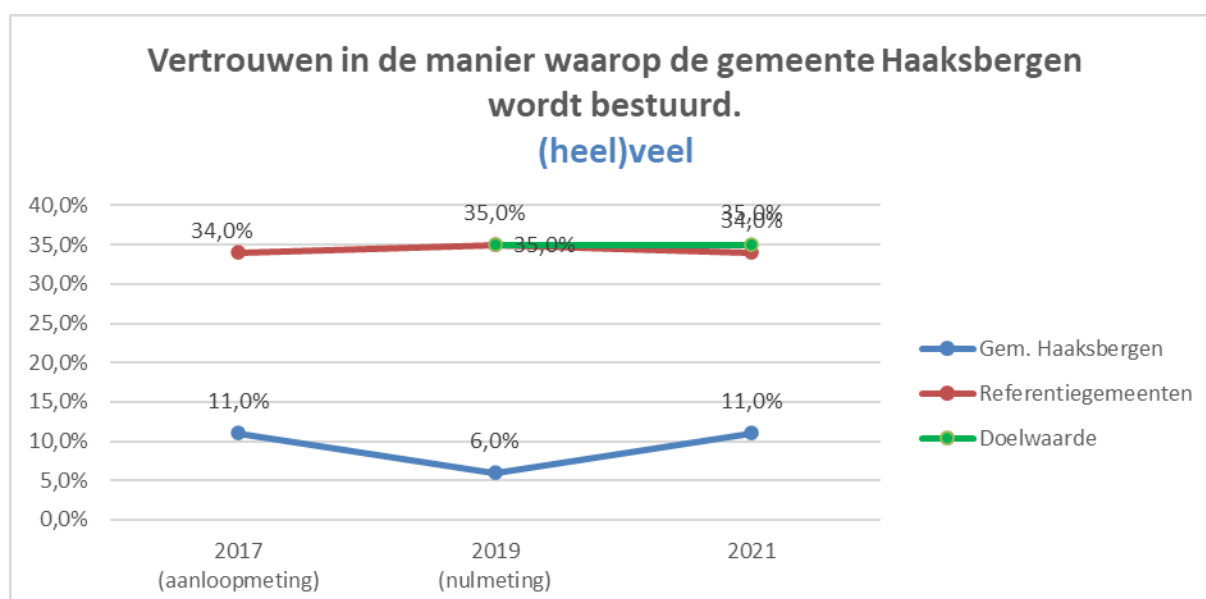
De volgende peilingen zijn voor het monitoren van het meerjarig programma van belang:

2017	Aanloopmeting	Reeds uitgevoerd
2019	Nulmeting	Reeds uitgevoerd
2021	Tussenpeiling	Huidige rapportage
2023	Tussenpeiling	Nog te plannen
2025	Tussenpeiling	Nog te plannen
2027	Eindmeting	Nog te plannen

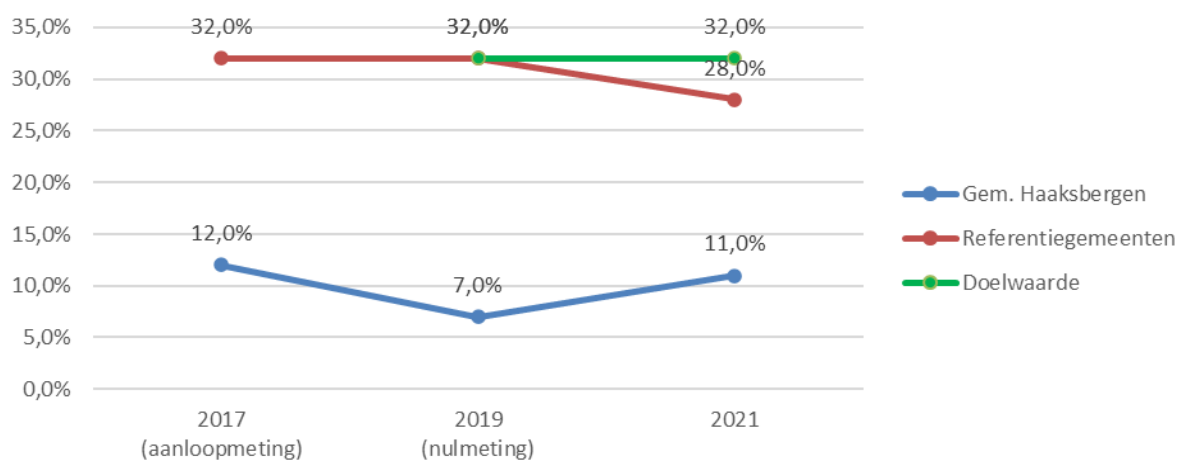
De peiling van 2017 wordt gezien als de aanloopmeting. Deze meting laat zien waar we vandaan komen en plaatst de nulmeting, tussenpeilingen en eindmeting in perspectief. De peiling van 2019 wordt gezien als de nulmeting aangezien de vaststelling van het meerjarig programma en de start daarvan in 2020 heeft plaatsgevonden. De jaren 2021, 2023 en 2025 vormen de tussenpeilingen. Deze tussenpeilingen geven aan waar we staan ten opzichte van ons programmadoel. Op basis van deze tussenpeilingen zijn we in staat om bij te sturen in de uitvoering van het programma. De peiling van 2027 zal als eindmeting voor het programma dienen waarin we kunnen concluderen of het programmadoel gerealiseerd is.

Resultaten tussenpeiling 2021

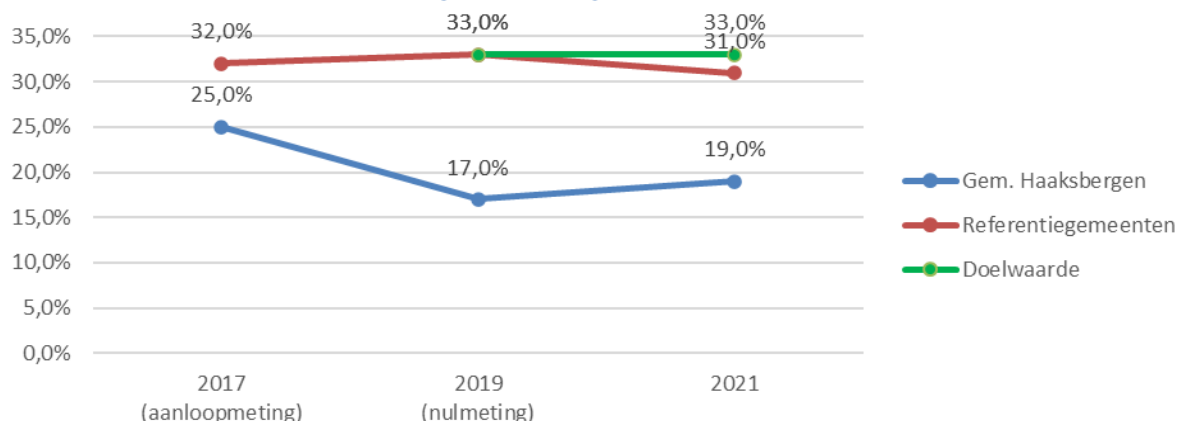
Onderstaand wordt per prestatie-indicator een grafiek weergegeven met daarin de resultaten van de aanloopmeting (2017), nulmeting (2019) en de eerste tussenpeiling (2021). In 2023 wordt een nieuwe burgerpeiling uitgevoerd.

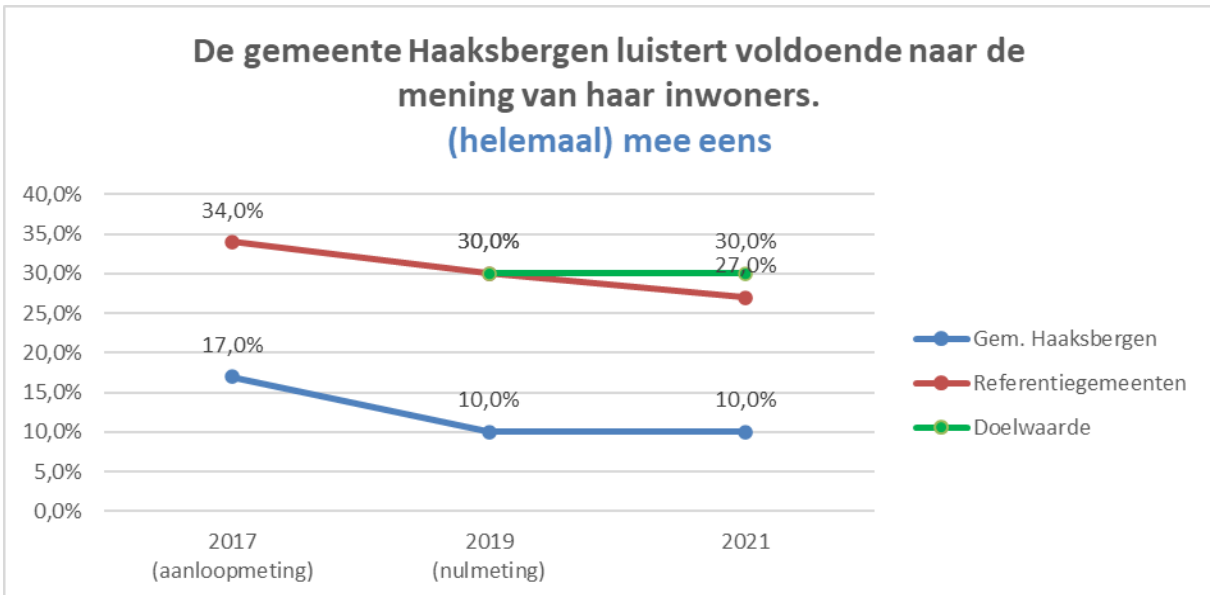
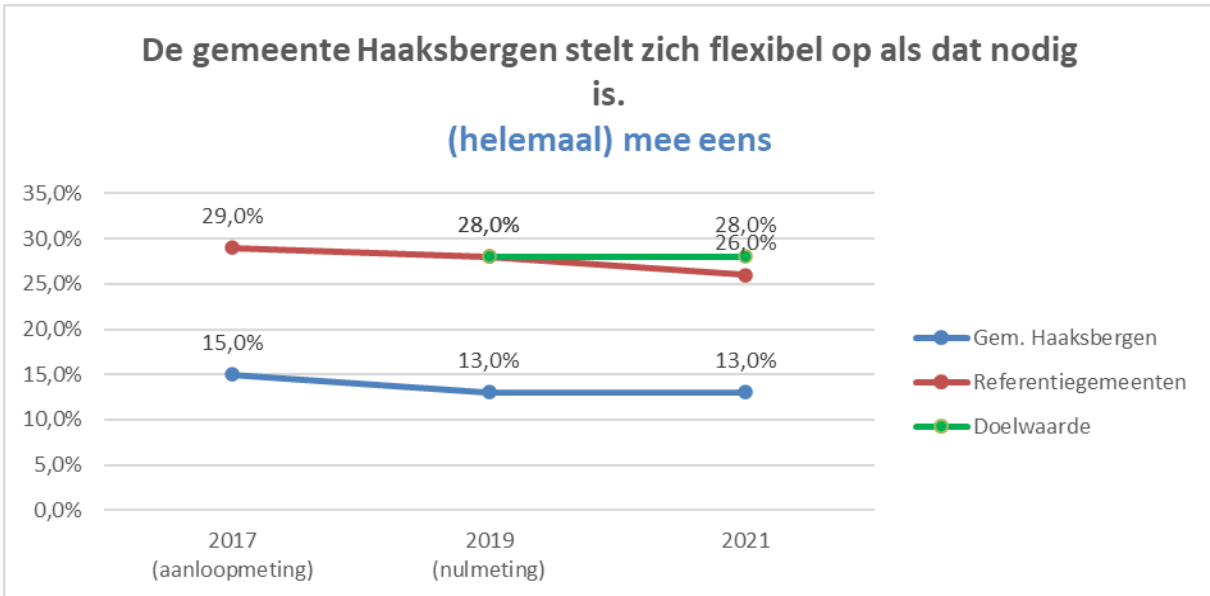

De gemeente Haaksbergen doet wat ze zegt. (helemaal) mee eens

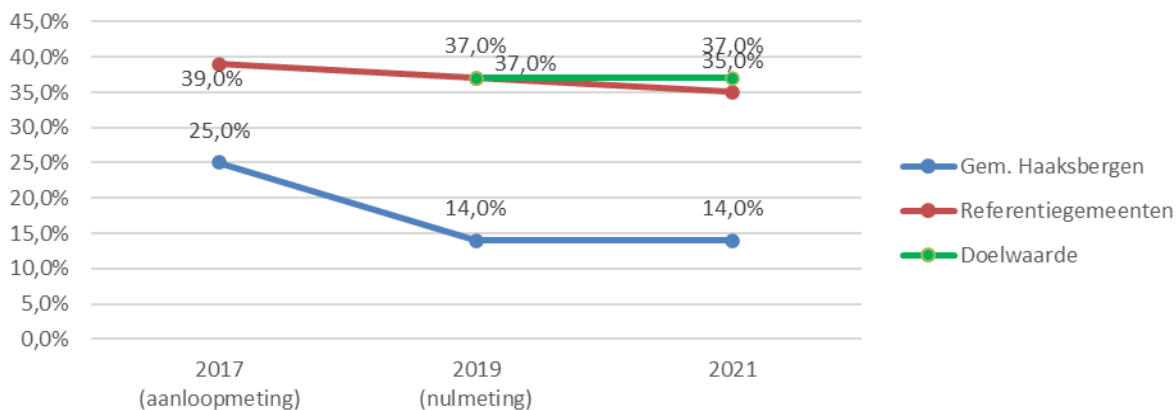

De gemeente Haaksbergen houdt voldoende toezicht op het naleven van regels. (helemaal) mee eens

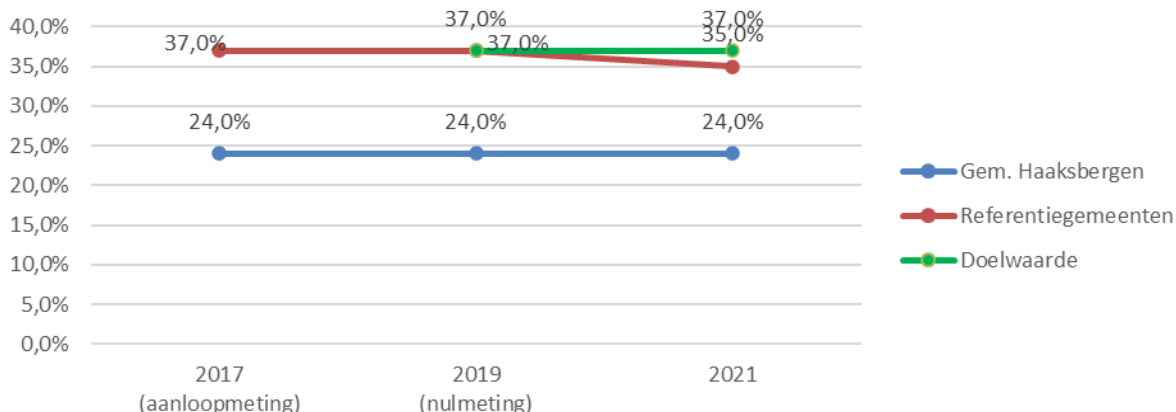

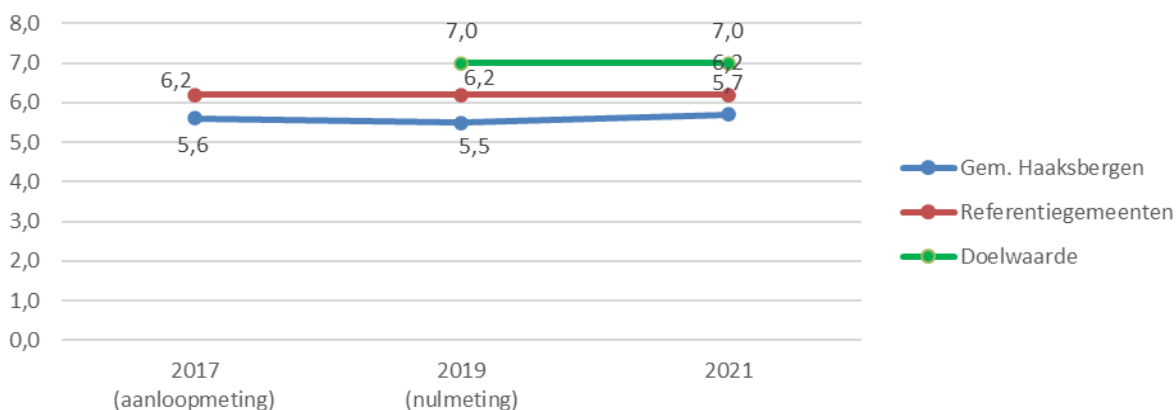
De gemeente Haaksbergen betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen.
(helemaal) mee eens

Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren.
(helemaal) mee eens

Wijze waarop de gemeente inwoners en organisaties betreft bij (de uitvoering van) het beleid en de samenwerking zoekt.
Rapportcijfer

Bijlage 7 Portefeuillehouders verdeling

	Omschrijving Taakveld	Portefeuillehouder
0	Programma bestuur en ondersteuning	
0.1	Bestuur	mr. drs. R.G. Welten
0.2	Burgerzaken	mr. drs. R.G. Welten
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	drs. J.H. Scholten
0.4	Overhead	mr. J.H. Niemans / mr. drs. R.G. Welten
0.5	Treasury	mr. J.H. Niemans
0.61	OZB woningen	mr. J.H. Niemans
0.62	OZB niet woningen	mr. J.H. Niemans
0.63	Parkeerbelasting	mr. J.H. Niemans
0.64	Belastingen overig	mr. J.H. Niemans
0.7	Algemene uitkering en gemeentefonds	mr. J.H. Niemans
0.8	Overige baten en lasten	mr. J.H. Niemans
0.9	Vennootschapsbelasting	mr. J.H. Niemans
0.10	Mutaties reserves	mr. J.H. Niemans
0.11	Resultaat rekening van baten en lasten	mr. J.H. Niemans
1	Programma veiligheid	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	mr. drs. R.G. Welten
1.2	Openbare orde en veiligheid	mr. drs. R.G. Welten
2	Programma verkeer en vervoer	
2.1	Verkeer en vervoer	drs. J.H. Scholten
2.2	Parkeren	drs. J.H. Scholten
2.5	Openbaar vervoer	drs. J.H. Scholten
3	Programma economie	
3.1	Economische ontwikkeling	mr. J.H. Niemans
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	drs. J.H. Scholten
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	mr. J.H. Niemans
3.4	Economische promotie	mr. J.H. Niemans
4	Programma onderwijs	
4.1	Openbaar basisonderwijs	P. van Zwanenburg
4.2	Onderwijshuisvesting	drs. J.H. Scholten
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	P. van Zwanenburg
5	Programma sport, cultuur en recreatie	
5.1	Sportbeleid en activering	P. van Zwanenburg
5.2	Sportaccommodaties	drs. J.H. Scholten
5.3	Cultuur	P. van Zwanenburg
5.4	Musea	P. van Zwanenburg
5.5	Cultureel erfgoed	P. van Zwanenburg
5.6	Media	P. van Zwanenburg
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	drs. J.H. Scholten / mr. J.H. Niemans

6	Programma sociaal domein	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	P. van Zwanenburg
6.2	Wijkteams	P. van Zwanenburg
6.3	Inkomensregelingen	P. van Zwanenburg
6.4	Begeleide participatie	P. van Zwanenburg
6.5	Arbeidsparticipatie	P. van Zwanenburg
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	P. van Zwanenburg
6.7	Maatwerkdienstverlening 18+	P. van Zwanenburg
6.8	Maatwerkdienstverlening 18-	P. van Zwanenburg
6.9	Geëscaleerde zorg 18+	P. van Zwanenburg
6.10	Geëscaleerde zorg 18-	P. van Zwanenburg
7	Programma volksgezondheid en milieu	
7.1	Volksgezondheid	P. van Zwanenburg
7.2	Riolering	drs. J.H. Scholten
7.3	Afval	mr. J.H. Niemans
7.4	Milieubeheer	Mr. J.H. Niemans
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	mr. drs. R.G. Welten
8	Programma volkshuisvesting en RO	
8.1	Ruimtelijke ordening	drs. J.H. Scholten
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	drs. J.H. Scholten
8.3	Wonen en bouwen	drs. J.H. Scholten

Bijlage 8 Afkortingenlijst

A

AB	-	Algemeen Bestuur
Appa	-	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AR	-	Algemene reserve
AVG	-	Algemene Verordening Gegevensbescherming

B

BOA	-	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BBV	-	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BCF	-	Btw-compensatiefonds
BUIG	-	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BOR	-	Beheer Openbare Ruimte
BNG	-	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	-	Basisregistratie personen
Btw	-	Belasting toegevoegde waarde

C

CEV	-	Coördinator externe verwijzers
COELO	-	Centrum Onderzoek Economie Lagere Overheden
COVID-19	-	Coronavirus

D

E

E-HRM	-	Electronic Human-Resource-Management
-------	---	--------------------------------------

F

Fido	-	Wet financiering decentrale overheden
Fte	-	Fulltime equivalent

G

GBTwente	-	Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
GGD	-	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GOAB	-	Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid
GRP	-	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	-	Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan

H

HOV	-	Haaksbergse Ondernemers Vereniging
-----	---	------------------------------------

I

IOAW	-	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	-	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IKC	-	Integraal Kindcentrum
IVP	-	Integraal Veiligheidsplan

J

K

KGO	-	Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving
-----	---	----------------------------------

L		
LEADER	-	Europees subsidieprogramma voor plattelandontwikkeling
LED	-	Light Emitting Diode
LSA	-	Lokale Samenwerkingsagenda
LETS	-	Lokaal Economisch Transactie Systeem
M		
N		
NMO	-	Natuur en Milieu Overijssel
O		
ODT	-	Omgevingsdienst Twente
OLCT	-	Openbaar Lichaam Crematoria Twente
OZB	-	Onroerendezaakbelastingen
OZJT	-	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente
P		
POC	-	Percentage of completion
Q		
R		
RIEC	-	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
S		
SON	-	Stadsbank Oost-Nederland
SPUK	-	Regeling specifieke uitkering stimulering sport
SWB	-	Sociaal Werkvoorzieningsbedrijf
T		
TOZO	-	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
U		
V		
VAB	-	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VNG	-	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VRT	-	Veiligheidsregio Twente
VTT	-	Veilig Thuis Twente
VVE	-	Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie
W		
WAK	-	Week van de Amateurkunst
WAZO	-	Wet arbeid en zorg
Wlz	-	Wet langdurige zorg
Wmo	-	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wnra	-	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WOZ	-	Waardering onroerende zaken
Wsnp	-	Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen
Wsw	-	Wet sociale werkvoorziening
X		

Y

Z

ZIN

- Zorg in Natura